

Pedagógiai Program

2018.

Hevesvezekényi Gyermeksziget Óvoda

Az intézmény OM azonosítója: 203180

Hatályba lépés ideje: 2018. szeptember 1.

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETÉS	5
Jogszábai hivatkozások	5
II.	
II. 1. Intézményünk célrendszere	6
II. 2. Gyermekképünk	7
II. 3. Óvodaképünk	8
II. 4. Pedagógusképünk	9
III. HELYZETELEMZÉS	11
IV. A PEDAGÓGIAI PROGRAM NEVELÉSI FELADATRENDSZERE	15
IV.1. Egészséges életmódra nevelés	17
IV.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	22
IV.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	26
V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	28
V. 1. Csoportszervezés	28
V. 2. A nevelés tervezése és időkeretei	29
V.3. A nevelőmunka dokumentumai	34
V.3.1. Csoportnapló-kötelező tartalom	36
V. 3. 2. Az óvodapedagógus mérés-értékelési feladatai	37
V. 3. 3. Felvételi és mulasztási napló	38
VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	38
VI. 1. A játék	38
VI. 2. Verselés, mesélés	45
VI. 3. Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc	48

VI. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	51
VI. 5. A külső világ tevékeny megismerése	54
VI. 6. Mozgás	58
VI. 7. Munka jellegű tevékenység	63
VI. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	65
VI. 9. Az óvoda hagyományos ünnepei	69
VII. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	72
VIII. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ	
PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG	74
IX. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE	76
X. A NEMZETISÉGI NEVELÉSBEN A NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK ÉS	
NYELVÉNEK ÁPOLÁSÁVAL JÁRÓ FELADATOK	78
XI. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	82
XI. 1. A nevelőtestület együttműködése	82
XI. 2. Az óvoda és a család kapcsolata	83
XI. 3. Kapcsolat a társintézményekkel	90
XI. 4. Kapcsolattartás az iskolával	90
XI. 5. Kapcsolataink a nevelést segítő intézményekkel	91
XI. 6. Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel	92
XI. 7. Kapcsolat a fenntartóval, önkormányzatokkal	92
XII. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK	93
XIII. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	97
XIV. AZ INTÉZMÉNY BELSŐ RENDJE	98
XV. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES	
ESZKÖZÖK JEGYZÉKE	100

Mellékletek**I. Számú melléklet:**

Szociális fejlesztés

2. Számú melléklet

Mozgásfejlesztő program

Testséma fejlesztő program

3. Számú melléklet

Anyanyelvi fejlesztő program

4. Számú melléklet

Egészségfejlesztő program

5. Számú melléklet

Óvodai fejlődési napló

6. Számú melléklet

CSOPORTNAPLÓ

7. Számú melléklet

Cigány kisebbségi hagyományörző differenciált foglalkozási program óvodások részére

„Ha a jövő évről akarsz gondoskodni, vess magot,

ha egy évtizeddel számolsz, ültess fát,

ha terved egy életre szól, embert nevelj!”

(Kínai mondás)

I. BEVEZETÉS

Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a mi feladatunk az, hogy minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést biztosítsunk.

Az egyéni bánásmód elvét alkalmazva csökkentjük a meglévő hátrányokat, nem adunk helyet semmiféle előítéletnek. Óvodánk Komplex Prevenciós Programjával, és a meglévő személyi, és tárgyi feltételekkel biztosítja a gyermekek fejlődését.

JOGSZABÁLYI HIVATKOZÁSOK

A pedagógiai program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 22/2013. (III.22.) EMMI rendelet egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet - a nemzetiség óvodai nevelés irányelve
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Porkolábné dr. Balogh Katalin Komplex Prevenciós Óvodai Program felhasználásával

II. A HEVESVEZEKÉNYI GYERMEKSZIGET ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Az óvodánkban folyó munkánkat a *a Nemzeti Köznevelési Törvény és az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, a Nemzetiségi óvodai nevelés irányelvei, a Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének irányelvei, a Komplex Prevenció Óvoda Fejlesztőprogram* szellemében, helyi adottságaink figyelembevételével az alábbiakban fogalmazzuk meg:

Programunk a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, határozza meg a pedagógiai munka alapelveit:

- a gyermek személyiségének tiszteletben tartása;
- a személyiség egészének fejlesztése; készség- és képességfejlesztés, kiemelten a kulcs kompetenciák fejlesztése,
- életkornak és egyéni fejlettségi szintnek megfelelő, változatos oktatási-nevelési módszerek alkalmazása;
- az óvoda **(óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkció)** a közoktatás szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője. Ezért a családokkal egyenrangú nevelőtársi viszony, jó partneri kapcsolat megvalósítására törekszünk, melynek alapja a kölcsönös tiszteletadás, bizalom, segítségnyújtás;
- esélyegyenlőség biztosítása, a szociális körülményekből adódó hátrányok leküzdése;
- egymás elfogadása, tolerancia megjelenítése;
- pozitív attitűdök hangsúlyozása;
- a hagyományok ápolása.

INTÉZMÉNYÜNK CÉLRENDSZERE

- **Az óvodai nevelés általános célja:**
- Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével – ideértve a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását is.
- Óvodáinkban alkalmazva a Komplex Prevenció Óvodai Program alapelveit és módszertanát, melyek építenek a hazai tradicionális nevelési értékekre, összhangban az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával, fő feladatunknak tekintjük a 3-6 (7) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartásával:
- ☐ az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítását
- ☐ az iskolai potenciális zavarok megelőzését, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével

- □ a jelzett területeken történő fejlesztés, értelmezésünk szerint
- □ a gyermekek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő, ahhoz messzemenően illeszkedő eszközökkel történő támasznyújtás, amely az éppen fejlődő szomatikus és pszichés funkciók kibontakoztatásához biztosít szociális és tárgyi környezetet
- □ ebben meghatározó a 3-6 (7) éves kor alapvető sajátossága - az érzelmi biztonság alapszükséglete, az érzélem vezérelt megismerés, az élmény fonalán haladó gondolkodás
- □ a testi-lelki szükségletek kielégítése a gyermekek alapvető joga, melyre programunk messzemenően törekszik.

GYERMEKKÉPÜNK

Óvodánkban a nevelés középpontjába a gyermeket állítjuk, felvállalva a 3-6 (7) éves gyermek fejlődésének támogatását és személyiségének fejlesztését.

Ennek megfelelően az alábbi gyermekképben fogalmazzuk meg az általunk nevelt gyermekekről kialakított képünket:

- Az óvodáskorú gyermek aktív befogadója a világnak. Kíváncsi, érdeklődő az őt körülvevő világ és a társai iránt.
- Felfedez, kérdez – felel, megfigyel, kipróbál, és folyamatosan tapasztal.
- Óvodásaink szeretnek óvodába járni, és jól érzik magukat nálunk.
- Mindannyian egyenlő eséllyel, igényeiknek megfelelően vesznek részt az óvodai életben.
- Érzelmileg gazdagok, kiegyensúlyozottak (szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is), tele vannak önbizalommal.
- Figyelmese, segítőkészek embertársaik iránt.
- Ragaszkodnak a körülöttük lévő felnőttekhez, társaikhoz, a másság természetes számukra – elfogadják egymást.
- Szívesen teremtenek kapcsolatot felnőttel és gyermekkel egyaránt.
- El tudják fogadni, hogy vannak szabályok, amelyekhez bizonyos helyzetekben alkalmazkodni kell.
- Kreatív gondolkodás jellemzi őket.
- Vidámak, tudnak nevetni, felfedezni, csodálkozni.
- Kitaróak, önállóak.
- Testileg edzettek.
- Fontos számukra az örömteli mozgás, a szabad levegőn történő önfeledt szervezett tevékenység: játék, séta, kirándulás.
- Az óvodai évek végére magabiztosak, a közösségi élet és a kulturált életvitel szokásait, normáit ismerik.

- Óvodai nevelésünk, pedagógiai módszereink segítik őket abban, hogy az életben eligazodó, talpraesett, egészségesen fejlődő személyiségű gyermekekké váljanak
- Önállóságuk, nyitottságuk, érdeklődésük, megszerzett ismereteik és képességeik, attitűdjük alkalmassá teszi őket az iskolai életre.
- Az alapprogram a gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, és erkölcsi, és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

ÓVODAKÉPÜNK

Óvodánkban a környezet igényeihez és lehetőségeihez igazodva a gyermek differenciált személyiségfejlesztését és a családi nevelés kiegészítését vállaljuk fel.

Ennek megfelelően az alábbi óvodakép kialakítására törekszünk:

Óvodánk minden kisgyermek és felnőtt számára biztonságos, esztétikus, derűs, harmóniát nyújtó intézmény.

Mi, az intézményben dolgozó felnőttek közös értékrend mentén alakítjuk ki pedagógiai tevékenységrendszerünket, a tárgyi környezetet,

- amely biztosítja a gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit,
- amely lehetőséget ad a gyermekek szabad játékára,
- a spontán és utánzásos tanulásra,
- az emberi értékek közvetítésére.

Felszabadult, együttműködő légkört megteremtésére törekszünk, amely lehetővé teszi az egymást elfogadó kapcsolatok kialakítását.

Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

A szülők biztosítékot kapnak arra vonatkozóan, hogy

- Pedagógiai programunk középpontjában a gyermek áll.
- Gyermekeknek olyan értékeket közvetítünk, amelyek örökérvényűek.
- A program alkalmazása eredményeként gyermekük az iskolára szocializálódik, az iskolakezdésre alkalmassá válik.

Pedagógiai célunk - az óvodai nevelés alapelveihez igazodva- az, hogy óvodásaink sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését elősegítsük, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Kreatív, megfelelő önértékelő képességgel és reális önbizalommal bíró gyermekeket neveljünk, akik rendelkeznek olyan készségekkel, képességekkel, személyiségjegyekkel, amelyek alkalmassá teszik őket az iskolai élet megkezdésére.

Közös céljaink megvalósítása érdekében számítunk a szülők aktív együttműködésére is.

Programunk céljának megvalósítását óvodapedagógusaink és szakképzett dajkánk munkájának színvonala biztosítja, de nagy hangsúlyt fektetünk az önképzésünkre és továbbképzésünkre is.

Óvodánk funkciója:

- óvó-védő

- szociális

- nevelő és - személyiségfejlesztő funkció.

Az óvodáskorú gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig, a tankötelezettség kezdetéig.

PEDAGÓGUSKÉPÜNK

A kisgyermek nevelhetősége legfontosabb feltételének tartjuk, hogy az óvodapedagógus viszonya a gyermekhez valódi szeretetkapcsolaton alapuljon.

Az óvodapedagógus annak tudatában cselekedjék, hogy viselkedése, viszonyulása más emberekhez, tevékenységekhez, helyzetekhez mint a gyermek számára.

- Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik.
- Biztosítja minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.
- Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
- A gyermekek érdekeit, jogait mindenekfelett érvényre juttatja.
- Gyermekszerető, harmonikus, segítőkész és képes minden, neveléssel kapcsolatos új befogadásra, az óvodai arculat fejlesztésére.
- Szakmailag jól felkészült, pedagógiai optimizmussal, hivatástudattal, humanizmussal rendelkező.
- Személyiségének pozitív vonásai által mintát, modellt jelent gyermek, szülő számára egyaránt.
- Közös tud alkotni a gyermekekkel.
- Tiszteli a szülőket, velük szemben tapintatos, toleráns, és elfogadó.
- Megnyilvánulásai az oldott, jó munkahelyi légkör támogatója.
- Aktivitásával, előrevívó gondolkodásával, az intézmény érdekeit, jó hírét képviselve erősíti a közösséget.
- Megnyilvánulásaiban legyen őszinte, következetes, igazságos.
- Találja meg a gyermek szabadságának és korlátozásának életkorhoz és helyzetéhez illő összhangját.

- Személye mindenkor védettséget, biztonságot nyújtson.
- Az óvodapedagógus gyermekekkel való együttléte hasson ösztönzően. A szabadban és a teremben kínáljon a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését felkeltő tevékenységeket.
- Jól követhető mintát nyújtson a gyermeki játék gazdagításához, motívumkészletének gyarapításához, változatainak alkalmazásához. Értő figyelemmel kövesse a gyermekek játékát, legyen segítőtársuk a megvalósításban.
- Az óvodapedagógusnak a kisgyermeki műveltség építéséhez legyen gazdag tudáskészlete, amelyből az adott helyzetnek megfelelően meríteni tud. Az értékesből közvetítsen, biztosítson sok ismétlési alkalmat.
- Az óvodapedagógus anyanyelv-használata legyen igényes, követésre méltó, kifogástalan. Keveset, mindig a helyzethez illőt beszéljen, egyszerűen, szemléletesen, jól tagoltan. Beszédviselkedése legyen őszinte, hiteles.
- Az óvodapedagógus a nevelés eredményeinek kivárásában legyen türelmes.

A nevelő munkát segítő dajka közreműködéséről

A dajka jelenlétével, munkájával része a gyermekeket nevelő környezetnek, befolyásolja a gyermekcsoport légkörét, a gyermekek közérzetét.

Elengedhetetlennek tartjuk, hogy a dajka ismerje az óvodás gyermekek életkori igényeit, fejlődésének jellemzőit, a gyermekek óvodai életmódjának értelmét, a csoport szokásait. Munkáját mindenkor ezekkel összhangban végezze.

A dajka legyen csendes, visszafogott, nyugodt közreműködője a gyermekcsoport életének, türelmes és készséges segítő társa a kisgyermek nevelésének.

A dajka gyermekekkel való kapcsolata szeretetteljes, elfogadó, megértő legyen.

A dajka a gyermekek gondozásakor az anyát helyettesíti, közvetlen testi kontaktusba kerül a gyermekekkel.

Anyai gyöngédséggel, tapintattal bánják velük. Minden helyzetben nyilvánuljon meg a gyermekek felé az önzetlen segítése.

A gyermekcsoport körüli házimunkák végzésénél a dajka eszközhasználata minta a gyermekek számára.

Biztos kézzel, sietség nélkül, puhán bánják az eszközökkel.

A dajka beszéljen megfelelő hangerővel, kiegyensúlyozott beszédritmussal, helyes hanglejtéssel és hangsúllyal, választékos köznyelven.

III. HELYZETELEMZÉS

A Hevesvezekényi Gyermeksziget Óvoda 1979-ben létesült a Gyermekév jegyében. Az akkori körzetesítés folytán egy régi iskolaépület került átalakításra, óvodai célra.

Egy vegyes csoporttal működünk. Férőhelyek száma 25 fő.

Az óvoda épületében konyha is működik, mely az óvodás gyermekeken kívül ellátja még a szociálisan engedélyezett idős emberek étkeztetését is.

A szülők egyszerű, de általánosságban dolgozó emberek. Sajnos a családok 50%-ába található nyilvántartott munkanélküli. Emiatt az utóbbi időben több lett a hátrányos helyzetű családok, illetve gyermekek száma. E tény indokolja, hogy folyamatos legyen kapcsolatuk, tartalmas legyen együttműködésünk a szülőkkel és más gyermekvédelmi, gyermek-egészségügyi feladatokat felvállaló szervezetekkel (házi orvos, védőnő, gyermekvédelmi Szolgálat, Polgármesteri Hivatal gyámügyi előadója).

A szociális életképessége növelése érdekében fejlesztő hatásokban gazdag nevelési alaphelyzeteket kell teremtenünk, továbbá, hogy a gyermeket minden életkori szakaszban orientálni kell valamire, vezetni kell valahová.

Az óvodai nevelési intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik. Tehát nem csupán „megengedi”, hogy a gyermek fejlődjön, nem passzívan szemléli ezt a fejlődést, hanem lehetővé teszi, elősegíti azt, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével.

A szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermek fejlődő személyiség, ezért a gyermeknek sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi-lelki szükségletei vannak.

A szükségletek kielégítésében a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.

A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs színtér, amely a kisgyermeket formálja.

Az óvodás korú gyermekek érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagymértékben az a családi atmoszféra határozza meg, amelyben élnek.

Az óvoda nagy előnye a családi nevelés kiegészítőjeként, hogy tudatosan építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és társas érintkezés elemi formái szerves, kölcsönös kapcsolatot alkotnak.

A 3-7 éves gyermekek körébe igen eltérő érzelmi kíváncsiságokkal találkozunk, ezért a gyermek egyéni igényeit megértéssel és empátiakészséggel kell fogadnunk. Olyan óvodai atmoszférát szeretnénk intézményünkben, amely sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé, hozzájárulhat a gyermek boldog alaphangulatának kifejlődéséhez, s ezzel együtt a másik megértéséhez.

A Pedagógiai Program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei

Személyi feltételek

Az óvoda pedagógusainak személyisége már önmagában is alapvető forrása a nevelő hatásoknak, motivációs tényezője az egyes tevékenységeknek. Az óvodai nevelés minőségét, eredményességét alapvetően a személyi feltételek határozzák meg.

Az óvónők végzettsége

A Nemzeti Köznevelési Törvényben meghatározott felsőfokú szakirányú végzettséggel az intézmény pedagógusai rendelkeznek.

Óvodapedagógusok és nevelőmunkát segítő alkalmazottak végzettségi mutatói

Végzettség	Fő	Tervezett
Főiskolai	2 fő	2 fő
Óvónői szakközépiskolai végzettségű		
Szakvizsgázott óvodapedagógus	1 fő	
Fejlesztő óvodapedagógus		
Szakirányú továbbképzésben részt vett óvodapedagógus		
Egyéb végzettség (pl. drámapedagógus, mozgásfejlesztő, gyermektánc - oktató, kézműves , ...)		
Dajkaképzőt végzett dajka	1 fő	1 fő
ebből érettségizett dajka	1 fő	
8 osztályos iskolai végzettségű dajka		

Az egyéni bánásmód hatékonyabb alkalmazása érdekében az elkövetkezőkben fejleszteni kívánja a nevelőtestület a pedagógiai, módszertani ismereteit:

Mozgásfejlesztés, drámapedagógia, kézműves, gyermektánc, differenciált bánásmód, tanulási zavarok területeken.

Az óvodai **alapellátásban és alapellátáson kívül közreműködő**, a gyermekek egyéni fejlődési szükségleteit kielégítő/segítő **egyéb szakemberek**:

Munkakör	Fenntartó alkalmazásában	Szakszolgálat által biztosított
Logopédus		1
Gyógypedagógus		
Pszichológus		
Egyéb habi- és rehabilitációs szakember		
Hitoktató		
Egyéb		
Egészségfejlesztésben közreműködők		
Egyéb		

Továbbképzések elemzése

A továbbképzési rendszer követelményeinek eleget téve 7 évenként teljesítjük az előírt 120 órás, valamint a szociális szakképzésben előírt 80, ill. 60 pontos előírásokat.

A beiskolázások rendje folyamatos, a képzési lehetőségek megválasztásának ismérvei a következők:

- ☐ a képzés tartalma harmonizáljon programunk filozófiájával, a megszerezhető ismeretek csoportosuljanak programunk fő területei köré, kiemelt terület a tanulási zavarok témája
- ☐ a választott továbbképzés az óvónők érdeklődési körének megfelelően szabadon választott, ahol ismereteiket, tudásukat gyarapíthatják, személyiségük formálódik, valamint a gyengeségek kiküszöbölésére is lehetőséget ad.

Mindannyian az igényes, tudatos és magas színvonalú munkavégzésre törekszünk. A közös programválasztás és gyakorlati alkalmazás után vizsgáljuk nevelő munkánk eredményességét, a program beválást, valamint egyes nevelési területek mérési, értékelési rendszerét dolgozzuk ki. Ez a munka elvégzése lehetővé teszi a tudatosabb, eredményesebb pedagógiai tevékenységünket.

Alapvető igény a pedagógiai kultúráltság állandó fejlesztése a nevelőknél. A megjelenő szakirodalmak, folyóiratok tanulmányozása az önképzés fő forrása. Nyitottak vagyunk más intézmények nevelőmunkája iránt, a kínálózkodó alkalmakat kihasználva előadásokat, óvodai fórumokat látogatunk.

Az óvodapedagógus szakmai felkészültsége, attitűdjének elemzése

Az óvodában eredményes nevelőmunka folyik, ezt bizonyítják az elégedettségi szintek, partner intézményeink rólunk kialakult véleménye, továbbképzések tartása intézményünkben, kiemelt tekintettel az egyéni fejlesztésre, valamint az iskolába lépő gyermekek felkészültségi szintje.

A kisgyermek nevelése hivatás. Az ehhez szükséges gyermek centrikusság, empátia, humanizmus, pedagógiai tapintat, kommunikációs készség, tolerancia mindannyiunk alapvető személyiségjegye. Különbözünk azonban egyéniségünkben, reagálási készségünkben, mely egy adott szituációban jelenik meg. Énünk érzelmi, akaratilag szempontból más, ebből adódóan vannak erősségeink és gyengeségeink. Az önkontroll, önvizsgálat és a fejlődésre, tanulásra való képesség azonban arra ösztönöz bennünket, hogy tökéletesítsük önmagunkat. Reális önképpel rendelkezve gyengeségeink leküzdését tűzzük ki célul. A belső intézményi önkép kialakításánál gyengeségeinket megállapítottuk, ezek kiküszöbölésére intézkedési terveket hoztunk. Megvalósításuk folyamatosan történik.

A nevelőtestület stabilitása, terhelhetősége, mentálhigiénéje

A nevelőtestületben az utóbbi években nagy volt a fluktuáció, ami gátolta a folyamatos, eredményes munkavégzést. Remélhetően a továbbiakban, nem történik változás. A munkafegyelem jó, a táppénzes állomány általában kevés. Az óvoda felnőtt közösségére jellemző az összedolgozás, együttműködés, a csapatszellem, a kitűzött céljainkért való közös, aktív együtt dolgozás. Az óvónőkre jellemző a kiegyensúlyozottság, a pozitív életszemlélet, vidámság és nagyfokú gyermekszeretet.

A pedagógiai program tárgyi feltételei

Az óvodák épületét, udvarát, berendezéseit oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa számukra a mozgás, játék és pihenésük kielégítését. Az óvoda tárgyi környezete árásszon harmóniát a színekkel, formákkal, természetes anyagokkal és biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvónők számára.

Jelenlegi gyermeklétszám: **16 fő**

Gyermeccsoportok száma: **1**

Csoportszobák száma, megfelel a 2nm/fő követelménynek.

Csoportszobák berendezése, mobilizálhatóság (átrendezhetőség az aktuális tevékenységekhez) megfelelő. Új, korszerű bútorzattal rendelkezünk.

Az óvoda épülete a község központjában, 1057 nm-es füves, fás, bokros területen helyezkedik el. A mintegy 300 nm-es beépített épület folyamatos felújítás alatt áll.

Udvari felszereléseink részben stabil eszközök (homokozó, mászóka, babaház, fa autó), részben mozgatható, variálható elemek (hinta, nyújtó, gyűrű, labdák, ugráló kötelek, homokozó játékok).

Udvari játékaink környezetbarát, fából készült eszközök.

Csoportszobáink alapterülete 61 m² tágas, világos a kiegészítő helyiségekkel (mosdó, öltöző, óvónői szoba, folyosó) megfelel a közegészségügyi előírásoknak. A fűtés, világítás korszerű vezetékes, illetve

neoncsöves armatúra biztosított. A játéktevékenység eszközei többnyire megfelelnek a szükségleteknek, a játékkészlet javításáról, feltöltéséről folyamatosan gondoskodunk.

A mozgásfejlesztés eszközei: az udvari tornaszereken kívül a tornapad, bordásfal, zsámoly, szivacs szőnyeg, valamint babzsák, tornabot, kendő, körkötél, szalag, labda, talpformák a csoportszobában találhatók.

Eszköztárunkat folyamatosan bővítjük saját készítésű kiegészítő kellékekkel (fejdíszek, képek, bábuk)

Biztosítottak a gyermekek számára a kreativitás fejlesztésére, egyéni tapasztalatszerzésre, irodalmi élményszerzésre szolgáló eszközök. (festék, gyurma, kirakók, rajzeszközök, különböző fejlesztő játékok, stb.)

Fektetés: saját csoport szobában történik.

A mosdóban találhatók a jellel ellátott egyéni tisztálkodási eszközök, minden gyermek rendelkezik az öltözőben külön tároló résszel.

Fejlesztő szobával rendelkezünk. Betegség esetén a gyermekek elkülönítése a nevelőszobában történik a szülő érkezésig.

Ünnepeinket a csoportszobában vagy az udvaron tartjuk. Mivel külön, erre a célra nagyobb helyiségünk nincs.

A fejlesztő programhoz szükséges eszközök kiválóak és jó minőségűek, jól illeszkednek a pedagógiai programhoz. A gyermekek könnyen megtanulják a képességfejlesztő játékok szabályait, önállóan, szívesen és sokat játszanak velük. A játékok maximálisan kihasználtak, ugyanis a szabadidős játéktevékenységben is állandó jelleggel használják a gyermekek. Az óvónő feladata, hogy egyéni és mikro csoportos fejlesztéshez alkalmazkodva a témaköröket figyelembe véve változatos formában és megfelelő mennyiségben kerüljenek a gyermekekhez. A különböző nevelési területekhez kapcsolódó eszközeink, az új képességfejlesztő játékaink hatására háttérbe szorultak, pedig ezek is hatékonyak, jól szemléltetnek és használatuk során a gyermekek jól lemérhetőek. Feladatunk, hogy a látókörünkben maradjanak ezek az eszközök és bizonyos témakörök tárgyalásánál felhasználásra kerüljenek.

IV. A PEDAGÓGIAI PROGRAM NEVELÉSI FELADATRENDSZERE

Az óvodai nevelés feladata 3-6(7) éves gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- ☐ **Egészséges életmód alakítása**
- ☐ **Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés**
- ☐ **Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.**

Óvodánk nevelési feladatrendszere az **Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja** által kijelölt feladatok mentén a **Komplex Prevenció Óvodai Programon** alapszik.

A programválasztás indoklása:

Nevelőtestületünk a Porkolábné dr. Balogh Katalin és teamje által készített komplex Prevenció Óvodai Program adaptálása mellett döntött. A Komplex Prevenció Óvodai Programot több lényeges ok miatt választotta az óvoda nevelőtestülete:

- A játékot tekinti a legfontosabb tevékenységi formának, de az érés, nevelés folyamában a belső tényezők jelentőségét is kiemeli.
- Óvodánkba járó gyermekek egy része hátrányos szociokulturális környezetből érkezik: (beszédképesség, önállóság, érzelmileg labilisak)
- Az általános iskola részéről visszatérő probléma a gyermekek téri tájékozódásának, térészlelésének hiányossága, a finommotorika, beszédképesség, kifejezőképesség, figyelem, fegyelem nem megfelelő szintje.
- Ismerik a nevelők a prevenció fejlesztő módszereket, így megakadályozhatjuk a részképességi zavarokat, amely súlyosan befolyásolja a kisgyermekek iskolai készségét (pl. téri orientáció, észlelési képességek, kommunikáció, stb.)
- Program alapvetően támaszkodik az óvodás gyermekek természetes megnyilvánulási formájára, a mozgásra és a játékokra, mint a fejlődést meghatározó tényezőkre.
- Megváltozott világunkban szélesedik azon családok száma, ahol mindennapi megélhetési, esetleg egzisztenciális gondokkal küszködnek, s emiatt a gyermekekre kevesebb idő jut. Így az óvodának kötelessége minden olyan lehetősége megadni, amivel hozzájárulhat a családi nevelés kiegészítéséhez. Meggyőződésünk, hogy a választott programon keresztül tudjuk leginkább ezt megvalósítani.

A választott program célrendszere:

Célja: a 3-6-7 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartásával:

- az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez testi, értelmi és szociális érettség kialakítása
- az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése
- az óvodás gyermekek számára a minőségileg garantált, fejlődésüket elősegítő óvodai nevelése, ellátása
- a gyermekek teljesítményének nyomon követése és a tudatos fejlesztése révén javuljanak mérési eredményeink
- a lelki egészségvédő- fejlesztő nevelésben részesüljenek a gyermekek (mentálhigiénia)

Figyelembe véve a 3-6 (7) éves korosztály alapvető sajátosságait:

- az érzelmi biztonság, mint alapszükséglet igényét
- az érzelemvezérelt megismerési formát
- az élmény- és érzelemvezérelt gondolkodást
- részképeség zavarok prevencióját és korrekcióját.

A választott program feladatrendszere:

A program nagy értéke, hogy úgy célozza meg a gyermekek társadalmi életre való felkészítését, hogy lehetővé teszi a változó gyermeki szükséglet kielégítését, a társadalmi normákkal, szokásokkal való találkozást, a társadalmi környezet, a mese, a művészetek, a nevelők személyes példaadásán keresztül.

Ez a program alkalmas:

- a gyermek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségleteinek kielégítésére a családi nevelés kiegészítőjeként.
- az eltérő értékekkel és kultúrával rendelkező családok mentális, érzelmi és szociális támogatására.

IV.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS

Óvodáinkban az egészséges életmódra nevelés kiemelt jelentőséggel bír.

Olyan szemléletet kívánunk kialakítani, amely által gyermekeink, a családok, az óvodai dolgozó közösségek tagjai fontos emberi értéknek tekintik az egészség megőrzését, az egészséges életmód kialakítását.

Célunk: váljon igényükké az egészséges életvitel a testi és egészségügyi szokások folyamatos, rendszeres gyakorlása révén.

Feladatunk: - a 3-7 éves gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése

- teremtsük meg a feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéséhez
- nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben történjen a gondozási feladatok ellátása
- gyermekek egészségének, testi épségének védelmét, edzését, természetes mozgásigényének kielégítését, optimális és biztonságos környezeti feltételekkel igyekezzünk elősegíteni.

Az egészséges életmódra nevelés területei:

- gondozás, mozgásigény kielégítése, harmonikus mozgás fejlődésének elősegítése
- testi képességek fejlődésének segítése (mozgás, levegőzés, pihenés)

- egészségvédelem, edzés, óvás, megőrzés
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás magalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Gondozás

A gondozással folyamatosan biztosítjuk a gyermekek komfort érzetét, a jó közérzet adhat az összes óvodai tevékenységhez.

Fontos a helyes életritmus kialakítása. A gyermekek pozitív énképének alakulását segíti az önkiszolgáló feladatok rendszeres gyakorlás, sikeres teljesítése, ezáltal egyre önállóbbakká válnak. Sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermekek komfort érzetének biztosítása, a gyermekek ilyen irányú igényeinek felkeltése, jó szokások kialakítása

Feladatunk:

- A gyermekek komfort érzetének kielégítése
- A kisgyermekek próbálkozásait dicsérjük, együtt örülünk velük siker esetén, ösztönözzük őket egyre nagyobb önállóságra
- A felnőttek (szülő, óvodapedagógus, dajka) tanítják és gyakorolhatják a napi élethez szükséges szokásokat, melyek óvodáskor végére szükségletté válhat.

Testi nevelés

Átfogó tevékenység, feladat rendszerét elsősorban a gondozás, a mozgás, a testgyakorlatok által valósítjuk meg. E tevékenységek az egész óvodai életet átszövik.

A gyermekek legfőbb, természetes megnyilvánulási formája a mozgás, ami csak akkor lehet fejlesztő hatású, ha azt a gyermekek kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, jó közérzettel, örömmel végzik.

Ezért a testi nevelésben fő feladatunk és célunk:

/ a gondozáson és a mozgáson keresztül/

- a természetes mozgáskedv fenntartását, a mozgás megszerettetését, koordinálását
- az egészséges életvitel kialakítását (rendszeres mozgás)
- az ügyesség, testi képesség, fizikai erőnlét, állóképesség fejlesztése

- a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése
- testi képességek, fizikai erőnlét, edzettség fejlesztése

Mozgásfejlesztés

Testséma fejlesztő program alkalmazása (:II. sz. melléklet)

Testséma fejlesztése:

- a testrészek megismerése, a test személyi zónájának alakítása (oldalíság)
- testfogalom
- a testrészek fejlesztésére alkalmas mozgások.

Célunk, hogy fejlődjenek pszichikai, testi, értelmi és szociális képességeik.

Feladataink:

A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése

A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása

A mozgáspasztorlatok bővítése, sok gyakorlással a mozgáskészség alakítása

A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionális, koordinációs)

Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése

A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakítása.

A mozgásfejlesztés két területen valósul meg:

a.) mozgásfejlesztés a szabad játékban

b.) mozgásfejlesztés a testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésen.

A mozgásfejlesztés igen tág értelmezése az aktív nagymozgásoktól s finommotoros manipulációig mindent magába foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Hat az értelmi, szociális, testi képességek fejlődésére, s természetes módon épül be a gyermekek mindennapjaiba.

a.) Mozgásfejlesztés a szabad játékban:

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek ugrádozni, futkározni, csúszni, mászni, manipulálni, vagyis mozogni. A felnőttek szemléletétől és a feltételek megteremtésétől függ, megmarad-e a gyermekek mozgáskedve. Lényeges a megfelelő motiváció, a mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása, a mozgásos tevékenységek felkarolása és a pozitív megerősítések.

A jól szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermekek örömmel vesznek részt, pozitív élményt nyújt számukra, amely újabb cselekvésre készíti őket. Így a mozgás természetesen beépül a gyermekek spontán tevékenységeibe, szokássá, igényükké válik.

b.) Mozgásfejlesztés a testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésen.

A testnevelési foglalkozás kötelező anyaga az atlétika, torna, játékjellegű fogyakorlatokból tevődik össze.

A mindennapi frissítő torna akkor tölti be egészségnevelő, fejlesztő szerepét, ha rendszeres.

Ajánlatos a délelőtti (10-20 perc) mindennapos testnevelés anyagát elsősorban a mozgásos játékokra építeni, kiegészítve a testrészek bemozgatásával. A játékokat céltudatosan a kötelező foglalkozás anyagához és a korosztály számára legmegfelelőbb fejlesztési feladatokhoz igazodva kell kiválasztani. A láb és tartásjavító gyakorlatok végzésére a délutáni időszak alkalmasabb. A mozgásos játékok a délutáni mindennapos testnevelésen is hangsúlyt kap.

Dr. Tóthszöllősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában c. könyve útmutatóul szolgál a testnevelési foglalkozásokhoz. Ebben az egész éves anyag korcsoportonként, heti lebontásban megtalálható a fejlesztési lehetőségekkel együtt.

A fejlesztés rendező elvei:

1. A gyermekek mozgásigénye különböző, minden gyermek találjon fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának megfelelő mozgásos tevékenységet.
2. A gyermekek napirendjét úgy kell kialakítani, hogy egész nap biztosítsunk megfelelő helyet, eszközöket a mozgásos tevékenységekhez a csoportszobában és az udvaron egyaránt.
3. 3-4 éveseknél a természetes mozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Csúszáshoz, mászáshoz, bújáshoz biztosítsunk eszközöket elsősorban (futás, járás, mászóókák, csúszda, pad, asztal, lépegető, stb)
4. 4-5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és egyensúlyérzék fejlesztése (célba dobó játékok, kugli, billenő hinta, füles labda, ugróiskola)
5. 5-6 éves korban a finom motorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni (gyöngyfüzés, barkácsolás, fonás-szövés, puzzle, legók, kirakók, ...)
6. A fejlődés nyomon követésére, regisztrálására fontos feladat, a további fejlődést segíteni csak a meglévő szinthez igazodva lehet.
7. A differenciált egyéni bánásmód, az egyéni fejlettségnek megfelelő szintű mozgáslehetőség biztosítása végigkíséri a mozgásfejlesztési tevékenységeinket.

Óvodapedagógus:

- Amíg lehetőség van rá, a szabadban kell szervezni a mozgásos tevékenységeket.
- Az egyes foglalkozások megszervezésénél figyelembe kell venni a csoport általános fejlettségét, a fejlődés ütemét. Ehhez igazodva kell eldönteniük az egyes mozgásformák ismétlésének számát.
- Differenciált feladatok adásával segítsük elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek megfelelő mozgásos feladatokat, ugyanakkor erőfeszítésre is készítse őket.

- A foglalkozások szervezésénél fontos szempont, a gyermekek legkevesebb várakozási idővel, folyamatosan mozogjanak.
- Tudatos átgondolt tervezéssel természetes módon beépíthetők a prevenciós program feladatai (pl. alak-formaállandóság, térészlelés-térirányok, mozgásészlelés ... testrészek, helyzetek, mozgások-verbális fejlődés ...).
- Mozgásfejlesztő program alkalmazása az arra rászoruló gyermekeknek.

Nevelőmunkát segítő feladatai:

Segít a terem átrendezésében, eszközök előkészítésében a gyermekek átöltöztetésében.

Szükség esetén segíti az óvónő munkáját/gyermekek irányításában, szereken történő megsegítésében/.

Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása

A gyermekek **pihenéséhez** nyugodt légkört teremtünk, (friss levegő, saját ágynemű, kényelmes ruházat, és fekhely, simogatás, mese, *halk zene* stb.) Figyelembe vesszük az eltérő igényeket: aki kialudta magát felkelhet (*negyed órával a társak ébredése előtt*), csendben tevékenykedhet.

A biztonságot, rendszerességet teremtjük meg a **rugalmas napirenddel** is, melyben vannak visszatérő, megközelítően ugyanabban az időpontban végzett tevékenységeink. (kezdeményezések, tanulás, mindennapos testnevelés, étkezés) Ez segíti a gyereket eligazodni az időben, szabályozni tevékenységeit, ritmust ad napjának, és mindezek kihatnak életfolyamataira.

Nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni bánásmódra, mindig az adott gyerek aktuális fejlettségéből indulunk ki. Arra törekszünk, hogy a gyerekeket már óvodába lépéstől kezdve kedvező érzelmi hatások ériék. (az óvodapedagógus gondoskodó, empatikus személyisége, biztonságot, esztétikumot nyújtó környezet).

Figyelemmel kísérjük a **testápolási szokások alakulásának** fokozatait, az igény, az igényesség megjelenését.

Az óvodában végezhető testápolás csupán azokra a személyi higiénés tennivalókra szorítkozik, amelyeket a gyermekek a nap folyamán – az intézményben tartózkodásuk alatt - szükségszerűen elvégeznek (tisztálkodás, WC-használat).

A fogápolásra, a száj higiénéjére különös gondot kell fordítanunk, mert az óvodáskorú gyermekek fogzatának állapota sok kívánnivalót hagy maga után. A sok cukorféleség fogyasztása, az intenzív rágás elmaradása, a fogápolás hiánya együttesen hozzájárul a fogromláshoz. A szemlélet alakításához a szülők tájékoztatása, bevonása nélkülözhetetlen.

A rendszeresség, az ismétlés, a begyakorlás módot ad a szokásalakításra, az eltérő szociokulturális helyzetből adódó különbségek megszüntetésére, enyhítésére.

Az **egészséges ruházat, és a helyes öltözködi szokások alakításában** az óvoda jelentős szerepet vállal.

A legfontosabb szempontokat a szülők felé is hangsúlyoznunk kell: legyen kényelmes (ne akadályozza a gyermeket a szabad mozgásban, semmiféle tevékenységben).

Az időjárásnak és ne az évszaknak megfelelő legyen a ruházata. A réteges öltözködéssel egyaránt elkerülhető a túl- vagy alulöltöztetés, amely **betegségmegelőzési szempontból** is lényeges tényező.

A kényelmes cipő, annak szellőztetése (cseréje) nemcsak higiéniai okokból fontos, hanem a járási fájdalom, a bokasüllyedés kialakulása is megelőzhető.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Megszeretik, igénylik a mozgást, kedvenc játékaikat maguk is képesek megszervezni. Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé válik, mozgástapasztalataik növekednek.

Fejlődik téri tájékozódó képességük, testsémájuk, egyensúlyérzékük, szem- kéz-láb koordinációjuk, finommotorikájuk.

Egyensúlyoznak, függőállásba lábmozgást végeznek, nekifutással különböző magas akadályt átváganak, ugrásukat talajéréskor fékezni tudják. Célba dobznak, labdát vezetnek. Egyéni- csoportos sor- és váltóversenyt játszanak az óvónő közreműködésével a szabályok betartásával. Gyorsan képesek irányt változtatni, mozgásban kitartóak. Igyekeznek a gimnasztikai gyakorlatok pontos, esztétikus kivitelezésére. Képesek megközelítőleg együtt mozogni, ritmikus mozdulatokat végezni.

ÖNÁLLÓSÁG - Étkezés

- Teljes önállósággal végzi az önkiszolgálást (étkezés közben is).
- Esztétikusan terít, higiénikusan étkezik.
- Készségszinten használja a kanalat, villát, kést.
- Szokásává válik a szalvéta használata.
- Étkezés után szokásává válik az étkezőasztal rendbetétele.

IV.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI, ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvodás gyermeknél a magatartás megnyilvánulásaiban, a tevékenységekben **meghatározó szerepet töltenek be az érzelmek**. Átszövik a gyermek életét, és sajátos motivációként alakítják viselkedését. A magasabb rendű érzelmek a gyermek tapasztalatai során alakulnak ki, ezért fejlődésében meghatározó a családban a szülők szerepe, az óvodában az óvodapedagógusok mintája.

Célunk:

Érzelmait kifejezni tudó, jól szocializált, a természetben és a társadalmi környezetben jól eligazodó, kiegyensúlyozott, társas kapcsolataiban stabil, megfelelő toleranciával, empátiával rendelkező gyermek nevelése

A gyermekeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet megismertetése, a szülőföldhöz való kötődés megalapozása.

Feladat:

- Az érzelmi átélés fejlesztése
- Az érzelmek felismerésének és saját érzelmeik pontos kifejezésének alakítása, az érzelmek feletti (életkor figyelembe vételével) elvárható kontroll erősítése.
- Erkölcsi értékek alakítása
- A szociális erkölcsi normák felfogásán, beépülésén keresztül a jó-rossz felismerése, az őszinteség, igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése, saját élethelyzeteikben való megtapasztalása, érzelmi átélése mellett - megfelelő értelmezéssel párosulva és a nevelő személyes példáján keresztül

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés tartalma:

- Az óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermekeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- társas kapcsolatok (gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek között)
- az énkép- önismeret- önértékelés fejlesztését pozitív megerősítésekkel,
- társadalmi értékek, normák kialakítása (igazmondás, egymásra figyelem együttérzés, kommunikáció, egymás segítése, szokások kialakítása, empátia, udvarosság...)
- közösségi életre való felkészítés
- szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása
- a tehetséges gyermekek differenciált terhelése és fejlesztése

A beszoktatás feladatai

- Sikerkritérium: Fogadják el az óvodát, szeressenek óvodába járni (csoport 80%-a)
- A megszokottól eltérő környezet, a szülőktől való elszakadás sokszor nehéz helyzet elé állítja a szülőket, nevelőket. Az óvodapedagógus feladata, hogy végtelen türelemmel, szeretettel forduljon az óvodába kerülő gyermekek felé.
- Az óvodához szoktatás nem lehet hatékony a szülők aktív közreműködése nélkül. A szülő – nevelő közös érdeke a gyermek szoktatásához a legmegfelelőbb módszer megválasztása, a folyamatos információcsere, a nyitottság.
- Szokásrenddel ismerkedés, megalapozása érzelmi kötődésen keresztül

Az óvónő – gyermek kapcsolatának nevelési értéke

Az óvodában a felszabadult, derűs légkör a legnagyobb érték. Megteremtése az óvodapedagógus legfontosabb feladata.

A gyermek jó közérzetéhez, egészséges személyiségfejlődéséhez elengedhetetlen:

- az óvónő és a gyermek közötti szeretetteljes kapcsolat,
- a biztonságot adó, derűs kiegyensúlyozott óvodai légkör.

Mindez olyan feltételeket teremt, amelyben kibontakozhat a gyermek érdeklődése önmaga és környezete iránt.

A jó óvodai légkör megkönnyíti az önállósodást, a szülőről való leválás folyamatát. Oldja a szorongást, fokozza a gyermeki aktivitást. A gyermek érzelmi beállítódása és a gondolkodás alacsony szintje miatt, felnőtt függő.

Az ismeretek elsajátításának mélysége is attól függ, hogy milyen érzelmi szituációkban szereztek azt. A szeretetkapcsolatnak tehát meghatározó szerepe van abban, hogy a gyermek a felnőttek értékrendjével, normával azonosulni tudjanak. Elsődleges modell az anya. Vele szövődik a legmélyebb érzelmi kapcsolat, de az óvónő kommunikációja, társas viselkedése, empátiás készsége, szokásai is meghatározó a gyermek „énképének” formálásában.

A nevelők az óvodai légkört csak a családokkal együttműködve tehetik teljessé. Az óvodás korú gyermekek érzelmi állapota nem független a családi élet atmoszférájától.

Az óvodapedagógus nagyon eltérő érzelmi kíváncsalmakkal találkozhat a mindennapi munka során. A más-más értékrendet és érzelmi háttérrel képviselő családokkal való együttműködés nagy toleranciát, empátiát és megértő magatartást kíván a nevelőtől.

(Elsődleges szocializáció: család, másodlagos szocializáció: óvoda)

Sikerkritérium: Egymás megismerése (óvónő-gyermek) után, fokozatosan alakuljon ki együttműködő, kezdeményező kapcsolat.

Nevelési feladatok a gyermek és társas kapcsolatának alakulásában:

Sikerkritérium: Egymás megismerése (gyermek-gyermek) után, fokozatosan alakuljon ki együttműködő, kezdeményező kapcsolat.

Harmonikus személyiségfejlesztés

- alapvető feladat az interperszonális kapcsolatok új formáinak alakítása, mely egyaránt értendő a gyerek-felnőtt és gyerek-gyerek kapcsolatra, hogy értelmes kooperációra alkalmassá váljanak. Ehhez szükséges a kapcsolat érzelmi igényének és a kapcsolat felvétel képességének folyamatos fejlesztése, elsősorban az óvodapedagógus modell hatása és a szoktatás révén.

Énkép – önismeret - önértékelés fejlesztése

- A gyermek természetes megnyilvánulásaira és teljesítményére adott konkrét és pozitív megerősítése által történik
- Ennek eredményeként képesek felmérni saját helyzetüket a csoportban, képesek önálló helyzet megoldásokra (autonómiára törekсенek), hatékonyak (kompetensnek) érzik, észlelik

magukat, így önérvényesítésük szociálisan, elfogadható módon, pozitív teljesítményeken és viselkedéseken keresztül történik.

Új attitűdök, normák alakítása

- Alapvető, hogy a gyerekek megismerjék és gyakorolják a társas együttélés és önérvényesítés alapvető szabályait (egymásra figyelés, együttérzés, egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése).
- Nevelési helyzetekben az összpontosításra, erőfeszítésekre való képesség mellett a jó megoldásra ösztönző belső igény alakítása, a jól elvégzett „feladat” utáni megelégedettség, mint jutalom érzésének alakítása.

A társas és közösségi tevékenységek állandó gyakorlása által történő nevelés rendkívüli fontossággal bír az „életre való nevelés” szempontjából. A „társadalmi gyakorlat” jórészt a társas és közösségi kapcsolatok keretén belül zajlik. A társas, közösségi kapcsolatok kialakítása a teljes nevelési folyamatot átfogja.

A csoportban szerzett normák befolyásolják a gyermekek cselekedeteit. A csoporttöbbség az egyes gyermeket gazdagítja. Az individuum csak csoportos helyzetekben képes kiteljesedni. A kontroll lehetőség kedvezően befolyásolja a reális önismeret – önértékelés alakulását, felkelti a gyermekben az önérvényesülési igényt. A közösségi nevelés arra irányul, hogy a gyermek egyéni akaratát, ambícióját képes legyen másokhoz alkalmazkodva megvalósítani. Ehhez a gyermeknek az ad mintát, ahogy mások is alkalmazkodnak öhozzá. A csoportokban a kiemelkedő státuszú gyermekeknek kiváló szokás és véleményformáló hatásuk van. A társak gyakori megerősítése miatt fogékonyabbak a gyermekek a korosztályuktól feléjük áramló pozitív minták követésére.

A gyermekcsoportokban a demokratizmus azt jelenti, hogy a felnőttek ugyanúgy figyelembe veszik a gyermekek jogos kívánságait, mint ahogy a gyermekektől elvárják a felnőttek normáinak követését, a szokások betartását.

Az emberi együttélés kompromisszumok forrása. Hagyni kell, hogy a gyermekek önállóan próbálkozzanak a konfliktusok kezelésével.

A különböző szociokulturális helyzetű családokból érkező gyermekek együttnevelésével a gyermekekben a szociális érzékenység fejlesztése és az éntudat kialakulásának segítése, önkifejező, önérvényesítő törekvéseik támogatása.

A pedagógusoknak különös gonddal kell kezelniük azokat a gyermekeket, akik kortársaiktól kevés pozitív megerősítést kapnak. Mivel ezek a kezeletlen benyomások gátlás vagy agresszió forrása lehet. A felnőttektől jövő „pozitív megerősítések” megváltoztathatják a gyermek csoportstátuszát. Olyan élményekhez juthatnak, ezáltal a gyermekek, amelyek képessé teszik őket kapcsolatteremtésre.

Kiemelt hangsúly fordítása óvodai ünnepeinkre, mint az érzelmi nevelés fontos eszközeire, ahol a készülődésben, az ünnepre való ráhangolódásban, a közös tevékenységben az óvoda gyermekei, dolgozói mellett a szülők is aktív részt vállalnak.

Hagyományok, ünnepek.

Sikerkritérium: A csoportok közös tevékenységeit, kulturális összejöveteleit növeljük.

A közös élmények, játékok, ünnepek nagyban segítik az óvodai élet megszerettetését. Jó légkörben, hangulatban a közösségi normák, szokások betartását sem érzik a gyermekek kényszernek. Fontos, hogy a közösségi szokások egyértelműek legyenek.

A szokásoknak a gyermekek közötti jobb együttműködést és az egészséges életmódot, a közösen átélt ünnepi események, és élmények felett érzett örömezt kell segíteniük.

Az ünnepet szimbólumok, díszítések által tesszük hangulatosabbá, vidám, felszabadult együttlétre törekszünk. Az ünnepet változatos tevékenységek segítségével igyekszünk érzelmileg közel hozni gyermekeinkhez. Minden ünnepet egy hosszabb előkészület vezet be, alapos tervezés előzi meg, mely fejleszti a gyermek időérzését.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Legyen a gyermek kiegyensúlyozott, minél önállóbb, együtt érző, kitartó, toleráns, feladat- és szabálykövető, alakuljon magyarság tudata.

IV.3. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi nevelés megvalósítása

Az anyanyelv használata, fejlesztése szerves része az óvodai élet, az óvodai nevelés egész rendszerének.

A szocializáció folyamatában is a gyermek érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze.

A nyelvi, kommunikációs fejlesztést legnagyobb mértékben a környezet beszédkultúrája befolyásolja.

Célunk:

- a gyermek beszédképességének fejlesztése, gondozása, anyanyelvünk sajátosságainak, és szabályainak megismerése, elsajátítása.
- oldott, derűs légkör megteremtése, amelyben természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédképessége fejlődik és fejleszthető.
- a szókincs bővítése, a sajátos nyelvi formák elsajátítása a nyelvtanilag helyes beszéd, a mondanivaló árnyalt megfogalmazása.

Sikerkritérium: A hibásan képzett hangok mennyiségének csökkenése, szókincs bővítése.

Feladatunk:

- a beszéd, anyanyelv, kommunikáció fejlesztése
- differenciált foglalkozás a nyelvtanilag hátrányos helyzetű, a fejlesztendő és a kiemelkedően fejlett gyermekekkel
- a nevelő minta legyen a gyermekek számára, választékosan beszél, jól artikulál, odafigyelő magatartás, helyes beszédpélda
- az anyanyelvi játékok épüljenek be a mindennapi életükbe
- a manipuláció, közös tevékenység fonódjon össze a folyamatos beszéléssel.
- változatos tevékenységeket biztosítunk a gyermekeknek, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből.
- a szociokulturális háttér ismeretében kompenzáljuk a nyelvi hátrányokat, hiányosságokat.
- a beszédhibák kiszűréséhez, javításához logopédus segítségének kérése.

Anyanyelvi fejlesztő program alkalmazása (:III. sz. melléklet)

- Verbális fejlesztés: - tárgyak megnevezése
 - térbeli viszonyok nyelvi megfogalmazása
- osztályozás (forma, szín, méret, ...)

Az értelmi nevelés megvalósítása

Az értelmi fejlesztés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára épül, mely változatos tevékenységekben jut kifejezésre.

Kerete a játék, amely egyben eszköze a tanulásnak

Értelmi nevelés feladatai

- melyben feladat és cél a kultúra átadás hatás rendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek kognitív képességei
- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás), a megismerési folyamatok és a kreativitás fejlesztése az aktív tevékenykedéshez lehetőségek biztosításával.
- a gyermek érzékszervein keresztül, tapasztalati úton ismerje meg az őt körülvevő világot, s ez az érzelmi biztonság fejlődésének, értelmi fejlesztésének feltétele.
- az értelmi képességek fejlesztésének folyamata komplex módon átszövi a gyermek egész életét, eredményeként:
 - egyre pontosabb, valósághű észlelés
 - figyelem összpontosításra való képesség
 - gazdag képzeleti működés

- reproductív emlékezet
- problémamegoldó és kreatív gondolkodás
- alakuló fogalmi gondolkodás

Óvodapedagógus feladata:

- feltételek biztosítása
- próbálkozások, mintakövetés támogatása
- érdeklődés ébren tartása
- a tehetséges gyermekek differenciált terhelése és fejlesztése
- az alakuló nyelvi, fogalmi gondolkodás fejlesztése a gyermek életkorához igazított tevékenységeken keresztül
- a játékon, mozgáson keresztül és a kultúra átadását komplex rendszerekben foglalva
- egyénre szabott fejlesztő programok készítése

A nevelőmunkát segítők feladata:

A gyermek anyanyelvi és értelmi fejlesztésében mintaértékű kommunikációval pozitív mintát nyújtva kapcsolódnak be

Együttműködés a családdal:

- a szülők tájékoztatása a fejlődés üteméről, fejlődés nyomon követésének dokumentációjába betekintés
- szükség esetén, prevenció vagy korrekció érdekében javaslatot tesz fejlesztési lehetőségekre, és külső segítő szakember igénybevételét javasolja
- sokféle tevékenység, megfigyelési lehetőség ajánlása a tapasztalatszerzésre, annak során fejlődő értelmi képességek fejlesztésére.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- szívesen beszél, kommunikál,
- folyamatosan, érthetően, összefüggő mondatokban fejezi ki magát, beszédét metakommunikációs eszközökkel színesíti
- használja a beszédhelyzeteknek megfelelő beszédfordulatokat,
- udvariassági kifejezéseket alkalmaz,
- megfelelő beszédfigyelemmel rendelkezik,
- szókincsének gazdagsága lehetővé teszi gondolatainak érthető kifejezését,
- beszéde tagoltsága megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- nő a szándékos emlékezet időtartama, terjedelme,
- problémákat felismer, és megold,
- megjelenik az elemi fogalmi gondolkodása,
- beszéde lesz gondolkodásának és önkifejezésének fő eszköze,

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

V. 1. Csoportszervezés:

Az óvodai nevelés csoportokban folyik, a csoportalakítást befolyásoló tényezők:

- Nemzeti Köznevelési törvény rendelkezései a létszámhatárokról
- Az Alapító Okiratban elfogadott maximális csoportlétszám
- Esélyegyenlőség, az egyenlő hozzáférés biztosítása elveinek megfelelően a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszamarányainak figyelembe vétele

A Komplex Prevenció Óvodai Program alkalmazásának feltételrendszere.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Érzelmi biztonság megteremtése
- Optimális fejlődés folyamat elősegítése (tárgyi- személyi feltételrendszer, tehetséggondozás, felzárkóztatás)
- A gyermek és környezet sokoldalú megismerése a fejlődés nyomon követése, az eredmények elemzése, szükséges korrekciója, fejlesztő programok alkalmazása a mindennapi életben.

V. 2. A nevelés tervezése és időkeretei:

Az óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tesszük meg. Az óvodai nevelés képességek fejlesztésére irányul, azaz az ismeretek alkalmazására tevődik a hangsúly. A céltudatos pedagógiai munka megkívánja, hogy a fejlesztést hosszú távon éves tervben átgondoljuk

Az óvodapedagógus a tervező tevékenysége során az általa irányított tapasztalatszerzések, tevékenységekben megvalósuló tanulás tartalmát, alkalmait rögzíti.

Negyedéves tervekre bontjuk le. Konkrét formában tervezni kéthetes periódusokra célszerű. Egy-egy csoportnak a tervét a csoporttal foglalkozó nevelők készítik el.

Tervezésénél nem az ismeretanyag növelésére, hanem a minél több alkalommal, sokoldalúan különböző nézőpontból megközelítésre tevődik a hangsúly. Mindig az adott csoportra és nem korosztályra tervezünk. A nevelési év kezdetén az óvodához, csoporthoz szoktatás időszakában a gyermekek játékban, tevékenységben történik megfigyelésük. A megfigyelések időszakában rögzített nevelői megfigyelés, mérés, elemzés, értékelés adja a hosszú távú tervhez (egyéni fejlesztési tervhez) az alapot.

A hosszú távú tervezés rendező elvei:

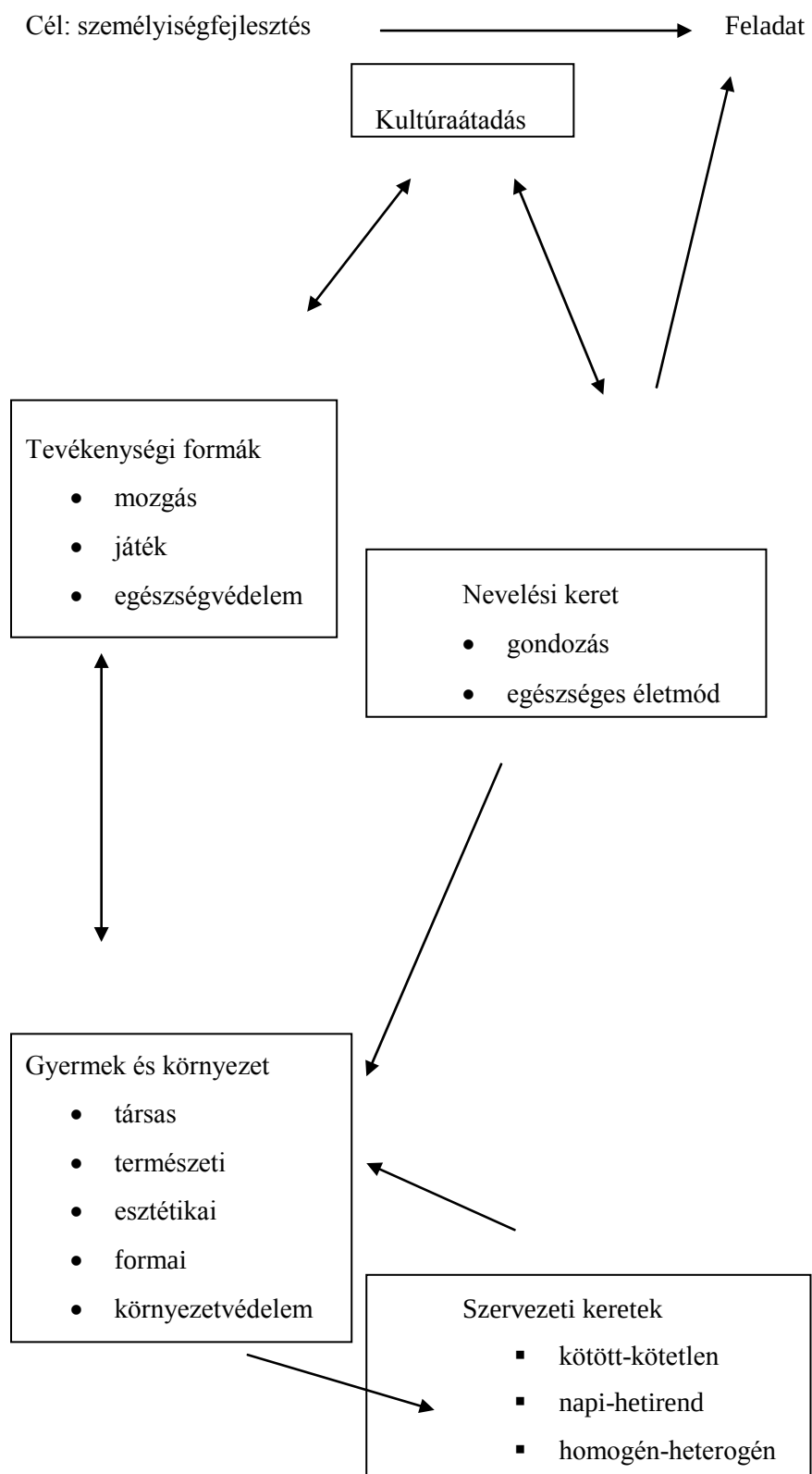
- a tevékenységek alapritmusát az évszakok, népszokások adják, melyeket ünnepek és hétköznapiak tagolnak
- a fejlesztési lehetőségek integrálása az adott témához tartozó ismeretekkel
- figyelembe kell venni a gyermekek szociokulturális háttérét, a program irányelveit, a nevelés feltételrendszerét és az óvoda éves tervében megfogalmazott feladatokat
- egyéni fejlettségi szintnek megfelelő differenciálás elve
- tervezéskor a fokozatosság, folyamatosság elve érvényesüljön
- a tervet a csoportnaplóban rögzíteni kell.

Rövidtávú tervezés:

A csoportban dolgozó nevelők az éves terv alapján **egy hétre** lebontva konkretizálják a tevékenységeket. A tényleges feladatokat a gyermekek folyamatos megfigyelése, tevékenységük elemzése, a gyermekek élményanyaga, tapasztalatai, igényei és az aktualitás adja. A rövidtávú tervben az individuum fejlődése, fejlesztése már konkrét formát ölt. A rövidtávú terv egyben nevelőnk vázlata is, ezért a nevelési, szervezési feladatok elvét is tartalmazza. A gyermekek spontán kezdeményezései alakíthatják a tervet.

Egy-egy környezeti téma köré csoportosítva, azt körbejárva dolgozzuk fel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket a különböző foglalkozási területeken keresztül. (komplex módon). Kivételt képez a testnevelés sajátos feladati, céljai, speciális eszköz és helyigényei miatt. Rendszeresen év elején és év végén felmérjük a gyermekek képességeit, és egyéni fejlesztési tervet készítünk számukra, a fejlődést folyamatosan rögzítjük.

Kultúraátadás

Felajánlott tevékenységek formái:

- Az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek közül a gyermekek saját döntéseik alapján vesznek részt
- A csoportszobában és az udvaron egyénileg illetve mikro csoportokban tevékenykedhetnek, ebbe szervesen illeszthetők a tanulási jellegű tevékenységek, foglalkozások, amelyeket megterveznek az óvónők.
- Lehetnek:
 - Önálló és irányított tevékenység
 - Komplex foglalkozások rendszere, kötetlen és kötött kezdeményezések, foglalkozások.

A foglalkozások gyermeki tevékenységre, önállóságra és sokoldalú tapasztalásra épülnek a fejlesztési lehetőségek kiaknázásával.

A foglalkozások szervezésénél rendező elv:

- A gyermeki szükséglet, motiváltság
- A gyermek tanulási, tevékenységi vágyának kielégítése változatos eszközökkel, módszerekkel
- Eredményesség.

Szervezési gyakorlat:

mikro-makro csoportos és egyéni tevékenykedtetési formákban szervezett tevékenységek

A nevelés időkeretei: napirend, heti rend:

A napirend a gyermeki szükségleteikhez igazodva segítse elő egészségnevelésüket, harmonikus személyiség-fejlesztésüket

- A mozgást és a pihenést célzó tevékenységek optimálisan váltsák egymást, elégítse ki a mozgásigényt, adjon lehetőséget regenerálódásra.
- A játék kapja a legtöbb időt.
- Nyáron – télen a szabadban tartózkodás biztosítása
- Segítse a szokásrendszer kialakulását, ugyanakkor rugalmas legyen, kerülje a felesleges kötöttségeket.
- A napirendbe természetes módon épüljenek be a gondozási, étkezési feladatok, szokások.
- A napirend a gyermeki igények és az évszakok változásai szerint módosítható.
- A napirendbe az egyes tevékenységek időigénye rugalmasan kezelendő.

NAPIREND

Időtartam	Tevékenység
7. ⁰⁰ - 8. ³⁰	Gyülekező, az érkező gyermekek fogadása. Szabad játék.
8. ³⁰ - 10. ³⁰	Testápolási teendők Folyamatos tízórai A szabad játék mellett a csoport napirendjében pontosított játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek: - Vers, mese, dramatikus játék - Rajz, mintázás, kézimunka - Ének – zenei képességek fejlesztése - Környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése Egyéni illetve kiscsoportos fejlesztések kötetlen foglalkozások.
10. ³⁰ - 12. ⁰⁰	Játékelrakás Játék a szabadban Mikro csoportos tapasztalatszerzések, séta Énekes játékok az udvaron Mindennapi mozgásos percek
12. ⁰⁰ - 13. ⁰⁰	Testápolási teendők, naposi teendők ellátása. Ebéd Majd a gondozási feladatok ellátása (wc, mosakodás, fogápolás, pizsamára öltözés)
13. ⁰⁰ - 15. ⁰⁰	Mesehallgatás Csendes pihenő
15. ⁰⁰ - 16. ³⁰	Folyamatos ébredés, uzsonnázás
16. ³⁰ - 17. ⁰⁰	Játék, szabadon választott tevékenység Egyéni fejlesztések Folyamatos hazabocsájtás

Heti rend:

A heti tervezés biztosítja az éves tervek lebontását, a fejlesztési feladatok egymásra épülését. A heti terv nem megmásíthatatlan, az élethelyzet, az időjárás, a spontán helyzetek, a gyermekek, a gyermekek fejlődési üteme, igénye, az élmények, az aktuális feladatok befolyásolják a folyamatot. Bár a heti rendben (a csoportnaplóban) napokra lebontva jelenítjük meg a különböző tevékenységeket, mindennapi munkánk során arra törekszünk, hogy ezeket komplex egységgé szervezzük.

Óvodapedagógus által szervezett és tervezett tevékenységi formák heti rendünkben:

- Verselés, mesélés,
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, mintázás, kézimunka,
- Mozgás
- Külső világ tevékenység megismerése.

V.3. A nevelőmunka dokumentumai (22/2013 (iii.22.) EMMI rendelet alapján)

V.3.1. Csoportnapló-kötelező tartalom

A nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgáló kötelezően vezetett tanügy igazgatási dokumentum, a hatályos jogszabályokhoz igazítva.

- **A pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja.**
- **Tükrözi az óvodai pedagógiai programját.**
- **Mutatja a pedagógiai előzményeket, a tervezett folyamatot és azt, amit sikerült megvalósítanunk.**
- **A csoportnapló – vezetés alapossága, pontossága** - a dokumentálással kapcsolatos feladataink:
- **Irányadó** legyen minden pedagógus számára.
- **Áttekinthető** legyen –mindenki számára segítse az átláthatóságot.
- **Jól használható** legyen – tudjunk dolgozni belőle.
- Mindig a **legegyszerűbb formát** válasszuk.
- **Rövid idő alatt kitölthető** legyen (hosszú szövegezés helyett lényegre törő forma).
- A csoportnapló tartalmi kialakítása intézményi szinten a rendelet előírása szerinti, ezen felül természetesen óvodai sajátosságokat is tartalmazhat.

A csoportnaplónak tartalmaznia kell:

- az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét,
- a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait,

- a megnyitás és lezárás helyét és időpontját,
- az óvodavezető aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát,
- a pedagógiai program nevét.
- a gyermekek nevét és óvodai jelét.
- a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négy éves, a négy–öt éves, az öt–hat éves a hat–hét éves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak (*adatgyűjtő lap*).
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét.
- saját csoportnaplót vezetünk, amelyben a gyermekek adatain túl a nevelési tervek találhatók és a közösségi élmények, tevékenységek, ellenőrzések eredményei.

Az óvodapedagógusok tervezési feladatai a csoportnaplóban

A csoportnapló tervezési feladatai tartalmazzák:

- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket.
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban.
- az éves terv anyagát, a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat az adott nevelési évről vonatkozóan a következő bontásban: vers és mese; ének, zene, énekes játék; rajzolás, mintázás, kézimunka; mozgás, a külső világ megismerése (környezetismeret, matematika);
- az értékeléseket.
- a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit.
- a szervezési feladatokat, határidőket, a felelősök neveit
 - tervezési időkerete három hónap
- a tervezett programokat és azok időpontját a felelősök neveit
 - tervezési időkerete 3 hónap
- az ünnepek, események konkretizálását – a felelősök neveit.
 - tervezési időkerete 3 hónap
- a hivatalos csoportlátogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását, a látogatás szempontrendszerét, a látogatás eredményét.
- feljegyzéseket a csoport életéről.

V. 3. 2. Az óvodapedagógus mérés-értékelési feladatai

A nevelők leggyakoribb értékelési formái:

Diagnosztikus értékelés: tájékozódunk a gyermekek előzetes neveltségi szintjéről, magatartásáról, adottságairól. A gyermekek magatartásának és teljesítményének elemzése alkalmat ad a nevelőnek a pedagógiai folyamatba való beavatkozásra.

- Formatív értékelés: a tanulási folyamatban zajlik a gyermekek egyéni ismereteinek, képességeinek, fejlődésének nyomon követése. (Minden percben történő folyamatos értékelés)
- Szummatív értékelés: mi történt az előző mérés óta?

Elemző értékelés: a tehetséggondozáshoz, prevenciós- és korrekciós programok beindításakor alkalmazzuk.

A gyermekek általános teljesítményének mérése.

Programértékelés indikátorrendszer alapján.

Az óvodában leggyakrabban alkalmazott ellenőrzési, értékelési módszerek:

- Irányított megfigyelés szempontsor alapján
- Gyermekmunkánk elemzése
- Konzultáció nevelőkkel, vezetővel
- Feladatlapok

Az értékelés történhet szóban és írásban. A csoportban folyó nevelőmunka összegző értékeléseit írásban rögzítjük, negyedévenként a csoportnaplóban.

Egyéni értékelés, elemzés folyamatos minden gyermeknél a gyermek egyéni fejlesztő naplójában.

Az egyéni értékelésből elkészítjük a csoportértékelést, a csoportok értékeléséből az intézményértékelést.

A fejlesztőmunka hatékonyságának ellenőrzése:

A célok eléréséhez szükséges a fejlesztő folyamat ellenőrzése az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig. (a gyermekek képességének, fejlődésének vizsgálata)

- A személyiséglap: szempontjai alapján tájékozódunk a család szociokulturális jellemzőiről. A korai szakaszfejlődési üteméről szerzett információ feltárhatja a jelenlegi problémák gyökerét.
- A megfigyelési szempontok abban segítenek, hogy az óvoda mindennapi életében a szabad és szervezett foglalkozások alkalmával felfigyeljünk a gyermekek jellegzetes viselkedési módjaira.

- A fejlettségmérő lapok a gyermeki fejlődés folyamatának nyomon követését teszi lehetővé az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.

Fő területei: mozgásfejlettség, testséma, téri tájékozódás értelmi fejlettség, finommotoros koordináció fejlettsége, a nyelvi kifejezőkészség és a gyermek szociális fejlettsége, szociális érettsége.

A fejlettségmérő lap olyan szempontokat, feladatsorokat tartalmaz, amelyek a gyermekek mindennapi tevékenységében előfordulhatnak, az óvónők által megfigyeléses módszerrel mérhetők. A kíváncsiság értékrend kialakulásához elengedhetetlen a felnőttek pozitív értékelési mintáinak követése. Az énkép, önkontroll, önszabályozás fejlődéséhez elengedhetetlen a folyamatos értékelés. A tanulás – tanítási folyamatban az értékelésszabályozó tevékenység. Ha összevetjük a gyermekekben kialakult változást a célrendszerrel, a nevelési folyamatot diagnosztizáljuk. Az eredmény és a terv eltérései a nevelési folyamat hibáira irányítják a nevelők figyelmét.

Személyiséglap, fejlettségmérő lap, megfigyelési szempontok (lásd a V. sz. mellékletben.)

A gyermek személyiségfejlődését nyomon követő dokumentáció:

a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentáció, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

Kötelező tartalom:

- a gyermek anamnézise
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd, mozgásfejlődési,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, azok eredményeit
- amennyiben szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatát
- szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket

A fejlődést elsősorban megfigyeléses módszerrel kell nyomon követni és írásba rögzíteni. Az éves tervciklusok értékelésekor a nevelők az értékelési szempontok szerint rögzítik az adott időszak fejlődési jellemzőit. Ezek alapján készíti el a vezető az intézmény éves pedagógiai értékelését, és tervezi meg a következő nevelési év feladatait.

A vezető és a nevelők ellenőrző, értékelő tevékenységének elveit az intézmény „alapdokumentumai” tartalmazzák.

- A helyi nevelési program: az intézmény önmeghatározása.
- Az SZMSZ: az intézményi működés törvénykönyve.
- Az éves terv: a gyakorlati munka forgatókönyve.

A nevelőmunka hatékonysága nem független a nevelők képzettségétől. A külső, belső továbbképzés fő szempontja, hogy az egyén és az intézmény egyaránt nyerjen azzal. A programhoz mellékelt továbbképzési terv „program centrikus”, - ugyanakkor adott kereten belül – beállítódás szerint választhatnak a nevelők a továbbképzési lehetőségek közül.

A program hatékonysága nem független a tárgyi feltételektől. (az intézmény tárgyi feltételeinek fejlesztését, lásd a program tárgyi feltételeinél).

V. 3. 3. Felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásai vezetésére szolgál.

A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.

A felvételi és mulasztási napló tartalmazza:

- ☐ ☐ a gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és
- ☐ ☐ idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a
- ☐ ☐ jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási
- ☐ ☐ helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét,
- ☐ ☐ a felvétel időpontját,
- ☐ ☐ az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését,
- ☐ ☐ a szülők napközbeni telefonszámát,
- ☐ ☐ a megjegyzés rovatot
- ☐ ☐ Amennyiben az óvoda sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is ellátja, a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottságnevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.
- ☐ ☐ A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

VI. 1. A játék

- a gyermek legfőbb, legfejlesztőbb tevékenysége, alapvető létforma
- legfőbb élményforrás,
- a szocializáció színtere,
- a gyermek személyiségfejlesztésének színtere,
- a tanulás, a készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módja,

- a gyermek fejlődése a játékban a legintenzívebb.
- Az utánnás, a tevékenységi vágy, az önállósulás, az értelmi, a motoros, a kommunikációs képességek, kreativitás, az érzelmi, akarati tulajdonságok- pszichikum, a szociális magatartás a játékban – a gyermeknek szabadon választott önkéntes tevékenységében – integráltan fejlődik.
- A játék a gyermek önmegvalósítása, érzelmeinek, vágyainak, lelkiállapotának önkifejezése, fejlettségének legjobb mutatója. A játék a valóság szubjektív tükröződése, a szimbólumképzés csodálatos világa.
- A játékban a szimbólumok elemzésével érthetjük meg a gyermek érzelmi állapotát, viselkedését, megfigyelhetjük kommunikációs, kognitív fejlettségét, információt kapunk a teljes személyiségről. A gyermek jelzéseit „értő” óvodapedagógus felismeri, érzékeli a problémákat, segít a gyerekeknek a feldolgozásban.
- A gyerekek játékát gazdagítják az élmények. A tanulásban, a spontán játékban egyaránt alkalmazott társas és szabályjátékok ötvözik a játék spontaneitását, és a tanulás célirányosságát.

A játékban kiemelten fontosnak tartjuk az óvodapedagógus tudatos jelenlétét, indirekt irányításának szerepét.

Fő feladatai:

- **a szabad játék folyamatosságának, túlsúlyának érvényesítése** a szülőkkel, pedagógusokkal és nem pedagógus kollégákkal való együttműködés során
- **feltételteremtő, játéktámogató feladatok:** megfelelő játékidő, közös élmény, tapasztalatszerzés biztosítása, megfelelő hely–könnyű és biztonságos mozgáslehetőséget szolgáló térfelosztás kialakítása, az eszköz (amit a gyerekek is készíthetnek) biztosítása mellett elengedhetetlen a nyugodt légkör megteremtése;
- **mintaértékű kommunikáció, metakommunikáció, pozitív visszajelzések adása** (látom, értem, örülök, hogy jól érzitek magatokat), játék után esetleg ötletek befogadására, közös eszközkészítésre, játékokkal való bánásmódra, rendrakásra vonatkozó szóbeli értékelés is elhangozhat.

A **nyugodt légkör** feltétele a magatartási formák, szabályok kialakítása elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális, interkulturális szemlélettel. A gyerekeknek helyzetekhez kell igazítaniuk viselkedésüket, ami az alkalmazkodás magasabb formája. (Pl. mese vagy vers hallgatása alatt kerülni kell a játszóknak az erős zörgést, hangoskodást.)

A párhuzamosan zajló tevékenységek közül a **játék az alaptevékenység**. A tevékenységben megvalósuló tanulás szervezése, a tanulás maga nem zavarhatja az elmélyülten játszókat, de a

játszók sem zavarhatják a nyugodt tanulást. Minden gyerek azt a tevékenységet végzi háborítatlanul, amelyet önként, önmaga választott.

Együtt játszás a gyerekekkel: az óvodapedagógus irányító, segítő, ötletadó szerepe mindig a játszóik igényeihez igazodjon. Személyét a tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő, támogató jelenlét - pedagógiai optimizmus jellemzi. A gyermekek szabad játékába csak szükséges esetekben avatkozik bele (pl. veszélyessé váló agresszív játék).

Az óvodapedagógus tegye lehetővé a **különböző fejlettségű gyerekek igény szerinti elkülönült játékát is** (pl. a nagyok társasjátékát). Az óvodapedagógus teremtsen meg annak feltételeit, hogy minden gyerek saját igényeinek megfelelően játszhaszon gyakorló-, szimbólikus és szerep (színlelő-, szerep-, fantáziajáték, bábozás, dramatizálás), konstrukciós-, építő-, szabályjátékot, barkácsolhasson, ha akar. Lehetőséget adunk a csoportszobában is a mozgásos játékok biztosítására.

Biztosítjuk az évszakok által nyújtott udvari játéklehetőségeket.

A gyermek spontán élményeiből fakadó játéka, az irányított tevékenysége (tanulás), valamint az erkölcsi érzék, a moralitás fejlődése a nevelési gyakorlatban összefüggenek. Az összekötő fogalom az érzelem.

Áthatóan, befolyásolóan, motiválóan van jelen a gyermek életében, tetteiben.

A közösségi élet, a játék szabályainak, normáinak gyerekekkel és szülőkkel való közös formálása, a gyermeki véleménynyilvánítás és döntőképeség erősítése (az épületen belüli és udvari játék folyamatosan fejlesztett szabályai –ezekre utaló jelzések), különös tekintettel a konfliktushelyzetek megoldási lehetőségeire.

Az egyéni bánásmód, a differenciált fejlesztés csomópontjai a szabad játékban az anyanyelvi nevelés szempontjából:

- a csoport elfogadott etikai normáinak, „kódexének” nyelvi megfogalmazásának segítése különös tekintettel a konfliktuskezelésre, az asszertív kommunikációs megoldás beépítése
- saját érdekeit képviselni, mások agresszióját, például a csúfolódást, verekedést megfelelően kezelni) kommunikációs formáinak gazdagítására.
- tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenléttel a beszédkedv, a közlésvágy motiválása
- a gátlásos gyermekek oldása, beszédkedvük segítése pl. ölbéli játékokkal
- a HH, HHH gyermekekre fordított kettős figyelem, a beilleszkedés támogatása a játékban, minél több spontán párbeszédes helyzet és célzott, tervszerű anyanyelvi fejlesztés
- hiteles kommunikáció, érvek a szülőknek a szabad játék fontosságáról
- érdeklődés, komoly figyelem kifejezése a gyermeki közlések iránt, készséges válaszok a kérdésekre, gyermeki üzenetek dekódolása, metakommunikációs jelzések küldése, játszótársaként nyelvi kifejezésmenták adása

- a gyermekek szerepjátékát kísérő párbeszédnek támogatása verbális ismeretekkel, a fogalomalkotás segítségével.
- beszédalkalmakkal, az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondataalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.

Játékfajták:

- gyakorlójáték
- konstrukciós játék
- szerepjáték
- szabályjáték
- barkácsolás
- bábozás
- dramatizálás, drámajáték.

Gyakorlójáték

3-4 éves korban dominál, lehet mozgásos, manipulációs és verbális. Ismételtetéssel bizonyos mozgásokat begyakorol, ismerkedik az őt körülvevő világgal, annak tárgyaival. Megismerik az anyagok tulajdonságait, gyakorolják a hangok, szavak tiszta ejtését, hangsúlyát, ritmusát, érzi dallamának szépségét. Sok humoros népi mondókéval ismertessük meg a gyermekeket. Feladatunk a gyermekekre oda figyelés (metakommunikáció) megerősítés, dicséret, a gyermekkel való örülés szoros kapcsolattartás.

Konstrukciós játék

3-4 éves korban a rakosgatás öröme a fontos. Ha valamihez hasonlít boldogok. 5-6-7 éves korban előre eltervezik, mit akarnak összerakni. Az óvónő ügyes rákérdezéssel, valamilyen technika bemutatásával, ismeret tisztázásával, javaslatokkal segítse a kreativitás fejlesztését. Játék közben átéli a gyermekek az alkotás örömét. Tanulja tapasztalja a rész – egész viszonyt. Megtanul szerkeszteni. Képről, társtól másolva fejlődik megfigyelőképessége, gondolkodása. (síkból átfordít térbe). Építés közben matematika ismereteket szerez. Fejlesztési lehetőségek: szem-kéz koordináció, finommotorika, percepció, térészlelés, verbális fejlesztés.

Szerepjáték

A világ megismerésének és a társadalmi életre való elkészítésnek egyik legfontosabb eszköze. 3-4 éves korban a gyermek a szerepnek még csak egy-egy mozzanatát gyakorolja. 3-4 éves korban a cselekvés, 4-5 éves korban a tárgy, 5-7 éves korban a szerep (szerepvállalás) hordozza a témát. A kicsik egyedül, egymás mellett, majd egymással laza kapcsolatban játszanak. 5-7 éveseknél megjelenik a szerepjáték magasabb fokkal, több gyermek együttesen szerzett játéka. A kicsiknél a

játék motivációja egy érzelm, egy mozzanat. A nagyok szerepjátékát több élmény motiválja. Szerepjátéknál az óvónő nem irányít, segít a játékhoz szükséges feltételek megteremtésében. (eszközt kínál) Javaslatot tesz, játszótárs a játékban. A játéktémákat életükből, élményeikből merítik a gyermekek. Ezeket a témákat érdeklődésüknek, fejlettségi szintjüknek megfelelően töltik meg tartalommal. Minél több ismeretük, élményük van annál változatosabb szerepjátékuk. A játékban negatív élmények oldódnak, következtetni lehet a gyermek titkolt sérelmeire, elfojtott indulataira. Ez a játékfajta tükrözi a gyermek egész személyiségét. A játékban látott óvónői minta hatása sokkal erősebb a gyermekre, mint a valódi életben. Szerepjáték során erkölcsi értékekkel találkoznak a gyermekek, gyakorolják a társadalmi együttélés szabályait, a tásakkal való együttműködést. Fejlődik képzeletük, szervezőkészségük, empátiájuk, kommunikációjuk, alkalmazkodó képességük. A játékszabályok fejlesztik akaratát, önuralmát, szabálytudatát erkölcsi érzékét. Játék közben gyakorolják szerzett ismereteiket, és újakat tanulnak.

A gondolkodás fejlődésének érdekében az óvónők feladata:

- a gyermek kérdésére adott válaszok pontos megfogalmazása
- a gyermeki kíváncsiság kielégítése
- a hiányzó ismeretek tevékenység közbeni kiegészítése
- az életből szerzett benyomásaik játékban tovább fejlődnek. (a felvetődő újabb gondolathoz a valóság újabb megfigyelése, a bonyolultabb tevékenység végigkísérése kapcsolódik.)

Az élmény jelentősége fontos a játékban, a gyermek fejlettségének és játékszintének megfelelően elősegítik a játék állandó tartalmi bővülését, gazdagodását. Fontosak a tapasztalatszerző séták, kirándulások, helyszíni megfigyelések, beszélgetések.

Szabályjáték

Két fajtája van, mozgásos és értelemfejlesztő szabályjáték. A kicsik a sokmozgásos és tartalmában az egyszerű játékokat kedvelik. A nagyok az egyre bonyolultabb, szellemi és fizikai erő kifejtésre készítő szabályjátékokat igénylik.

Mozgásos szabályjátékok:

- testnevelési játékok
- dalos népi játékok
- fogócskák
- bújócskák
- szembekötősdí
- labdajátékok
- körjátékok.

Sok ilyen játékkal ismerkedjenek meg a gyerekek, mely során tanulják siker-kudarctúrést, helyes magatartásformákat sajátítanak el, mint a türelem, kitartás, akaraterő, eredményre törekvés. Közös játékok során erősödik közösségi érzésük, feladattudatuk, felelősségérzetük.

Értelemfejlesztő szabályjátékok:

- társas játékok, dominók
- kártyajátékok
- logikai játékok, barchóbák
- nyelvi játékok.

Ez a játék bizonyos szintű szociális és értelmi érettséget feltételez és ezek fejlesztését is szolgálja logikus gondolkodásuk fejlődését.

Barkácsolás

A játékgigényéből indul ki. Az általuk barkácsolt eszközöket felhasználják játékaiban.

3-4 éves korban az óvónő a gyermekek előtt készít kiegészítő eszközöket, 4-5 éves korban egyszerű tárgyakat készítenek az óvónő segítségével (technikák bemutatása).

5-7 éves korban az óvónő segítse elő, hogy a barkácsolás a szerepjáték, bábozás természetes eszköze legyen. A gyermekek rengeteg ismeretet, tapasztalatot szereznek az anyagok tulajdonságairól, matematikai ismereteik gyarapodnak, kreatívabbak lesznek, tanulják a különböző munkaformákat. Fejlődik a szem-kéz koordináció, finommotorika, tapintásos észlelés, alak-formaállandóság, rész-egész viszonya, bővül szókincsük.

(Technikák, eszközök megnevezése, téri helyzetek).

Bábozás

A gyermek lelkivilágának egyik legkifejezőbb eszköze, feleleveníteni a gyermek esztétikai, szociális élményeit, elképzeléseit.

3-4 éves korban a báb mozgása vonzó, 5-7 éveseknek a szó-mozgás együttes hatása nyújt élményt.

A bábjáték forrása lehet:

- az óvónő játéka
- a gyermek bábjátéka
- a gyermek bábkészítő tevékenysége.

A báb mögé bújva lehetőségük van az önmegvalósításra.

Fejlődik emlékezetük, hat a társas kapcsolatokra, elősegíti a kommunikációs képességük fejlődését.

Dramatizálás, drámajáték

Irodalmi élményhez, illetve szerepjátékhoz kapcsolják a gyermekek. Jelmezek, ruhadarabok, kellékek egy ládában állnak a gyermekek rendelkezésére. Az óvónő ösztönözze a dramatizálást, segítse a

gyermeket a díszletek, a tér berendezésében, szerepek kiosztásában. Bátorítsuk őket, hogy a párbeszédn kívül éljenek a mozgás, mimika, gesztus eszközeivel.

3-4 éves korban a kellékek próbálgatása, a mozgás, 5-7 éves korban a mesehősökkel való azonosulás a jellemző. Fejlődik emlékezetük, kreativitásuk, beszédképességük, szervezőképességük, önismeretük (szerepvállalás), alkalmazkodó képességük.

Mozgásfejlesztés: állatok, személyek kifejezése mozgással. Pl: fürge nyúl, lomha medve...

Testséma fejlesztés: tükör előtt jelmezbe bújás.

Térészlelés: térben tájékozódás.

Verbális fejlesztés: szókincs, kifejezőképesség.

A játék és a tanulás kapcsolata

A játék és a tanulás összekapcsolódik az óvodában, mivel a gyermek, játék közben tanul. Játék közben egyszerre több érzékszervükkel vesznek részt a tapasztalatszerzésben.

Ezért a játékot a tanulás „legfontosabb”, de nem kizárólagos színterének tekintjük.

A tanulás hatékonyságát meghatározza a gyermek motiváltsága, a belső késztetés. A játékos szituációk megteremtése kedvezően befolyásolhatja az óvodáskorú gyermek „műveltségi anyagának” elsajátítását. Az óvodai tanulás célja a gyermekek tudáshoz juttatása, azaz ismeretszerzés és azzal adekvát magatartásformálás. Olyan képességek kimunkálása, amelyre az iskola építhet. Az iskolai tanuláshoz való pozitív viszony kialakulásában nagy jelentőséggel bír a társaktól, óvónőtől elcsúszott tanulási technikák megismerése. A tanulás a nevelés egészen belül egyénenként, csoportokban, kötött és kötetlen kezdeményezések, foglalkozások, beszélgetések tapasztalatszerző séták formájában egyaránt megoldható.

A módszerek megválasztása a nevelők kompetenciája, néhány rendező elv megfogalmazása mellett:

- a szemléletesség, fokozatosság, folyamatosság
- minél több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és cselekedtetés
- az életkori sajátosságokhoz igazodó, egyéni képességeket toleráló feladatadás.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- **Jelen van a gyakorlójáték:** Részt vesz különböző utánzás, ismétlés, improvizálás alapuló tevékenységben: (játékszerek, eszközök rakosgatása, húzogatása, kavargatása, anyanyelvi játékok /hangutánzás, nyelvtörő stb./).

Szívesen vesz részt mozgást gyakorló játékokban: (ugróiskola, ugrókötelezés, rollerezés, dobás, kúszás stb.). Különböző anyagokkal történő játékokat kitalál: teletöltés (vízzel, homokkal, kavicsal, kiöntés), kavár, gyúr, formál...

- **Szabály/ társas játék:** Észleli és betartja a játékszabályokat. Gyakorolja mozgásos formáját: fogócska, bújócska, szembekötödsdi, labdajátékok, versenyjátékok: futó -fogójátékok, sor- és váltóversenyek versengések stb.

Részt vesz értelmi képességeket fejlesztő játékokban: szín-és formaillesztés, párkereső, memóriajáték, kártya, horgászjáték, kirakás, mozgatas-egyensúlyérzék, kézügyesség gyakorlásával.

- **Konstruáló játék:** Szívesen játszik építőjátékokkal: kockával, Lego, Puzzle-játékokkal, lyukacsos, mágneses táblán képeket rendez, gyöngyöt fűz, szerelő játékokat játszik stb.
- **Szerepjáték:** Képes szerepvállalásra és a szerepek elosztására. Bábjátékot alkalmaz: folyamatosan, párbeszédre építve játssza el.
- **Barkácsolás:** Szívesen készít játékához eszközöket, felhasználja a további játékokban (bábok, érdekes játékok) különböző anyagokból, hiányzó elemet pótol....
- **Kitartás:** Az elkezdett játékfajtát lehetőség szerint végigjátssza, befejezi. A játéktémát napokon keresztül folytatja társaival.
- **Kreativitás:** Képes szerepjátékok megszervezésére, az ahhoz szükséges játékszerek kiválasztására.
- **Együtműködés:** Le tud mondani egy-egy játékszerről. Képes végighallgatni, megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait. Kudarcélmény elviselésére képes.

A fejlesztési feladatok csak a megfelelő feltételek biztosításával valósíthatóak meg.

Óvodapedagógusok feladata:

- Nyugodt légkör biztosítása
- Megfelelő időtartam a játék kibontakoztatásához
- Megfelelő hely: A csoportszobában és az udvaron a különböző típusú játékokhoz megfelelő mozgástér kialakítása. A játék tartalmához mobilizálható csoportberendezés, kreatívan átalakítható tér biztosítása

Nevelőmunkát segítő feladatai:

Nyugodt légkör megteremtése, eszközök biztosítása, ötletekkel a játék segítése. Együttjátás a gyermekekkel. Az óvodapedagógus munkájának segítése

Együtműködés a családokkal:

Az otthoni játékfeltételek biztosítására ösztönzés

Együttjátás a gyermekekkel, játékeszközök használatára nevelés

VI. 2. VERSELÉS, MESÉLÉS

Az anyanyelvet a gyermek sokféle tevékenység közben sajátítja el, a nyelvi kommunikációs helyzetek fejlesztik beszédkedvét, beszédképességét, érzelmeinek kifejezését és mélyülését. Szocializációjuk fejlődésével az önkifejezés, a gondolkodás, az ismeretek gazdagodásának legfőbb eszköze.

Célunk:

A gyermekek érzelmi, etikai fejlődésének biztosítása, a pozitív személyiségjegyek megalapozása.

Érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédképesség kialakítása.

A mese a gyermekek érzelmi-, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

Képi- és konkrét formában feltárja a gyermekek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat. Segít eligazodást adni számukra a jó és a rossz, a helyes és a helytelen fogalmak tisztázásában. Az óvodapedagógusok képszerű, szemléletes, élményszerű mesélése megkönnyíti a mese cselekményének követését, ezáltal beleélhetik magukat az egyes szereplők helyzetébe – és az egyes szerepekhez köthető viselkedések, érzelmek felismerésébe, átélésébe.

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermekeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. Például: mesealakok, szituációk megjelenítése dramatizálással, bábozással, ismert mese befejezése, feldolgozása kérdések alapján utánzás, mimetizálás, felnőtt által megkezdett mese befejezése, mese kiegészítés, mesemondás különböző eszközökhöz kapcsolódva ismert mese követésével.

A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében (pl. mesebefejezés rajzzal, tematikus ábrázolás ismert meséről, saját mesekönyv, meseillusztráció készítés kedvenc meséhez).

Szöveghűen, szemléltető eszköz nélkül mesélünk, hogy a televízióhoz szokott, képet passzívan befogadó gyerekek is képesek legyenek a belső képalakításra. A mesevárás hangulatát mesepárna, gyertyagyújtás, stb.(óvodánként, csoportonként változó lehet) előkészítése, a gyertyagyújtás teremti meg. A mesén való részvétel a gyerekek számára mindig önkéntes. Ők döntenek el, hogy mikor akarják csak játék közben távolról hallgatni a mesét, és mikor akarnak közvetlenül részesei lenni ennek a folyamatnak.

- A mesék, versek komplexen (hangulatban, témakörben) kapcsolódnak más tanulási tevékenység tartalmához, pl. évszakhoz, énekanyaghoz, ünnepekhez, egyéb aktualitásokhoz. A mesélés játékidőn belül történik. A gyerekeknek ismerniük kell a mese alatti szabályokat, szokásrendszert, nem lehet például kiabálni, a játékeszközökkel finoman kell bánni.
- A mese figyelmes végighallgatására folyamatosan szoktatjuk a gyerekeket.

Fontos az elhelyezkedés mesehallgatáskor. Az óvónő és a gyerekek közötti kapcsolat akkor teljes, ha végig szemben ülnek egymással, az óvónő tartja a gyermekkel a szemkontaktust. Az ilyen elhelyezés biztosítja a pontosabb megértést, láthatóvá teszi a mese, vers érzelmi töltésének mimikai megjelenését

az óvónő arcán, és a tiszta hangképzést, helyes artikulálást. Az óvónő számára a gyermek arcán tükröződő érzelmek jelzéséül szolgál a mese, a vers hatásáról.

Elsődleges forrásaink a magyar népmese- és mondókaanyagok, *dajkahagyományok: ölbeli játékok (altatók, ringatók, simogatók), lovagoltatók, höcögtető stb.* versek és verses mesék. Az irodalmi anyag részét képezik továbbá a klasszikus és kortárs irodalmi művek megismertetése a gyermekekkel.

Fontos a kiválasztott anyag helyes arányának megtalálása, egyik se legyen túlsúlyban.” A mese életkorilag megfelel az óvodáskorú gyermek szemléletmódjának, és világtájképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál.

Feltételrendszer megteremtése:

- Esztétikus, nyugodt környezetben mesesarok kialakítása.
- Bábozat, fejdíszeket, dramatizálási eszközöket biztosítunk az irodalmi élményeik, beszédkedvük, kommunikációjuk fejlesztése érdekében,
- Az eszközök elérhető tárolásának, önálló használatának biztosítása
- Az irodalmi anyag kiválasztásában és felkínálásában nagy szerepe van az óvodapedagógus pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosságának.

Óvodapedagógus feladatai:

- Érthető, kifejező előadásmódjával elősegíti a gyermeki beszéd fejlődését, a helyes, szép kiejtés, hangsúlyozás, beszédhang, ritmus, kifejezőképesség alakulását, a szókincs bővítését.
- Dramatizáláskor az óvónőnek tiszteletbe kell tartani az önkéntességet.
- Feladata viszont az irodalmi élmények feldolgozását segítő eszközök, kellékek (bábok, bábpárva, fejdíszek, jelzészertű ruhadarabok, eszközök, tárgyak stb.) biztosítása.
- Szerepvállalásnál segítünk, hogy fejlettségüknek megfelelően, sikerélménnyel végződően vegyenek részt a játékban.
- A meséskönyvek, a mondóka - és versgyűjtemények a gyermekek számára mindig elérhetőek legyenek.
- A verselés, mesélés napi szinten beépül napirendünkbe, megfelelő helyet, időt biztosítva annak.
- A családi hangulat megteremtéséhez, a nyugodt alvás, pihenés biztosításához jó alapot ad az óvónő mindennapos, csendes mesemondása

A nevelőmunkát segítő feladata:

- Törekszik az anyanyelv helyes használatára, a kifejező beszéd alkalmazására, melyekkel példát mutat a gyermekek számára.

Együttműködés a családdal

- Tájékoztatja a szülőket a tanult versekről, mesékről ezzel is formálja a szülők irodalmi ízlését.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- a gyermek szívesen hallgat és mond mondókát, verset, mesét, örömmel dramatizál, bábozik,
- képes rövid mese, történet kitalálására,
- várja, igényli a mesehallgatást, van kedvenc meséje,
- néhány mondókát, verset, mesét emlékezetből és képről felidéz,
- vigyáz a könyvekre, igényli azok nézegetését,
- a mesékben gyakran előforduló kifejezéseket beépíti az aktív szókincsébe, ismeretlen szavak jelentésére rákérdez,
- elemi erkölcsi értékrendje a népmesék hatására kialakul, azonosul a pozitív mesehősökkel

VI. 3. ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉKOK, GYERMEKTÁNC

Az ének, a zene fontos szerepet tölt be életünkben.

Nélküle sivárabb, egyhangúbb, szürkébb lenne a világ. A dal, a zene nemcsak megszépíti, megszinesíti a hétköznapiakat, hanem lehetőséget is ad az érzelmek intenzív kiélésére, olyanra, amilyenre a hétköznapiakban nincs lehetőség.

A zene fogékonnyá tesz a „szép” befogadására, ösztönöz a „szép” létrehozására. Általa kifejezhetjük és közvetíthetjük érzelmeinket. Esztétikai élmény részesei lehetünk, akár előadóként, akár hallgatóként éljük át a dal, a zene gyönyörűségét.

A programban az ének-zenének nincs meghatározott időpontja, és napja.

- Így a hét minden napján, játékidőn belül a mesét követheti az ének, ami egy másfajta játéklehetőség a gyermek számára. Aki akar, részt vesz rajta, aki nem akar, az tovább játszik. Mivel a részvétel önkéntes, és a résztvevők változók, ezért fontos, hogy a hét bármely napján legyen lehetőségük a gyerekeknek az énekes játékokra.
- A zenei anyag témájában – lehetőség szerint- kapcsolódik az adott epochához. *Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok örömet nyújtanak a gyermekeknek, felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.* Az ének-zenében egy héten át ugyanaz a zenei anyag. A zenei feladatokat is egy hétre kell bontani.
- Az ének-zene kötetlen tanulás során sor kerülhet az új dal megtanulására, dalos játékok ismétlésére, a zenei képesség fejlesztésére, a zenehallgatásra. Nem kell hagyományosan vett foglalkozást tartani, naponta annyi időt lehet szánni az éneklésre, és annyi feladatot kell gyakorolni, amennyit a gyerekek érdeklődése lehetővé tesz. A fontos az, hogy az adott hétre tervezett feladatok a hét folyamán megvalósuljanak.
- A különböző zenei képességek fejlesztésével kapcsolatos feladatokat fokozatosan kell egymásra építeni.

- Egy-egy körülhatárolt feladatcsoportot akár két-három héten keresztül is lehet gyakorolni. A csoport életkori összetétele és a gyerekek egyéni fejlettsége határozza meg, a képességfejlesztés fokozataiból történő személyre szóló választást.
- A zenei hallás- és ritmusérzék fejlesztés feladatait úgy kell tervezni, hogy mindig pontosan tükrözze, kit milyen területen kell fejleszteni, honnan és hová szeretnénk eljuttatni. A képességfejlesztés fokozatait általában addig gyakoroljuk, játszunk, amíg a gyermek tökéletesen nem tudja azt, ami tőle elvárható. Csak utána lépünk tovább a következő szintre és időnként vissza is térünk, időt hagyva az érési folyamatra.
- Az egyenletes lüktetés érzékeltetése, gyakorlása, kifejezése különböző formában, minden hétre tervezendő feladat, mert ez a zenei fejlettség alapja. A dalok, mondókák a feladatok megvalósításának eszközei.
- *A zenei kreativitás fejlesztése (mozgás, rögtönzés zenére, dallam, ritmusvariációk kitalálásának ösztönzése stb.) az önkifejezés újabb csatornáját nyitja meg a gyermekek előtt.*
- A csoportszobában állandó, megszokott helye legyen az ének-zenének, amely megfelelő nagyságú a dalos játékok számára. Lehetőséget kell teremteni a spontán zenélésre, éneklésre, táncra, mozgásra, az improvizációs képesség fejlődésére.
- Táncolhassanak saját koreográfiájuk szerint, ha akarják, utánozzák az óvónő táncát, így sajátítják el a lépéseket.
- Az osztatlan csoportban egy-egy zenei feladatnak több lépcsőben, több szinten történik a feldolgozása. Például, ha a tempókülönbség (gyorsabb- lassabb) a zenei képességfejlesztés feladata, akkor van, aki csak megfigyeli, felismeri, megnevezi, ám van, aki tud már gyorsabban, lassabban beszélni, énekelni, mozogni, aztán van, aki mindezt tudja már egyedül is, és olyan gyerek is van, aki jelre tempót vált dalon belül. Így minden gyereknek adott a lehetőség arra, hogy önmaga képességei alapján megtalálja az önmaga számára kivitelezhető fejlesztő megoldásokat.
- A dalanyagok, a játékok kiválasztásakor egyaránt szem előtt kell tartani a lassabban és a gyorsabban fejlődő gyerekek igényeit is. A program szerinti ének-zenei tanulás osztott és osztatlan csoportban egyaránt alkalmazható.
- *A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a kisebbségi és gyermekek nemzeti hovatartozását is.*

Az érzelmi nevelés, szocializáció, a társas kapcsolatok alakítása szempontjából tudatosan segítjük gyerekeket, hogy:

- Jókedvűen, szorongás és gátlás nélkül énekeljenek, mondókázzanak.
- Türelmesen várják ki, amíg rájuk kerül a sor.
- Az elkezdett tevékenységet, játékot fejezzék be.
- Örüljenek mások sikerének.

- Legyenek képesek elviselni az esetleges sikertelenséget.
- Bátran próbálkozzanak.
- Legyenek türelmesek a kevésbé ügyes, illetve a kisebb társaikkal szemben.
- Törekedjenek az együttműködésre, alkalmazkodásra.
- Éreztessék társukkal, hogy együttműködésre törekszenek.
- Kézfogáskor, fogócskázáskor, szerepcserénél figyeljenek a társakra (kézfogás erőssége, mozgásgyorsaság, saját, illetve társak testi épsége)
- Figyeljenek arra, hogy egy-egy játékban lehetőség szerint minél többen részt vegyenek.
- Párválasztáskor ne csak a barátokra koncentráljanak.
- Próbálják meg elfogadni a társak kézfogását, a feléjük nyújtott kezét.
- Az eszközöket (ritmus hangszerek) udvariasan kérjék el, illetve adják át egymásnak.
- A hangszereket rendeltetésüknek megfelelően használják, óvatosan bánjanak velük.
- Figyeljenek arra, hogy egy-egy játékban lehetőség szerint minél többen részt vegyenek.
- A közös zenehallgatással éljék át a zenei befogadás örömét.

Az ének-zene, énekes játékok hatása a gyermekek nyelvi-kommunikációs fejlődésére:

- *A beszéd és zenei hallás fejlesztése.*
- *Különböző nyelvtani megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása.*
- *A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincsbővítés, beszédhibák javulása.*
- *Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).*

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- **8-10 dalosjáték ismerete:** Tud néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni, irányítás nélkül játszani.
- **Egyenletes lüktetés:** Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal, a mondóka ritmusától, ritmushangszerrel is képes kísérni.
- **Ritmushangoztatás:** Képes kiemelni a dalból, mondókából az egyenletes lüktetést, a ritmust mozgással, járással, tapssal.
- **Zenei relációk ismerete:** Felismeri, össze tudja hasonlítani, be tudja mutatni a normál tempónál gyorsabbat, lassabbat éneken, beszéden, mozgáson keresztül. Ismeri a magasabb-mélyebb hangok közti különbséget.
- **Zörejhangok, hangszín:** Megfigyeli és megkülönbözteti hallás után környezete differenciált hangszínét, egymás hangját.
- **Mozgásforma, térforma:** A különböző mozgásokat, tánc-mozdulatokat társaival együtt végzi.

VI. 4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

Az ábrázolás, a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka az önmegvalósítás, önkifejezés eszköze.

Célunk a gyermeki alkotó – alakító tevékenység feltételeinek megteremtése. A gyermek ízlésének, alkotó- befogadó képességének, fantáziájának, kreativitásának kibontakoztatását. Az esztétikai élmények befogadása, a környezet esztétikai alakítására való igény az esztétikai nevelést szolgálja. A belső képek gazdagítása a mese, vers, énekes játék eszközeivel, a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával történik:

- Igyekszünk felkelteni a gyermekekben az ábrázolás eszközeivel, anyagaival kapcsolatos tevékenységvágyat.
- Megteremtjük az ábrázolás tárgyi, hangulati feltételeit, a gyermekek fejlődését segítő motiválást.
- Arra törekszünk, hogy a gyermekeknek legyen lehetőségük az érdeklődésüknek megfelelő szabad téma -, és eszköz választására.
- Odafigyelünk, hogy az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és az esztétikum domináljon.
- A gyermekekkel séta közben természeti tárgyakat: kavicsot, terméseket, leveleket gyűjtünk, ezeket válogatják, csoportosítják, használják fel.
- Életszerűbbé tesszük térbeli, alkotások létrehozását, építését, ha az évszaknak megfelelően a homok, a hó, a jég is megmunkálhatóvá, és a belelátó képesség, a kreativitás, a fantázia kiteljesítőjévé válik.

Az ábrázoló tevékenység során a gyerekeknek hetente új technikákat mutatunk be, vagy a már megismert eljárást kombináljuk, más formában gyakoroljuk (felület, anyag stb.)

Az új technika alkalmazása lehetőség a gyerekeknek. Az előző ciklusban használt eszközök is (festék, agyag stb.) mindig elérhetők, használhatók, mindig azzal a technikával dolgoznak, amivel ki tudják fejezni magukat.

Természetesen az óvónő ösztönzi a változatos alkalmazást.

A gyermekek alkotókedvét nem szorítjuk szűk időkeretbe. A hét minden napja szükséges ahhoz, hogy a gyermek a tevékenység gazdagságáért, sokszínűségéért, önmaga belső látásmódja kifejezéséért vegyen részt az ábrázolásban.

A megfelelő vizuális önkifejezés kiteljesedéséhez szükség van a testséma, a testfogalom minél pontosabb kialakulására, a tapintásos észlelés és térészlelés fejlődésére ahhoz, hogy a gyermekek térben, mozgásban, történésben tudja megjeleníteni a különböző dolgokat.

A tevékenységet egyszerre 6-8 gyerek választhatja, a létszám a technikától is függ. Így valósítható meg, hogy a résztvevő gyerekek személyre szóló segítséget kapjanak, az óvónő követni tudja szín-, formaviláguk, technikai ismeretük, eszközhasználatuk fejlődését.

Fontos követelmény a tevékenység szervezett formáinak biztosítása.

Lényeges, hogy a gyermekek nap, mint nap lássák, tapasztalják, megismerjék az általuk használt anyagok sokszínű tulajdonságát, variálhatóságát (például: hogyan lesz a száraz, görcsös agyagból jól alakítható, formálható, nedves agyag, vagy hogyan lesz az újság- papírból, burgonyából, répából dúc). Dolgozzanak gyakran természetes anyagokkal, ismerkedjenek meg a gyurma formálhatóságával, nyomathagyásos technikával, festéssel, tépéssel, fűzéssel, vágással, ragasztással, hajtogatással, bábkészítéssel, dekopázs, kollázs - montázs, batikolás stb. technikákkal. A festés, mintázás, gyurmázás állandó lehetőség legyen a gyermekek számára. A festés asztalon, földön is lehetséges. A csöpögtetés, vonalvezetés jó alkalmat ad a színek varázsának megismerésére. Nagy élmény, amikor a gyerek azt ismeri fel, hogy új színeket hoz létre, hogy keze mozdulatával összefutnak, mélyülnek, vagy derülnek a színek.

Különös gondot fordítunk az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások bemutatására. Nevelési szempontból is kiemelt fontosságot tulajdonítunk annak, hogy az általuk használt eszközök nevét, funkcióját megismerjék. Gyakorolják a pontos eszközfogást, az eszközzel való tevékenykedést. Ugyanakkor figyeljenek fel arra, hogy a zökkenőmentes, önfeledt tevékenykedés érdekében az eszközöket oda kell készíteni, és használat után rendbe tenni, majd a helyükre rakni (milyen jó, ha azonnal tudjuk, hol keressük, és rögtön használni is tudjuk). Segítjük az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, és kreatív használatára szoktatásában, mert mindez az alkotókedv, az örömmel végzett tevékenység lehetőségét is adja a gyermek számára.

Festhet, ragaszthat, mintázhat, tépkedhet, hajtogathat, vagy ollóval vághat stb. a gyerek, ha kedvet érez hozzá. Mindig olyan technikával dolgozhat, amivel sikerélményhez jut, amivel ki tudja fejezni önmagát, ami újabb és újabb ábrázoló tevékenységre ösztönzi. Több napos munkában is szívesen dolgoznak együtt (például makett-készítés, önmaguk egész alakos megfestése). Odafigyelünk arra, hogy ha a gyermekek szabadon szárnyaló látásmódját nem korlátozzuk földhözragadt tételekkel, így segítve őket, hogy ötletgazdag, alkotni vágyó emberekké nőjenek.

A gyermek úgy ábrázolja a világot, ahogy ő látja, és nem, úgy, ahogy mi mondjuk neki. Nagyon sok a belső indíttatású, belső élményre irányuló munka. A saját tapasztalatra, élményekre támaszkodva dolgoznak a gyerekek, bár ebben a korban az utánzásos tanulás is jelentős.

Képi gondolkodásuk fejlesztése során figyelembe vesszük az egyes gyermekek között képességbeli különbségeket.

Az ábrázoló tevékenységhez az óvodapedagógus az egész nap folyamán teret, és időt biztosít.

Együttműködik a gyerekekkel ezekben, a tevékenységekben.

Munkánkkal ösztönözzük a technikához illeszkedő témaválasztást, és beszélgetéssel segítjük az élmények szubjektív megjelenését az ábrázolásban. Mi is elkészítjük a saját gyurmafiguránkat, díszítésünket, varrásunkat stb..

Szemléltetjük a technikai eljárásokat, 5-6, maximum 8 gyereknek mutatja be, így az esetleges hiányosságok hamar orvosolhatók. A félénk, visszahúzódnóbb gyermeket nagyon könnyű elriasztani, ha pont a csírájában levő megnyilvánulásait törjük ketté a felnőtt vagy a társak negatív ítéletével.

Lényeges nevelési feladatnak tartjuk, hogy e tevékenység során alakuljon ki a gyermekekben, hogy az elkészült munka szépsége, és ne a mennyisége legyen a fontos.

Pedagógiai szempontból fontos, hogy hatékonyan ösztönözzük a gyermekeket az elkezdett munka befejezésére.

A sokoldalú képességfejlesztési lehetőségen túl odafigyelünk arra, hogy a gyermekek a legfontosabb balesetvédelmi szabályokat megismerjék, alkalmazzák, és szükség esetén jelezzék is a megszüntetését.

- Legyen természetes számukra, ha gond van, pl. víz kerül a linóleumra, azonnal szóljanak, kérjék a felnőttek segítségét illetve feltörlés után kerüljék ki azt a helyet, amíg megszárad,
- Ne forgolódjanak az ecsettel, színes ceruzával, ollóval, és ne tartsák túl közel az arcukhoz.
- A díszítőanyagokat (pl. termések) ne vegyék a szájukba, ne tegyék orrukba, fülükbe.
- A leesett eszközöket vegyék fel a földről (gyurma-, papírdarabok stb.)
- Csak a széken ülve, az asztalnál vágjanak, az ollót tegyék a helyére, ha már nem használják, ne tartsák feleslegesen a kezükben.

A gyermekek fejlődésének, sikerélményének, alkotókedvének megteremtése, és a nevelőtársi kapcsolat szélesítése érdekében törekszünk a családok minél hatékonyabb bevonására:

- ☐ ☐ Személyre szabottan is segíteni kívánjuk, hogy a szülők otthon is adjanak lehetőséget gyermekeik számára a rajzolásra, mintázásra, kézi munkázásra.
- ☐ ☐ Tudatosítjuk, hogy gyermekeik munkájának megbecsülése, az ünnepekre készített saját meglepetések, ajándékok dicsérete, otthoni fontossága milyen érzelmi kiteljesedést, pozitív irányú nevelési hatásokat válthat ki belőlük.
- ☐ ☐ Bevonjuk a szülőket a különféle anyagok gyűjtésébe, az óvodában használatos eszközök előkészítésébe.
- ☐ ☐ A fenntartható környezet gondolkodásmódját, az anyagok /hulladékok újrahasznosításának lehetőségeit, a napi tevékenységbe történő beépülését jól érzékelhetően kívánjuk számukra tovább adni.

Gyűjtsenek újságpapírt – hajtogatáshoz, batikoláshoz, képkiegészítéshez, montázshoz; az ajándékok, virágscsokrok csomagolópapírai – minden évszakban számos ötlet megvalósítását

teszik lehetővé. A színes kupakok alkalmasak a képalkotáshoz, nyomathagyáshoz, egyszerű hangszer készítéséhez, hóember díszítéséhez. A tojástartó, a műanyag palackok újrahasznosítása szintén a kreatív gondolkodás megmozgatója.

A beszéd mellett az ábrázolás egy újfajta önkifejezési móddá, közlő nyelvvé válik.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenységek során a vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése.

Óvodáskor végére elvárt fejlettségi szint:

- **Különböző alaptechnikákat alkalmaz:** (festés, mintázás, rajzolás, hajtogatás, nyírás, ragasztás..)
- **Kreatív:** Alkotásában kifejezi gondolatait, élményeit.
- **Képi megjelenítése:** Ábrázolása változatos színhasználatot és tagoltságot mutat, kihasználja a felületet, figyel az arányokra. Elképzelés után meseszereplőket stb., hangulatot is kifejezve színekkel, formákkal, mozgással ábrázol.
- **Közös alkotásban való részvétel:** Csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot, együttműködik társaival.
- **Finommotorika:** A helyes eszközfogást - ceruza, olló, ecset...készesszinten alkalmazza.
- **Grafomotorika:** Gyakorolja a vonalvezetést, mintakövetést, másolást, körberajzolást, vonalnyomatékot, színezést.

VI. 5. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A gyermek természeti és tárgyi környezete.

Sikerkritérium:

- Az óvodáskor végére várható fejlődési szintek elérése a gyermekek 80%-ánál
- Sajátítsák el a természetben való helyes viselkedést. (a nagycsoport 80%-a)

A gyermek környezettel való ismerkedése az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat.

A külső világ tevékeny megismerése magában foglalja a **környezet megismerése** mellett az elemi **matematikai tapasztalatok** megszerzését.

Célunk:

- A gyermekek minél több tapasztalatot (mozgásos, érzékszervi) szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, életkoruknak megfelelő szinten, közben mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása

- Teljes biztonsággal tájékozódjanak, igazodjanak el környezetükben.
- A környezettudatos viselkedéshez szükséges készségek, jártasságok megalapozása

Feladataink:

- minél több tapasztalat, felfedezés, élmény, játékos cselekedtetés lehetőségének megteremtése (séták, kirándulások, túrák, helyszíni beszélgetések, mérések, kísérletek ... stb.)
- a gyermek érdeklődésének felkeltése
- a környezet szépségének észre véttetése, megszerettetése, védelme, pozitív érzelmi viszony kialakítása a család bevonásával
- kulturált szokások, magatartásformák, érzelmi, erkölcsi viszonyok alakítása
- elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, logikus gondolkodás megalapozása.

Az óvodapedagógus feladata:

- jól megszervezett, megtervezett tudatos munka a szűkebb, majd tágabb természeti és társadalmi környezet megtapasztalására
- a témakörök az évszakokhoz és az aktuális ünnepkörökhöz kapcsolódjanak, beleszőve a népi hagyományokat (pl. szüret, vásár, pünkösdlő...)
- az egyes témák feldolgozása során a nevelés többi területeit is komplex módon kapcsolódva alkalmazza
- segíti a gyermek biztonságos eligazodását közvetlen környezetében
- **a nemzeti kultúra helyi értékeinek megtapasztaltatása terén:** igazodik a lakókörnyezet sajátosságaihoz, értékeinek, jeles napjainak megismertetéséhez,
- hagyományápolás megalapozása, érzelmi viszonyulások erősítése.
- **A természet szeretetére, tisztaságának védelmére, megóvására, tevékeny természetvédelemre nevelés** érdekében természetes élethelyzetekben állatok, növényzet, természeti környezet megfigyeltetése
- a helyes természetóvó viselkedési formák megalapozása, példamutatással,
- természeti világnapokhoz kapcsolódással a tudatos környezeti elemek védelmére nevelés

A környezet megismerése során **matematikai tartalmú tapasztalatoknak**, ismereteknek is birtokába jut a gyermek:

- felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli viszonyokat
- alakul ítélőképességei, ok-okozat összefüggések felismerése
- összehasonlítások végzése, szétválogatások
- fejlődik tér-, sík-, és mennyiségsszemlélete (téri irányok, helyzetek, pozíciók)
- önkifejező, önérvényesítő törekvések támogatása téralakításokban, környezet átrendezésében

- matematikai fogalmak alkalmazása a megismerési folyamatban, új fogalomrendszer kialakítása, meglévő bővülése
- a tevékenységek során a különböző nehézségi fokozatok differenciálással történő biztosítása jelenti az egyéni fejlettségi szintnek történő bekapcsolódási lehetőséget.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén:

- **Önmaga ismerete /név, életkor/:** Pontos tudja nevét. Érzékeli a keresztnév, becenév közti különbséget. Meg tudja mondani hány éves.
- **Lakcím:** Tudja pontos lakcímét (helységneve, kerület, utcanév, házszám /emelet). Meg tudja mondani óvodája nevét, címét.
- **Ismeretei a családjáról:** Tudja szülei, testvérei pontos nevét, foglalkozását. Ismeri saját családjára vonatkozóan a családi, rokoni viszonyokat (pl. különbséget tud tenni a testvér, unokatestvér fogalma között).
- **Napszakok ismerete:** Meg tudja nevezni a napokat, felfigyel sorrendiségükre. Cselekvéshez kötötten felismeri, megnevezi a napszakokat.
- **Ismerje környezetét növényeit, gondozásukat:** Ismeri a környezetében élő növényeket, jellegzetességeiket. Tudja, hogyan kell azokat ápolni, védeni. Meg tudja fogalmazni a növények fejlődése és az időjárás közötti legegyszerűbb összefüggéseket.
- **Ismerje környezetét állatait, gondozásukat:** Ismeri a környezetében élő állatok neveit, jellegzetességeit, azok gondozását, védelmét. Felfigyel arra, hogy hol élnek, milyen kapcsolatban van az emberrel (házat őriz, megkönnyíti a közlekedést, a munkát, szórakozásban, sportolásban van szerepe. Gyűjtőfogalmakat használ: háziállatok, vadállatok, madarak, bogarak stb.
- **Időjárással kapcsolatos ismeretek, jellemzők, összefüggések (évszakok):** Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggését. Felidézi az évszakok legszembetűnőbb jegyeit. Ismer néhány évszakhoz kapcsolódó eseményt, ünnepet (tevékenységet, sportolási lehetőséget...).
- **Ismerje szűkebb társadalmi környezetét:** Ismeri a közelben lévő intézményeket, azok rendeltetését (iskola, orvosi rendelő, mozi; üzletek).
- **Alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait:** Gyakorlott az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismeri, és alkalmazza az ehhez kapcsolódó illemszabályokat. Ismeri a közlekedési lámpa színeit, jelentését. Felismer néhány jelzést.
- **Ismerje a közlekedési eszközök főbb jellemzőit:** Ismeri a közlekedési eszközöket (megnevezésük, hol közlekednek). Megnevez néhány közlekedéshez kapcsolódó foglalkozást. Ismeri az utazáshoz kapcsolódó legegyszerűbb illemszabályokat.
- **Környezetvédelem, illem:** Ismeri a társas érintkezéssel kapcsolatos viselkedés alapvető szabályait. Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megóvásához szükségesek.

- **Színlátás /differenciálás, diszkriminálás/:** Ismeri a színeket, azok sötétebb, világosabb árnyalatait. Képes összehasonlítani, szétválogatni, összegyűjteni tárgyakat színük szerint-funkciójuktól, formájuktól, kiterjedésüktől függetlenül is.
- **Formalátás/differenciálás, diszkriminálás/:** Észleli és szóban is kifejezi a tárgyak formai tulajdonságait (gömbölyű, szögletes, gurul stb.). Képes összehasonlítani, halmazba sorolni tárgyakat – színüktől, kiterjedésüktől, funkciójuktól független is. Felfedezi a formákat környezetében: kerek, mint a labda; olyan mint a sajtos doboz stb. Képes a formakövetésre, pl. ritmikus sorok kirakása közben.
- **Számfogalom, sorszámnevek /6-os számkör/:** Helyesen használja a tő- és sorszámneveket. Tud két vagy több mennyiséget egymással egyenlővé, ugyanannyivá tenni. Meg tudja állapítani több, kevesebb, vagy ugyanannyi-e. Képes 6-os számkörben bontani, pótolni (részhalmazokat egyesíteni).
- **Számlálás /10-ig pontosan/:** A személyeket, tárgyakat 10-ig meg tudja számlálni. A mechanikus számláláson túlmenően tud számlálást mozgással kísérni: ugyanannyit tapsol, dobbant stb., folytatja a számlálást.
- **Halmazműveletek:** A környezetében található személyek, tárgyak, dolgokról szerzett sokoldalú információ alapján képes kapcsolatokat felfedezni közöttük (azonosságok, különbözőségek). Tud kiemelt tulajdonságaik alapján szétválogatni, egybegyűjteni (saját és megadott szempont/ok) szerint.
- **Írányok térben:** Képes önmagán tájékozódni: jobb kéz, bal kéz, fül oldalt, sarok hátul, orr középen stb. Képes tárgyakon megfigyeléseket végezni: a szekrény felül nyílik, lenn két polc van, a polcon papírok, ceruzák vannak. Határozottan végzi a mozgást és az iránykövetést, - változtatást, azok összekapcsolását.
- **Írányok síkban:** A téri viszonyokat, elhelyezkedéseket síkban is tudja alkalmazni. Erre vonatkozó ismereteit önálló kirakással, vonalvezetéssel, rajzolással, szóbeli megfogalmazással támasztja alá. Balról jobbra haladva kezdi a számolást, a lap szélén kezdi a feladatot, a mintakövetést.
- **Téri viszonyok, elhelyezkedés:** Mozgásban, kifejezésben helyesen használja a térbeli viszonyokat jelentő kifejezéseket, névutókat.. (alatt, fölött, mögött, között stb.). Magabiztosan reagál a „hol”, „honnan”, „hová” kérdésekre szóban és mozgásban – eszközhasználatához kötötten is. Érzékeli a tárgyakhoz, személyekhez viszonyított testhelyzetét- ezt szóban is képes kifejezni.
- **Relációs fogalmak ismerete:** Tud két vagy több személy, tárgy között felfedezett összehasonlítás alapján összefüggést felfedezni. A hasonlóságok, különbözőségek kifejezésére megfelelő szókinccsel rendelkezik (bő-szűk, keskeny, sovány stb.) Használja az „ugyan-olyan” „ugyanakkora”, a „leg” kifejezéseket is. A melléknevek fokozott alakjait helyesen alkalmazza szóban és cselekvésben egyaránt.

- **Sorozatok:** Képes "eggyel több", „eggyel nagyobb” sorozatokat térben és síkban létrehozni. Tud mozdulatokkal, hanggal, formákkal, tárgyakkal többelemű sorozatokat önállóan kialakítani, kitartóan, pontosan folytatni. Tud csökkenő számsorozatok létrehozni (eggyel kevesebb, semmi, nulla fogalmak használata.)

VI. 6 MOZGÁS

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok, feladatok a pszicho motoros észlelési, a tér-tájékozódási, mozgásszervezési, koordinációs, egyensúlyozási) készségek, képességek kialakításának, formálásának, fejlesztésének eszközei.

A korábbi testnevelés megnevezés helyébe lépő mozgás kifejezés nemcsak megnevezésében, hanem tartalmában is jelentős koncepcióbeli változást hordoz.

A paradigmaváltás e nevelési területen kiemelt fontosságú, pedagógiai megvalósítása során a korszerű *mozgásfejlesztés, a fejlődésközpontú testnevelés fő feladatait* igyekszünk előtérbe helyezni:

- a természetes mozgáskedv megőrzését;
- az örömmel végzett, élményt adó mozgás a teljes személyiségre ható fejlesztését;
- a mozgás örömeiből adódó érzelmi – akarat (pozitív kompetenciaérzet) alakítását „Meg tudom, és meg is akarom tenni!”;

A teljesítmény-és versenykényszer nélküli gyakorlással tanulható, és fejleszthető elemekre, funkcióra való koncentrációt erősítjük.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek széleskörű mozgástapasztalatokat szerezzenek.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni.

Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása:

Lehetőséget adunk spontán és tervezett módon

- a Természetes vagy funkcionális mozgásformák gyakorlására:
- a Helyváltoztató mozgásokra: (járás, futás, szökdelés, oldalazás, irányváltoztatás, kúszás, mászás, függeszkedés, gurulás);
- a Helyzetváltoztató mozgásokra: ugrás és érkezés, esés, gördülés, fordulat, átfordulás, függés, támasz)
- a Finommotoros (manipulatív) mozgásokra: gurítás, dobás, elkapás, ütés, rúgás, labdavezetés, húzás-tolás, emelés, hordás)

A sokszínű, játékos mozgásészlelésen keresztül a gyermek tapasztalatot szerez:

- A térbeli elhelyezkedésről, a mozgás irányáról, a mozgás horizontális síkjairól, a végrehajtás útvonaláról, kiterjedéséről.
- A testrészek mozgatásáról, tárgyakkal, társakkal végzett mozgásról (kapcsolatok, kapcsolódási lehetőségekről)
- A mozgás végrehajtásához szükséges tényezők figyelembevételéről, gyakorlásáról: idő, gyorsaság /sebesség, erő kifejtés, lefutás (energia befektetésére vonatkozó összetevőkről)

A sokszínű, játékos mozgásérzékelésen keresztül fejlődnek a gyermek kognitív képességei:

- Érzékelés,
- Figyelem
- Emlékezet
- Képzelet
- Szerialitás
- Intermodalitás

A mozgásos cselekvésekhez kapcsolódó gondolkodási műveleteken keresztül a gyermek számára:

- megfoghatóvá válik, hogy mit, miért és hogyan csinálja,
- megteremtődik a tudatos alkalmazás alapja (funkcionális megértés elve)

A sokszínű, játékos mozgásérzékelésen keresztül fejlődik a gyermek mozgáskonceptiója:

- térbeli elhelyezkedés, mozgásirány, a mozgás horizontális síkja, végrehajtásának útvonala, kiterjedése (térbeli tudatosság)
- a mozgás végrehajtásához szükséges idő, sebesség/gyorsaság, erő kifejtés, lefutás (energia befektetésére vonatkozó összetevők)

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.

Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a

gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Az esélyegyenlőséget segítő, kedvetlenséget, lemorzsolódást csökkentő tényezők:

- Választási lehetőségek – öndifferenciálás.
- Sok játék, mindig legyen játék.
- Mozgás egyéni tempóban.
- Versengés helyett próbálkozások.
- Utasítás helyett feltételes mód, lehetőségek elmondása.
- Hibajavítás helyett megerősítés, elismerés, dicséret...
- Gyerekek ötleteit bevonni.
- Meseszerűség, szerepek (pl. kalózok, delfinek, pókháló szövés, katonásdi, királynő kiszabadítása, három próbatétel, erdei nyulak stb.
- Udvari kezdeményezések: mozgásos játékok, mászások, dalos játékok.
- Csoportszoba megnagyobbítása.
- Csoportszobában mozgásigény kielégítésére szolgáló eszközök

A mozgás az óvodáskorú gyermek lételeme. Az óvodának biztosítania kell a mozgáshoz szükséges feltételeket, kiemelten azt, hogy a gyerekek naponta több órát szabadlevegőn mozogjanak. A kiegyensúlyozott személyiségfejlődés feltétele a motoros képességek fejlesztése is.

A testi képességek fejlesztése a testnevelés foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésen kívül az egész nevelési rendszerben jelen van.

Törekszünk a kooperatív mozgásos játékok rendszeres beiktatására. A gyerekek egymással játszanak, nem egymás ellen. Azért játszanak, hogy a kihívásokat küzdjék le, nem pedig egymást és mindez úgy történik meg, hogy egyszerűen élvezik a játék nyújtotta élményt.

(formájuk szerinti csoportosításuk: fogócskák, segítség és támogatás, egyensúly és koordináció, barátságos küzdelem, mozgás /feltekerés, kitekerés/...).

A kooperatív játékok alapelve egyszerű:

A játékokat úgy építjük fel, hogy a játék céljának eléréséhez a játékosok között együttműködésre van szükség, a gyerekek együtt játszanak, közös cél felé haladnak, nem pedig egymás ellen. Játék közben szórakozva tanulják meg, hogyan váljanak figyelmesek egymás iránt.

A mozgás tartalmi felosztása:

- Természetes és egyéb mozgások: fogó játékok, mászások, gurulások, járások, futások, bújócskák, labdajátékok.
- Mozgásos népi játékok: ugróiskola, szembekötősd, különböző ügyességi és erősszemelő játékok

- Szervezett mozgás:

Irányított mozgástevékenység: természetes emberi mozgások; járás, futás, ugrás, dobás, kúszás, mászás, emelések, egyensúlyozások, eszközzel végezhető gyakorlatok, mozgásos játékok

Mindennapi testnevelés: játékos formában

A testnevelés kiemelt szerepet tölt be a motoros képességek fejlődésében, kötelező foglalkozás a tanulási – *ismeretszerzési, ismeretátadási* - rendszerben. Legfontosabb, hogy a gyerekek szívesen tornázzanak, fejlődjön önmagukhoz mérten mozgáskéességük. Gyakoroljanak olyan akarati tulajdonságokat, mint a fegyelmezettség, önfegyelem, kitartás, engedelmesség. A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, az alkalmazkodás, a kooperáció képesség fejlődését segítjük elő.

Ezután a fejlesztendő képességhez hozzárendeljük azt a testnevelés mozgásanyagot, amellyel a fejlődést kívánjuk elérni.

Az egyes gyermekek mozgásigényének, fejlettségének, terhelhetőségének megismerése az óvodapedagógus felelőssége. A mozgás, a mozgásigény különbözőségének figyelembevételével a mozgásigény kielégítése, illetve a mozgásra ösztönzés, az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával valósul meg a differenciált fejlesztés lehetősége.

Kiemelt nevelési feladat a változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető feladatok biztosítása a mindennapos mozgásra – valamennyi gyermek számára.

Minden gyerektől annak a gyakorlatnak a pontos végrehajtását kell elvárni, ami fejlettségének megfelelő.

3-4 éves korban az feladat, hogy megszeretessük a tornázást. El kell érni, hogy minden gyerek elfogadja a testnevelés foglalkozásokon a kötelező részvételt.

4-5-6-7 éves korban a terhelés fokozatos növelésére és a gyakorlatok pontos, fegyelmezett, kitartó végeztetésére törekedjünk. Osztatlan csoport esetében is szükséges, hogy a gyerekek a nekik megfelelő tempóban gyakorolhassanak mindenféle akadályoztatás nélkül. Ezért az óvónők alkalmanként a második testnevelés foglalkozáson a két szomszédos csoportból, a kicsikkel és a nagyokkal, külön-külön foglalkozzanak. Indokolja a szétválasztást még az is, hogy váltóversenyt, sorversenyt csak nagyok nagyokkal tudnak igazán jól játszani.

Az óvónő gyakorlásvezetése alkalmazkodjon a gyerekek fejlettségéhez, feladathoz, anyaghoz, a foglalkozási modellhez. Tartsa azonban azt mindig szem előtt, hogy a foglalkozáson való részvétel kötelező, a gyerekeknek meg kell tanulni az utasítások végrehajtását.

A gyakorlatvezetési formák legyenek alkalmasak arra, hogy:

- a gyerekek megszeressék a testnevelést,
- a gyakorlatok elvégzésére ösztönözze őket,
- érdeklődésüket folyamatosan fenntartsa,

- figyelmüket irányítsa.

Az óvónő ellenőrzéssel, értékeléssel, hibajavítással ösztönözze a gyerekeket minél tökéletesebb gyakorlat végrehajtására. Az óvónőnek a következőkre kell még figyelnie:

- a különböző fejlettségű gyerekek megfelelő szintű irányítást kapjanak egész testnevelés foglalkozás alatt,
- értékelése és hibajavítása egyénre szabott legyen,
- a különböző fejlettségű gyerekek együtt tornázásának pozitív hatásait (például utánzás) tudatosan használja.

A mindennapos testnevelés a délelőtti termi tevékenység lezárása.

Ez lehet játék az udvaron, vagy bármilyen játékos mozgásgyakorlás.

A hangsúlyt a **játékos, élményszerű hangulatban** megszerzett, **széles körű mozgástapasztalatokra** helyezzük.

A mozgáskonceptió feldolgozását pedagógiai módszereinkkel, hozzáállásunkkal akkor segítjük, ha:

- megfelelő hatékonyságú tevékenységeket szervezünk
- a differenciálás szükségességét elfogadjuk, gyakoroljuk
- hatékony foglalkoztatási formákat alkalmazunk
- előnybe részesítjük a fejlődésközpontú módszereket, játékokat

A mozgásfejlesztés kötött és kötetlen szervezeti formában, akkor lesz eredményes, ha:

- kihasználjuk a mindennapokban adódó lehetőségeket a mozgásfejlesztés területén;
- biztosítjuk az óvodai élet teljes időszakában e tevékenységhez a tárgyi feltételeket, a szükséges eszközöket;
- a feladatok elvégzéséhez elegendő hely áll a gyerekek rendelkezésére;
- folyamatosan szem előtt tarjuk a gyermek életkori sajátosságait, a differenciált feladatadást kötött foglalkozásokon is;
- az udvaron az udvari játékok mellett az óvodapedagógus irányításával szervezett mozgásos játékok játszására van lehetőség.

Az óvónő feladata a megfelelő feltételek megteremtése:

- a teremben: tágas hely, tisztaság, jó levegő,
- az udvaron tiszta környezet, megfelelő eszközök.
- törekszünk arra, hogy a gyerekek a mozgás biztonságos végzéséhez, az egészséges életmód szokásainak alakításához fontos megfelelő öltözékben legyenek.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a mozgás tevékenységekben:

A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésével a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.

Eszközök nevei – velük végezhető tevékenységek megnevezése, mozgásirányra, mozgásgyorsaságra vonatkozó relációs szókincs gyakorlása.

Számosságra, sorrendiségre, kiterjedésekre, formákra vonatkozó tapasztalatok szóbeli megfogalmazása. Az általános közérzettel, fizikai állapottal kapcsolatos észlelések verbális kifejezése. Felnőttel, társakkal fenntartott interaktív kapcsolat az érzések, vágyak, kérések, együttműködési formák kifejezésére.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- **Mozgásaktivitás:** Szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban. Az udvari játék során gyakran rollerezik, ugrókötelezik, ugróiskolázik, labdázik, fogócskázik. Szívesen mászókázik, egyensúlyozik, versenyt fut, fogócskázik –irányítás nélkül is.
- **Mozgáskoordináció:** Mozdása harmonikus, összerendezett. Tud ütemtartással járni. Képes célzott testmozgásokat végezni, akkor is, ha azok tempója, iránya, ritmusa változik. Gyakorlatvégzés közben ügyel a megfelelő távolság tartására. A gyakorlatokat esztétikusan végzi.
- **Egyensúlyérzék:** Képes lábujjhegyen, sarkon, fél lábon állni. Tud padon, vonalon egyensúlyozó járással haladni. Képes tárgyakra felugrani, azokról leugrani. Tud rollerezni.
- **Elemi mozgásminták jelenléte, kivitelezése:** Nagymozgása fejlett: járás, futás tempó-, és irányváltással, változó szélességű sávok között tárgy-kerüléssel. Összehangolt mozgással csúszik, kúszik, mászik, átmászik változatos formában. Rendszeresen használja a mászókat. Képes adott irányba, és irányváltoztatással az adott célhoz elérni.
- **Finommozgás (szem-kéz, szem-láb, kéz-láb koordináció):** A tornaszereket magabiztosan használja. Tud labdát elkapni, pattogatni, gurítani. Tud egykezes felsődobással célba dobni. Tud karikába ki-belépni, ugrani, karikát gurítani, pörgetni.
- **Gyakorlatvégzés verbálisan:** Ismeri a mozgáshoz kapcsolódó kifejezéseket, utasításokat. Saját és társai mozgását is tudja megfelelő kifejezésekkel irányítani.

VI. 7 MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉG

Sikerkritérium: A munkajellegű tevékenységek területén egyre önállóbbakká válnak. (a gyermekek 80%-a)

A gyermekeknek már óvodás korban rá kell éreznie a munka társadalmi hasznára, értékteremtő szerepére. A munka fejlesztő hatását nem vonhatjuk kétségbe, még akkor sem, ha ez a tevékenység az óvodás gyermekek számára játékos jellegű. Gyakran nem is lehet szétválasztani a játéktól.

A nevelés folyamatában a munka értékét emeli, hogy:

- az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető,
- belátható átékelhető a gyermekek számára,
- az egyértelmű visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező.

A munka megszervezésének módja nagyobb fejlesztő – nevelő hatást képez a munka tárgyánál. Valamennyi munkafajtánál – önkiszolgálás, naposság, megbízások, takarítás, kerti munka, stb. közös vonás, hogy tényleges munkavégzést, tevékenykedést jelent a gyermekek számára. A gyermekek az óvodában minden olyan tevékenységet elvégezhetnek, amihez kedvük van, és azokat testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek megvalósítani. Fontos pedagógiai szempont, hogy a gyermekek munkakedvét ne szegje a túl könnyű vagy túl nehéz feladat. Fontos a sikerélmény. A gyermek önként vállalja, de a vállalatát rendszeresen folyamatosan végezze.

A munka, társas és közösségi tevékenység. Munka közben fejlődik a gyermekek kommunikációs és kooperációs képessége. Az együttműködés kapcsán szokások, szabályok betartására kényszerül, fejlődik feladattudata, akaratát élete.

Szókincs bővítés a használandó vagy megfigyelt munkaeszközök megnevezésével, beszédhelyzetekhez kapcsolódó udvarias magatartási szokások, kifejezések gyakoroltatása.

Óvodapedagógus feladata

- Biztosítja a feladatok elvégzéséhez a megfelelő gyakorlási lehetőségeket, a munkavégzéshez szükséges attitűdöket formálja.
- Önálló munkavégzési lehetőségeket teremt.
- Ügyel arra, hogy az egyes gyermekek egyéni sajátosságait, igyekszik elérni, hogy minden gyermek a képességeinek megfelelő munkafeladatot kapjon.
- Sajátos nevelési igényű gyermeket képességeihez mérten bevonjuk, sok dicséréssel sikerélményhez jutatjuk

Nevelőmunkát segítő feladatai az óvodapedagógussal együttműködve

- A napos munka zökkenőmentes elvégzéséhez a feltételeket megteremti.
- Játékrendezés közös tevékenységgel, szokásrend kialakításával

Együttműködés a családokkal

- Az óvodapedagógus javaslataival ösztönzi a gyermekek otthoni bevonását a család munkáiba.
- Közös óvodai munkák szervezésével együttműködés a szülőkkel-gyermekekkel

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Önállóan rendben tudják tartani magukat és környezetüket.
- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni, a napos munkát önállóan, a kialakított szabályok szerint végzik.

VI.8 . A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A gyermek, **játékba ágyazott**, változatos **tevékenységek gyakorlása** során tanul.

Ebben a folyamatban az óvónő az egyes gyermek tanulási képességeinek alakulását követi és segíti.

A tevékenységekbe összegződött gyakorlati cselekvések előkészítik:

- a gondolkodási struktúra kialakulását, és
- a tárgyi manipulációból, a belső értelmi-fogalmi műveletekbe való átmenetet
- a gyermekek gondolkodását, a gondolatok értelmes beszéddel történő kifejezését.

Célunk:

- készségek, jártasságok, kompetenciák kialakítása a tevékenységeken
- keresztül,
- ismeretek elsajátíttatása,
- alkalmazható tudásgyarapítás,

Feladatunk:

- a tanulási folyamat objektív és szubjektív feltételeinek biztosítása,
- a gyermek egyéni szükségletei, adottságai, képességei kibontakoztatásának
- lehetővé tétele,
- a választható műveletek, szerepek, szabályok magatartás- és viselkedésformáló értékrendjének megteremtése.

A tanulás formái: (ezek lehetnek, ha megfelelnek a gyakorlatotoknak)

- utánzásos minta és modellkövetés, szokások kialakítása,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- gyakorlati problémamegoldás, kreatív gondolkodás fejlesztése,
- a gyerekek kérdéseire és az arra adott válaszokra épülő ismeretszerzés,
- a cselekvéses tanulás - a cselekvés közben szerzett tapasztalatok szóbeli megjelenítése
- óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek, melyek az irányított komplex tevékenységekben valósulnak meg.

Óvodapedagógus feladatai:

- Gyakorlási lehetőségek sokszínűségével támogassa az alkalmazható tudás megszerzését.
- HH/HHH gyermekek vonatkozásában
- sajátos nevelési igényű gyermekek vonatkozásában

A gyermekek szociális hátrányaiból adódó speciális problémái, fejlesztési feladatok:

- Beszédhiba

- Beszédészlelési és beszédmegértés zavara
- Figyelem, koncentrációs gyengeség
- Grafomotorikus éretlenség
- Lelassult értelmi fejlődés (mentális retardáció)
- Tanulási nehézség veszélye

A fejlesztés egyénre szabott, ugyanakkor minden egyéb tevékenység a normál óvodai foglalkozások keretében biztosított.

Megvalósuló fejlesztések:

- A teljes kommunikációs rendszer fejlesztése, beszédészlelés és beszédmegértés fejlesztése
- Percepció folyamatok működésének erősítése
- A motoros területek koordinációjának fejlesztése
- Nagymozgások fejlesztése szem-kéz- szem-láb koordináció, egyensúlyérzék fejlesztése
- Grafomotorika, téri orientáció
- Kognitív funkciók fejlesztése
- Figyelem, emléket (vizuális, hallás, verbális)
- Testséma, téri tájékozódás, fogalmi gondolkodás elősegítése, vizuális észlelés
- Diszlexia- diszkalkulia-prevenció

A tanulási zavarok megelőzése, prevenciója terén feladatunk:

A fejlesztő program alkalmazásának alapelvei:

- a fejlesztés természetesen illeszkedjen a mindennapi élethez, a nevelési gyakorlathoz és az óvodai nevelés egészét hassa át
- a fejlesztés következetes, rendszeres alkalmazása, fokozatok betartása

A fejlesztő program területei:

Mozgásfejlesztő program és egyensúlyérzék fejlesztő alkalmazása

Mozgásfejlesztés: - nagymozgások

- egyensúlygyakorlatok
- szem-láb koordináció fejlesztése
- szem-kéz koordináció fejlesztése
- finommozgások fejlesztése.

Testséma fejlesztő program alkalmazása

Testséma fejlesztése: - a testrészek megismerése

- a test személyi zónájának alakítása (oldaliség)
- testfogalom

- a testrészek fejlesztésére alkalmas mozgások.

Észlelésfejlesztés: - vizuális-látás fejlesztés

- alaklátás és formaállandóság fejlesztése
- tapintásos észlelésfejlesztés
- mozgásos észlelésfejlesztés
- térészlelés-térbeli viszonyok felismerésének fejlesztése
- hallási észlelés fejlesztése
- keresztcsatornák fejlesztése

Fejlesztő tevékenységünket szakvélemények alapján tervezzük, mindig igazodva a gyermekek fejlettségi szintjéhez.

Nagy figyelmet szentelünk annak, hogy lehetőleg minél több sikerélménnyel, elfogadással találkozzon minden problémával küzdő gyermek.

Általában 1 évvel később válnak tanköteles korúvá a gyermekek, egy része az első osztályában már nem igényel külön fejlesztést, egy részüknél tovább kell folytatni az óvodában megkezdett fejlesztést.

Együttműködés a családdal

A szülőkkel együttműködve törekszik a gyermeknek azon kompetenciáit fejleszteni, melyek szükségesek az iskolára alkalmassá válásához.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

- A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés

fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciájának, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama;
- a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem,
- fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő - szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni,
- minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek,
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan** is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A **szociálisan érett** gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VI. 9. Az óvoda hagyományos ünnepei

Célunk: a hagyományok ápolásával a hétköznapiakból kiemelni a jeles napokat (dekoráció, teremrendezés, szülők bevonása, részvétele) érzelmi, hangulati ráhangolódással.

Erkölcsei, érzelmi nevelés, szocializáció szempontjából is kiemelkedő pedagógiai szerepet tulajdonítunk. Az óvodai ünnepek előkészítését, szervezési feladatait a csoportnaplóban megtervezzük. Az ünnepek lebonyolításáért felelős óvodapedagógus koordinátori felelősséget vállal a csoportos óvodapedagógusok, a gyermekek, és szüleik felé. (Ütemezés, kiírás, dekoráció, emlékeztető stb.) Az ünneplési módok tagóvodánként, csoportonként folyamatosan változhatnak, kiegészülhetnek. A külsőségekben, a ráhangolódásban, a szervezésben szükséges az összhang, az együttműködés. A tartalommal való gyarapítás, kitöltés - a csoportokhoz igazodóan - az óvodapedagógusok kompetenciája.

Az eseményekhez kapcsolódóan képeket nézegetnek, gyűjtenek, beszélgetnek a helyes segítői, viselkedési módokról; segítségünkkel a szüleiket, testvéreiket bevonják az óvodai, illetve családi programokba.

A családi, baráti összetartozás érzésén túl, feladatunknak tartjuk

- **a szülőföldhöz való kötődés segítését,**
- **a magyar népi hagyományok megismerését, elmélyítését;**
- és azt, hogy **saját óvodájuk közvetlen környékének megismerésével olyan pozitív tapasztalatokat szerezzenek,** amelyek befolyásolják jó közérzetüket, ahhoz fűződő viszonyukat;
- **vegyenek részt a kapcsolatok alakításában;**
- **szívesen gondoljanak vissza ezekre az eseményekre, és az abban résztvevő személyekre.**

Az óvodában megünnepelt jeles napokkal színesebbé tehetjük a hétköznapiakat.

Hagyományos ünnepeink, rendezvényeink alkalmával az ünnep sajátosságainak megfelelően feldíszítjuk a folyosókat, csoportszobákat. A gyermekek és a felnőttek ünnepi ruhája is jelzi a különleges, az óvoda hétköznapijaitól eltérő alkalmat.

A közös ünnepi előkészületekkel, ünnepléssel segítjük a gyermekeket, hogy:

- az ünnepre érzelmileg ráhangolódjanak;
- tevékenyen vegyenek részt az előkészületekben;
- észleljék az idő természetes tagolását;
- figyeljenek, az évszakok, a hónapok egymásutániságára;
- kézzelfoghatóbbá válják számukra az idő múlásának megértése (a lassan kialakuló időérzés segítése);
- maradandó közös élményt adjanak, mélyítsék az összetartozás érzését;
- az esztétikus környezettel segítsük a szép iránti igényüket;
- példát adunk nekik az ünnepen kíváncsú viselkedéshez, viselethez.

Ők maguk is hozzájárulhatnak az ünnep szépségéhez saját kis műalkotásaikkal, melyek a készülődés közös emlékét is hosszú időn át visszaidézik bennük.

Jó, ha óvodás gyermekeink

- maguk is készítenek ajándékot szeretteik számára,
- időt szánnak a másokra, végiggondolják, hogy minek örülnek szeretteik.

Várhatóan saját ajándékaikat is jobban értékelik, ha magukon keresztül megtapasztalják, milyen sok szép gondolat és szeretet (érzés) van egy-egy ajándék mögött.

Jeles napok időrendben	Differenciált tartalmak		
	3-4 évesek	4-5 évesek	6-7 évesek
Október szünet idősek napja	szüneten való aktív részvétel	szüneti mulatság eljátszása műsorral készülés az idősek köszöntésére	szüneti mulatság eljátszása műsorral készülés az idősek köszöntésére
December Mikulás Lucázás Karácsony	rövid mondókák tanulása Mikulásnak várják a lucázókat karácsonyi dalok versek tanulása	rövid, versek és dalok tanulása mikulása rövid köszöntő tanulása lucázásra	versek, dalok, jelenetek tanulása Mikulásnak köszöntő tanulása és eszközök elkészítése lucázásra

		betlehemezésnél kisebb szerepek vállalása	betlehemezés
Január fonójáték	fonójáték megtekintése	csúfolódók tanulása	fonó hangulatának megjelenítése
Február farsang	jelmezbe öltözés rövid mondóka tanulása	jelmezbe öltözés rövid versek tanulása	jelmezbe öltözés verses dalos műsor kiszabáb elkészítése
Március Nőnap Március 15	a fiúk kis ajándékot készítenek köszöntő tanulása katonás játékok,	a fiúk ajándékot készítenek, verseket tanulnak katonás játékok versek, dalok tanulása	a fiúk ajándékot készítenek, verseket tanulnak katonás játékok versek, dalok tanulása magyar jelképekkel ismerkedés magyarságtudat erősítése
Április Húsvét	rövid locsoló versek tanulása	locsoló versek tanulása	locsoló versek tanulása
Május majális	májusfa díszítésében segítkezés fiúk	májusfa kiválasztása, díszítése fiúk	májusfa kiválasztása, kivágása, díszítése tavaszi dalok versek közös mondása
Gyermeki élet ünnepei			
Születésnap/ névnap	az ünnepelt dallal, verssel köszöntése	az ünnepelt dallal, verssel köszöntése	az ünnepelt dallal, verssel, rajzzal köszöntése
Anyák napja	rövid vers tanulása	vers, dal tanulása egyszerű ajándékkészítés	vers, dal, jelenet, körjáték tanulása, ajándékkészítés
Gyermeknap	szervezett programon aktív részvétel	szervezett programon aktív részvétel	szervezett programon aktív részvétel
Ballagás/évváró	Búcsúztató vers, dal tanulása	Búcsúztató vers, dal tanulása	Műsortanulás

Az óvodapedagógus feladata:

- Az együttünneplés, együttlét örömeinek megéreztetése az oldott, családi hangulat és környezet megteremtésével.
- Természeti megfigyelések, a környezetben fellelhető hagyományok, mesterségek, néprajzi elemek megismertetésével közel hozni a gyermek számára az élményt és fejleszteni megőrzési akaratukat.

Nevelőmunkát segítők feladatai:

- Az óvodapedagógussal egyeztetett módon bekapcsolódik a rendezvények lebonyolításába.
- Bekapcsolódik a gyermekek előkészítő tevékenységeibe, segíti az eszközök, anyagok felhasználását, segít a praktikus technikák elsajátításában.

Együttműködés a családdal

Az egyes ünnepek előkészítésében a kelékek elkészítésében, felkutatásában segítség nyújtás.

Egyes események helyszínének biztosítása pl. szüret.

A közösen szervezett ünnepeknél aktív részvétel.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- Ismerjék az évszakokhoz kapcsolódó, néhány kiemelkedő, lakóhelyünkre jellemző népszokást, hagyományt, tudják, hogy a jeles napok ismétlődnek.
- Ismernek a hagyományokhoz kapcsolódó mondókákat, népdalokat, népi dalos játékokat.

VII. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Óvodánk kiemelt feladata a gyermekek szociálisan hátrányos/halmozottan hátrányos helyzete miatti támogató tevékenység folytatása.

Az óvoda óvó-védő funkcióját a gyermekek szociális – testi/lelki védelmére kiterjesztve értelmezzük.

Célunk:

- a gyermekeknek hiányos szociális kultúrájuk, hátrányos környezetük miatt eltérő fejlődési ütemük figyelembe vételével, egyénre szabott, differenciált fejlesztés biztosítása,
- az óvodáskorú gyermekek be óvodázási arányának növelése, a rendszeres óvodába járás biztosítása.

Rövid távú célok:

- Együttműködés fenntartása a partnerekkel
- A hátrányos helyzetű gyermekek feltérképezése
- Szociális támogatásokról való tájékoztatás
- Szociális segítségnyújtás

Feladataink:

- A rászoruló gyermekek családjainak segítése.

- A családok szociális hátrányának csökkentésével a tanulók esélyegyenlőségének biztosítása:
- ennek érdekében folyamatosan tájékozódunk a gyermekek körülményeiről megfigyelések és szülővel való beszélgetések formájában (a személyiségi jogok tiszteletben tartása mellett)
- A gyermek alapvető szükségleteinek ellátása érdekében tájékoztatjuk a szülőket a lehetőségeikről, és kezdeményezzük az önkormányzati segítség igénybevételét (rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatás stb.)
- Lehetőség szerint étkeztetési díj elbírálásánál nagyobb figyelmet fordítunk arra, hogy a törvény hatálya alá ugyan nem eső, de szociálisan mégis rászoruló gyermekek is kedvezményben részesüljenek a mindenkori
- Szükség esetén a helyi támogatók, alapítvány, segítségét is igénybe vesszük annak érdekében, hogy szociális okok miatt ne maradjon ki egyetlen gyerek sem a kirándulásokról, kulturális programokról
- Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel az egységes nevelési szemlélet közelítése érdekében.
- Az óvodák nyitva tartására a szülői igények megismerése, az igényekhez igazodó működés megszervezése

A szociális hátrányok enyhítő tevékenységek szinterei:

- Szülői értekezletek
- Fogadóórák
- Óvodai nevelés szinterei
- Óvodán kívüli programok, tevékenységek
- Egyéni eszközök juttatása

Tevékenységek

- gyakori családlátogatások,
- rendszeres óvodába járásra ösztönzés,
- hiányzások nyomon követése,
- szociális juttatásokra javaslattevés,
- programokba a szülők bevonása,
- kötetlen beszélgetés a szülővel,
- gyűjtések, adományozások kezdeményezése,
- Szoros együttműködés az önkormányzattal
- Együttműködési kapcsolatfelvétel támogató szervezetekkel

VIII. GYERMEKVÉDELEMSEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

A köznevelés, valamint a gyermek- és ifjúságvédelem rendszere szoros kapcsolatban áll egymással, tekintettel arra, hogy mindkét rendszer alapvető célja a gyermekek védelme, személyiségének fejlesztése.

A két rendszer szoros kapcsolódása, a feladatok a szolgáltatások összehangolásának a szükségszerűsége megjelenik azokban a törvényekben, amelyek meghatározzák a köznevelés rendszerének működését; a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törvény, illetőleg a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény .

A gyermekek és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Tv. értelmében a gyermekek jogainak megvalósulásához, a pedagógusok, nevelőszülők, gyámügyi szakemberek, gyermekjóléti szolgálatok munkatársainak, valamint a jogalkotók együttes munkájára van szükség.

Felelősség a feladat ellátásáért:

A nevelési-oktatási intézmény munkájának szakszerű, hatékony megszervezéséért az intézmény vezetője tartozik felelősséggel. Ez a felelősség magában foglalja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért való felelősséget is.

A lehetséges pedagógiai intézkedések köre

Az egyéni életút követelménye

Az óvoda mindig az egyénhez, a gyermekhez igazítja a nevelés, a fejlesztés feladatait. Erre akkor van lehetősége, ha kellő ismeretekkel rendelkezik a szülői, a családi hátterről, a gyermek személyiségéről, képességéről, érdeklődési köréről.

Ha a nevelés-oktatási intézmény a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálatától.

A gyermekvédelmi felelős feladata, hogy beszélgetések, szülők jelzése alapján feltárja a veszélyeztetett gyermekek körét, megismerje a problémákat, szükség esetén továbbítsa a Területi Gyermekjóléti Szolgálatnak.

A pedagógus- szülő- gyermek kapcsolat

A gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében az óvodáink akkor tehetik a legtöbbet, ha megismerik azt a környezetet, ahonnan a gyermek érkezik. Ezért nélkülözhetetlen, hogy az óvodában szoros kapcsolat alakuljon ki a pedagógusok és a szülők, elsősorban a csoportos óvodapedagógusok, gyermekvédelmi felelős és a szülők között. A gyermek, családi háttere, lakáskörülményei jelentős mértékben befolyásolhatják egyéni fejlődési ütemét.

A személyiséghez igazodó fejlesztés

Kiemelkedően fontos feladat a gyermek személyiségének, tehetségének, képességének megismerése, feltárása és ehhez igazodóan azoknak a nevelési, tanulási folyamatoknak a megtalálása differenciált, egyéni fejlesztés, amelyek biztosítják mindenkinek személyre szólóan a siker lehetőségét

A kirekesztés minden lehetőségének kizárása

Az óvodákban kiemelt figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy ne alakítsanak ki olyan közösségeket, amelyekben a gyermekek egy-egy csoportja vagy akár csak egyetlen gyermek is kirekesztve érzi magát.

A nevelőmunkánk során kiemelt figyelmet fordítunk a közösségi élet alakulására.

Nem engedhető meg mások gúnyolása, családi vagy bármilyen okból történő nevelésszerűtétele.

Külső segítség a gyermek, tanuló veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében

- Együttműködés a gyermekjóléti szolgálattal
- Együttműködés megelőzés céljából
- Az óvoda gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatainak ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.
- A gyermekjóléti szolgálat együttműködése az óvoda nevelő munkájának segítése folyamatos tevékenységi forma, amelynek meg kell előznie annak a helyzetnek a kialakulását, amikor már az óvodának külső segítséget kell kérnie a rábízott gyermek a gyermekközösség, védelme érdekében.

A nevelési intézményeket a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében együttműködési és tájékoztatási kötelezettség terheli.

Ha az óvoda a gyermeket, tanulót veszélyeztető okokat a rendelkezésére álló pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a külső beavatkozást a gyermekközösség védelme indokolja, több segítségnyújtási lehetőség közül választhat:

- gyermekjóléti szolgálat segítése
- oktatásügyi közvetítő szolgálat
- ifjúságvédelmi vagy családjogi szolgáltatás.

A gyermeket veszélyeztető körülmény számos okra visszavezethető. Veszélyeztetheti a gyermeket:

- a családjának helyzete,
- amely lehet szociális helyzet, állapot,
- a család működésében rejlő ok,
- a szülők iskolázatlansága,

- magatartása.

Kialakulhat a gyermek veszélyeztetettsége a családon kívüli más kapcsolat miatt:

- ilyen lehet egy új társas kapcsolat létrejötte
- vagy egy régi kapcsolat megszűnése.

A veszélyeztetettség lehet állandó, hosszan tartó vagy eseti, időleges.

A gyermekek veszélyeztetettségének leggyakoribb okai:

- o Nevelési hiányosságok
- o Rossz lakásviszonyok
- o Anyagi okok
- o Megromlott családi kapcsolatok

Mindennapi munkánk során törekedünk a gyermeki jogok maradéktalan érvényesítésére, különös tekintettel az alábbiakra.

- az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciója hatja át munkánk egészét,
- a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi,
- nevelőmunkánk tegye lehetővé és segítse a gyermek személyiségfejlődését az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével,
- a gyermek érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkörben élhesse, sokszínű, életkorának megfelelő tevékenységben vehessen részt, biztosítsuk számára az egészséges fejlődéshez szükséges személyi, tárgyi feltételeket.

IX. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE

A 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve meghatározza a különleges gondozáshoz való jog érvényesülését, az integrált nevelésben való részvételt (tartalmi szabályozás konkrétan az irányelvekben megfogalmazottak szerint).

Alapító Okiratban foglaltak szerint:

851012 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása

a) testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, a megismerő funkciók vagy viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenessége,

b) a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenessége:

- mozgássérült gyermekek együttnevelése,
- hallássérült gyermekek együttnevelése,
- enyhe, közepes nagyothalló, látássérült gyermekek együttnevelése

- kóros pszichés zavar
- az írás zavara (dysgraphia)
- aritmetikus készségek zavara (dyscalculia)
- beszéd fogyatékos gyermekek együttnevelése
- a beszéd és beszédnyelv specifikus fejlődési rendellenességei
- az óvodai teljesítmény specifikus fejlődési rendellenességei
- a motoros funkció specifikus fejlődési rendellenességei
- kevert specifikus fejlődési zavarok
- elektív mutizmus
- kóros pszichés zavarral küzdő, sérült gyermekek ellátását vállaljuk.

Gyógypedagógiai vizsgálat alapján történik a fejlesztés, a velük való bánásmód. Az egyéni fejlesztés résztvevői a fejlesztő pedagógus munkáját a Szakértő Bizottság és a gyógypedagógus segíti, szakvéleményükre építve végzi munkáját. Az óvónők is ismereteket szereznek az adott fogyatékoság jellemzőiről és a fejleszthetőségről. A sérült gyermek fejlődéséről, megnyilvánulásairól kölcsönös az információáramlás a gyermek érdekében közösen együtt dolgozó szakemberek között.

Intézményünk segíti a szülőt abban, hogy a felismerésétől kezdve a fejlesztésen keresztül a szükséges segítségi lehetőségekről szóló információkat megkapja.

A csoportok szervezésénél a sajátos nevelési igényű gyermekeket úgy vesszük figyelembe, hogy a sérült gyermekekre nagyobb odafigyelést, több időt fordíthassunk, az ép társaik szükségletének kielégítése mellett.

Az SNI gyermek fejlődésének nyomon követése és a vele folytatott fejlesztő tevékenységek az alábbiakban kerülnek dokumentálásra:

- ☐ orvosi-szakértői bizottsági-gyógypedagógiai vizsgálatok eredményei, szakvéleményei, javaslatok
- ☐ Fejlesztő óvodapedagógusi napló egyénre szóló fejlesztési terve
- ☐ Logopédusi napló egyénre szóló fejlesztési terve
- ☐ Tartalmi követelmények:
- ☐ Gyermek adatai
- ☐ Állapota a foglalkozások kezdetekor
- ☐ Fejlesztés rövidtávú terve
- ☐ Foglalkozások gyakorisága
- ☐ Szülő tájékoztatása
- ☐ Állapota a nevelési év végén

X. A NEMZETISÉGI NEVELÉSBEN A NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK ÉS NYELVÉNEK ÁPOLÁSÁVAL JÁRÓ FELADATOK

Nemzetiségi nevelés a Hevesvezekényi Gyermeksziget Óvodában a 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet - a nemzetiség óvodai nevelésének irányelvei alapján valósul meg.

Az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelése, a kultúrájuk ápolásával összefüggő feladatok:

Az intézményünkben az elmúlt években 10%-ban voltak jelen a cigány etnikumhoz tartozó gyermekek, a következő évben nem lesz, de ez változhat az év során, ezért számukra kötelességünk megfelelő nevelést-oktatást biztosítani. Igyekszünk minél korszerűbb, gyakorlatiasabb helyi óvodai programot készíteni, hogy eredményes, hatékony munkát tudjunk végezni a kisgyermekek érdekében.

Megértettük, csak úgy tudunk segíteni és eredményesen nevelni, ha megismerjük a cigány ember mentalitását, kultúráját, hagyományaihoz fűződő kapcsolatát. Sok-sok éven keresztül megismertük szokásrendszerüket, amely utat mutatott a gyermekeik felé. Minden gyermek csodálatos lehetőségek tárháza. Milyen képességei bontakoznak ki iskolába lépés előtt ez rajtunk múlik, óvodapedagógusokon. Éneklés, versmondás, táncolás, mesehallgatás, rajzolás, mindez hozzátartozik az óvodai élethez.

Fontosnak tartjuk, alapvető jelentőségű, hogy az óvodánk és a cigánycsaládok között a gyermekek előmenetelét segítő megfelelő kapcsolat épüljön ki. Meg kell nyerni a szülők együttműködését. Támogatni kell őket abban, hogy belássák és elfogadják a nevelő-oktató munka fontosságát, ami gyermekük számára nélkülözhetetlen.

A cigány gyermek beszoktatási terve:

A gyermekek óvodai felvételét követően minden gyermekről egy képet kapunk az előzetes családlátogatás során történt felmérés alapján. Ezek után az óvodapedagógus egyéni fejlesztési tervet készít a csoportjában járó gyermekeknek. Ennek tartalmaznia kell a gyermek testi, gondozási, magyar nyelvi-, és kommunikáció fejlesztését. Ezek után meg kell határozni a szocializációs hátrány leküzdéséhez szükséges feladatokat. Fel kell tüntetni az esetleges fogyatékossgot és már az óvodába lépéskor a megfelelő szakember segítségét kell kérni.

Intézményünk régi jó kapcsolatot alakított ki a Nevelési Tanácsadó szakembereivel, akik minden esetben segítségünkre vannak a gyermekeink egyéni vizsgálatában.

Az óvodába lépő cigány kisgyermek ismerje meg az új környezetet, a csoportszobát, ami nagyon inger-gazdag, de ne legyen túlságosan az. Törekedjünk otthonos természetes anyagokkal, tárgyakkal díszített csoportszobákra.

Az óvodapedagógus és a dajka feladatai:

- A játékeszközök bemutatása az érdeklődés felkeltése.
- A játékeszközök helyes használatának megmutatása (óvják a játékokat)
- Ha szükséges egy-egy játék alkotóelemeire szétszedése, ezáltal a gyermeki kíváncsiság kielégítése, de ezután az összerakása igen fontos a gyermek segítségével. (tudják minden játéknak a helyét)
- A kisgyermek az óvodában találkozik először az óvó nénivel, akinek fontos legyen a szép értelmes beszéd, közismert szavakat használjon, nevezze meg az eszközöket és különböző élethelyzeteket. Csak egyszerű mondatokat használjon.
- Engedje az óvó néni, hogy a cigány gyermek a szőnyegen játsszon leginkább, ahol jobban és szabadabban érzi magát. Hetek, hónapok elteltével azonban szoktassa a szék használatához. Az étkezés mindig széken ülve, asztalnál történjen.
- A beszoktatás első heteiben a folyamatos, szabad étkezés legyen biztosítva minden gyermeknek, hiszen ha éhes az a kisgyermek, akkor egyen, addig úgysem tud másra figyelni.
- Az óvónő fogadtassa el a gyerekekkel a tányér, evőeszközök használatát. Meg kell tanítani, hogy egyes ételeket kanállal és villával szoktuk enni. Legyen modell az óvónő, hiszen a nevelési módszer utánzásra alapul ezeknél a kisgyermekeknél.
- Türelemmel, erőszakmentesen szoktassa az óvónő a cipő és a ruha használatához minden kisgyermeket.
- A bekoszolódott ruhát (ha a szülő nem mossa ki, de erre kell őket szoktatni) a dajka néni vegye le, kapjon tisztát és próbálja a kisgyermek előtt kimosni a koszos ruhát és megvarrni az elszakadtat.
- A gondozási teendőket kiemelten kezelje az óvónő és tekintetesen szoktassa a cigánygyerekeket higiénára.
- Ismerkedjenek a gyerekek a vízzel, szappannal. Engedjék, hogy megmosdassa őket az óvónő, dajka, ha szükséges fürödjének meg.
- A hajuk legyen rendben, ha a család nem teszi, akkor tisztítsa meg a dajka néni a tetűktől.

- Ismerkedjenek meg a fürdőszobai eszközökkel, tanulják meg megnyitni és elzárni a vízcsapot. Ne pocskoljanak, ne áztassák a szappant, a vizet kis sugárban engedjék.
- Szoktassa az óvónő minden gyermeket az alapos kézmosásra. Ismerjék meg a körömkefét, jellel ellátott törülközőt, ami csak az övé.
- Az óvónő tapintatos, türelmes nevelőmunkája során egyre jobban váljon a gyermek igényévé a tiszta ruha, tiszta kéz, arc és cipő legyen a lábán (akkor is ha felkel az ágyból és a mosdóba kell mennie)
- A zsebkendőt ismerjék meg, legyen rá igényük, ha erre szükség van.
- A WC és a mosdó helyes használatát is az óvodába tanulja meg a cigány gyermek. Az óvónő, vagy a dajka mindig kísérelje ki a gyermeket a WC helységbe, figyelmeztesse, hogy csakis itt és hogyan végezze el szükségleteit, nem szabad a szobában és az udvaron sem.
- Az óvodai dolgozók segítő attitűdje érvényesüljön a cigány gyermekek óvodai nevelése során. Ezek a következők: empátia, szimpátia, elfogadás, tolerancia.

Az óvodáskorú cigány gyermekek fejlesztése:

Az óvodánkban úgy véljük, kiemelten kell foglalkozni a gyermekeknél két készséggel. Az a kommunikációs és a nyelvi készségük fejlesztése napi feladatként hárul minden óvodapedagógus számára. A legtermészetesebb lehetősége ennek a gyermek legfőbb tevékenysége a játék. Az óvodáskorú gyermekek nyelvi és kommunikációs fejlesztése által gazdagodnak ismereteik, növekszik tájékozottságuk, kapcsolatteremtő képességeik, így erősödik biztonságérzetük, melynek hiánya a konfliktusok kialakításának legfőbb forrása. A nyelvi nevelés a cigány családoknál meglehetősen spontán folyamat, a gyermekek szókincse szegényes, így kerülnek be az óvodába. Az óvodai nevelés során arra kell törekedni, hogy a szülői ház bevonásával tudatos nyelvi nevelés alakuljon ki. Nevelőmunkánk csak akkor lesz hatékony, ha egyre inkább figyelünk ezekre. A cigány kisgyermekek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége, ezért az óvodában még fokozottabb szerep kell hogy jusson érzelmekre épülő, szeretetteljes óvónő-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatnak. Támogatni kell a gyermekek szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, én-érvényesítő törekvését, lehetőséget kell neki teremteni arra, hogy kielégítse társas szükségleteit, de meg kell tanítani arra is, hogy kapcsolataiban legyen toleráns, fogadja el a másságot.

A Nemzeti Etnikai Kisebbségi Óvodai Nevelés irányelve megköveteli, hogy a gyermek az óvodáskor végére tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben.

A kommunikációs-nyelvi készség feladatai:

- Beszédfejlődés során segítse az óvónő a gyermekek gondolkodásfejlődését, mivel a kifejezőkészség hiányosságai nehezítik a megértést, gátolhatják a gyermekek felnőttekhez és más gyermekekhez való kapcsolatát.
- Az óvónő fokozatosan érje el, hogy a gyermekek mondanivalójukat összefüggően, színesen adják elő.
- A kommunikáció során az óvónő teremtsen meg a megbeszélés lehetőségeit, illetve mutasson példát a helyes viselkedéskultúra területén is.
- Az óvónő adjon mintát beszédviselkedése által óvodásai és azok szülei számára.
- Az óvónő az etnikumhoz tartozó gyermekekkel gyakoroltassa a kommunikációs helyzetgyakorlatok során a válaszadó szerepét, az életkornak legmegfelelőbb módon a változatos élmény gazdag ismeretnyújtással.
- Alakítson ki a beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott légkört.
- Tegye képessé a gyerekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- Folyamatosan bővítse a gyermekek szókincsét.
- Az óvónő ismerje meg a család beszédkulturáját, ennek ismeretében fejlessze egyénileg a gyermek beszédét.
- Figyeljen arra a gyermekre, amelyik beszédhibával, beszédgátlásokkal, beszédbeli elmaradásokkal küzd, folyamatosan kísérje figyelemmel a gyermek nyelvi fejlettségét. Artikulációs gyakorlatok végeztetése mellett kérje a szakember segítségét.

Kommunikációs tevékenységek az óvoda mindennapjaiban

- Kommunikációs gyakorlatok végzése
- Nyelvi játékok játszása artikuláció fejlesztése, bővítése
- Érzelmek megjelenítése a kommunikációs helyzetgyakorlatok során
- Konfliktushelyzetek verbális megoldásának gyakorlása
- A szerep szerinti beszédmód gyakoroltatása élethelyzetekben
- Beszédjátékok, kommunikációs játékok Gósy Mária nyomán: szemtől –szembe beszélgetés, mesemegbeszélés, szógyűjtés, szómagyarázat, szólánc, szótagolás, nyelvi időérzék fejlesztése, irányismeret fejlesztése.
- Bábozás, dramatizálás, mesélés, verselés, a szituációs és dramatikus játékok (szerepjáték során) alakítják a gyermekek kommunikációs készségeinek fejlettségét.

Módszertani alapelvek:

- Az óvónő tegye lehetővé az egész napi átélhető kommunikációs szituációt.
- Bátorítsa a gyerekeket a szóbeli megnyilvánulásra, ezáltal biztosítsa a beszédöröm megélését.
- Ösztönözze őket élményeik elmondására.
- Törekedjenek az egész nap folyamán a nyugodt légkör kialakítására, ahol a gyerekek kérdezhetnek, és az óvó néni válaszolhat.
- Nagyon fontos a biztatás, dicséret, buzdítás.

A fejlődés várható jellemzői az iskolába lépés előtt:

- Az iskolaérett, egészséges gyermek érthetően beszél, folyamatosan kommunikál.
- Gondolatait érthetően, életkorának megfelelően tudja kifejezni, minden szófajt használ.
- Végig tudja hallgatni a beszélőt, megérti a mások beszédét.
- Tud térben és időbe tájékozódni.
- Tud kérdést feltenni, folytatja a beszédtemát, magyaráz.
- Szókincse állandóan fejlődik.

Cigány Kisebbségi Hagyományörző Differenciált Foglalkozási Program Óvodások részére
(lásd. VII. számú melléklet)

XI. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

XI. 1. A nevelőtestület együttműködése

Az intézményben folyó szakmai munka során a folyamatos fejlődésre törekszünk. Ennek érdekében belső továbbképzéssel, hospitálással, team-munkával, esetmegbeszélésekkel igyekszünk biztosítani a színvonalas nevelőmunka feltételeinek megteremtését.

A különböző mérésekkel (gyermekek aktuális fejlettsége, partneri elégedettségmérés), azok elemzésével, aktuális feladatok megoldásával minden pedagógus számára aktív részvételt biztosított az intézmény szakmai fejlesztésében.

A többletfeladatok elosztásánál az óvodapedagógusok érdeklődését, egyéni adottságait igyekszünk figyelembe venni.

A nevelőmunkát segítő dajka alkalmazottakra jellemző a gyermekszeretet, a jó nevelői attitűd, a megfelelő kommunikáció.

Segíti munkájukat, hogy dajka végzettséggel rendelkeznek, ez a tudás megfelelő alap ahhoz, hogy az óvodapedagógusok segítő társai legyenek a gyermekek fejlesztésében.

Tiszta, esztétikus környezetet teremtő, szépítő munkájukkal pozitív mintát nyújtanak a gyermekek neveléséhez.

XI. 2. Az óvoda és a család kapcsolata:

*“Nem akkor szeretjük gyermekünket,
ha minden szeszélyét kiszolgáljuk,
hanem ha kihozzuk belőle a legjobb tulajdonságait,
ha megtanítjuk szeretni azt, amit nehéz.”*
(Nadia Boulanger)

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Célunk: Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését egy korrekt, partneri együttműködés keretében, a gyermek harmonikus fejlesztése érdekében.

Ennek alapfeltétele a családdal való szoros együttműködés, a családok bevonása. Innovatív pedagógiai felfogásunkkal összhangban ezt úgy értelmezzük, hogy odafigyelünk egymásra, megfogalmazzuk az egyedi szükségleteket, s az erre épülő közös megoldások keresésével igyekszünk mindezt hatékonyan elérni.

Belső továbbképzéseinken különböző megközelítésben is gyakran foglalkozunk ezzel a témával.

Az értékrendek, szokások, társadalmi, technikai változások következményei napi szinten éreztetik hatásukat a gyermeknevelés, az együttműködés kompetencia határainak feszegetése kapcsán is.

Óvodapedagógiai szemléletünk kiemelkedően fontos elemének tartjuk, hogy az óvoda és a család együttműködését a kölcsönös bizalom, egymás tisztelete, megbecsülése, az egymást támogató partneri kapcsolat kiépítése és működtetése jellemezze.

Nevelőtestületünk, és az óvoda valamennyi alkalmazottja elfogadja, hogy az óvoda- család (szülő) tartalmas együttműködése elengedhetetlen, külön-külön nem megy, a kapcsolattartásra szükség van:

- törvényi előírás - jogi alapja a köznevelési törvény, az Óvodai nevelés országos alapprogramja, amelynek megvalósítása a pedagógiai programban, és a Szervezeti és Működési Szabályzatban biztosított.
- nem lehet függetleníteni a gyermeket a családi háttérétől

- a gyermek fejlődésének segítése kétoldalú kötelezettség, mindkét részről meg kell támogatni: óvoda ↔ szülő : információcsere - tájékoztatás, tájékozódás szintjén, mindkét részről egyértelmű legyen a nevelőtársi kapcsolat fontossága, melynek nyertese a gyermek.

Feladatunk:

- ☐ ☐ a szülőkkel együtt alakítsuk ki az együttműködés formáit:
- ☐ ☐ a naprakész, folyamatos információk áramoltatását,
- ☐ ☐ a szemléletformálást,
- ☐ ☐ az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését,
- ☐ ☐ a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit
- ☐ ☐ és a fejlődés eredményeit
- ☐ ☐ Figyelembe kell vennünk a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés, a segítségnyújtás során érvényesíteni kell a családokhoz illesztett megoldásokat (intervenciós gyakorlat megvalósítása).

Közös pont, és egyben az együttműködés kiindulási alapja:

- a gyermek szeretete,
- a gyermek jó óvodai közérzete,
- testi- lelki biztonságának megteremtése,
- harmonikus fejlődésének segítése.

A mentálhigiénés szemléletű megközelítés széleskörű beépülésére, a jó óvoda - család együttműködés kritériumainak megvalósítására folyamatosan törekszünk.

Akkor tudunk a családokkal együttműködni, akkor tudjuk a gyerekeket differenciáltan, egyéni ütemben fejleszteni, a szükséges erőforrásainkat mozgósítani, ha mi, pedagógusok jól ismerjük a gyermekeket, és családjukat. (A különböző családi tényezők ismeretének szükségessége: értékrend, szokások, hobby; család szerkezete, generációk; a gyermek helye a testvérkapcsolatokban; a család életvitele, nyitottsága; anyagi helyzet...).

Az óvoda és a család együttműködése, a kapcsolattartás, az együttműködés formája eredményes ha:

- ☐ ☐ a család és óvoda között, nyílt őszinte az együttműködés –az óvodának tiszteletben kell tartani a család világnézetét; *szokásait, sajátosságait*;
- ☐ ☐ az óvodánk minden dolgozója előítéletektől mentesen közeledik minden családhoz, elfogadó, egyetértő, a gyermek szüleinek kijáró megbecsülést kifejező magatartásával.
- ☐ ☐ a szülő biztosan tudja azt, hogy óvodapedagógusként vele együtt, az ő egyetértésével neveljük a gyermekét;
- ☐ ☐ a szülő azt érezze, hogy a gyermekét szeretjük, és tiszteljük az óvodában;

- ☐ ☐ azt tapasztalja, hogy a gyermeke szeret óvodába járni, szereti az óvónőit, dajka nénit, a gyereket,
- ☐ ☐ a szülő érzi, hogy számítunk a véleményére, tiszteletben tartjuk nevelési elveit;
- ☐ ☐ az óvodapedagógusként emberi magatartásában, szakmai felkészültségében egyaránt példát mutatunk
- ☐ ☐ rendszeres tájékoztatást adunk a gyermek fejlődéséről
- ☐ ☐ a szülők és az óvoda értékrendje közel azonos, és együttműködő partnerként támogatják a gyermek fejlődését
- ☐ ☐ a szülők és a pedagógusok kapcsolatára jellemző a konstruktív együttműködés:
- ☐ ☐ fontosnak tartjuk a partneri viszonyt kifejező kapcsolatrendszer és az ennek megfelelő
- ☐ ☐ stílus megalapozását, a már működő egészséges kezdeményezéseink megerősítését;
- ☐ ☐ hatékonyan biztosítjuk a szülők számára, hogy hozzájussanak az intézménnyel, és a
- ☐ ☐ gyermekükkel kapcsolatos információkhoz.
- ☐ ☐ az óvoda céljait a szülők megismerhetik (pedagógiai program, házirend, csoporttervek, SZMSZ).

Elsődleges:

- A pedagógus felkészültsége, rá jellemző személyiségjegyei
- Bizalom – a nevelőtársi kapcsolat alapja a támogató légkör kialakítása
- Hitelesség (tettek és szavak összhangja) pedagógusként úgy tudunk nevelési tanácsokat adni a szülőnek, ha személyes példaadásunkat a gyerekek is elfogadják és követik;
- Korrektség
- Őszinteség (a gyermek óvodába kerülésétől kezdve őszintén kell közeledni a gyermek fejlődésére vonatkozóan)
- Segítőkészség – lehetőségek keresése (érezzék a szülők, hogy nem kioktatni, hanem együtt működni szeretnénk azon a területen, ahol ezt szükségesnek látjuk)
- valódi érdeklődéssel, segítő szándékkal fordulunk felé
- a gyermekéről való közléseit előítélet és mindenfajta ítélezés nélkül fogadjuk
- a kompetenciahatárokon belül segítünk a gyermekével kapcsolatos problémái megoldásában
NINCSEN OLYAN SZÜLŐ, AKI ROSSZAT AKAR A GYERMEKÉNEK, ESETLEG ROSSZUL CSELEKSZIK.
- Nyíltság – a problémák, gondok őszinte feltárása
- Kulturáltság (példaadás: milyen módon lehet együttműködni, problémát megoldani)
- Családok megismerésére törekvés (nevelőtársak vagyunk, a nehézségek ellenére is az óvodának kell a kezdeményezőnek lennie)
- A tartalmas, jól működő óvodapedagógus - szülő kapcsolatot a gyermek megfelelő fejlődése érdekében felhasználjuk a szülő szemléletmódjának formálására.

A KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI: az óvodába kerülés előtt

Beíratás

- Személyes kapcsolatba kerül az óvodavezetővel vagy helyettesével.
- Pontos információkat kap. Tájékozódik a támogatási lehetőségekről.
- Az óvodakezdésre vonatkozóan eligazodást, nevelési útmutatót kap.
- Megtapasztalhatja, hogyan válik valósággá, számára is egyre megfoghatóbbá, hogy óvoda lesz.
- Örömet, elégedettséget érezhet: beírják a nevemet, fontos papírokat/ iratokat kérnek, most már ebbe az óvodába fogok járni...)

Szülői értekezlet az új gyermekek szülei részére

- Praktikus útmutatókat kap a minél zökkenő mentesebb óvodakezdéshez. A gyermek, és a család felkészülhet a közösségbe kerülésre.
- A gyermek fokozatosan hangolódik az óvodakezdésre.
- Van idő az „óvodaérettség” elérésére – ehhez megkapja a szülő az útmutatást (szobatisztaság, önálló étkezés, óvodára hangolódás...)

Befogadás, beilleszkedési szakasz

- az egymásra hangolódás időszaka a felnőttek és a gyermekek szintjén

Előzményei:

- Többszöri látogatás, bekapcsolódás lehetősége az udvari tevékenységekbe (*beiratkozás után az óvodakezdésig*).
- Megalapozódik a partnerközpontú együttműködés: kezdetét veszi a család és az óvoda interakciója, kétoldalú, szoros együttműködése.
- A család “beilleszkedése”, a nevelőtársi kapcsolat kialakítása életszerű helyzetben történik.
- Kétségei, fenntartásai legyőzése érdekében kérdéseket tehet fel.
- Váratlan nevelési szituációkban pedagógiai megsegítést kaphat.
- Az óvodai nevelés gyakorlati megvalósítása során tapasztalatokat szerez az óvoda napi működéséről, nevelési koncepciójáról. /közös/ értékeiről.
- Az átmenetek rendszerének segítése.
- A minél zökkenő mentesebb beilleszkedés, a szülőtől való fokozatos elválás segítése: a gyermek új környezetét a biztonságot jelentő családtag jelenlétében veszi birtokba.
- Saját tempójában alkalmazkodhat környezetéhez: kire, miben számíthat, megmutathatja önmagát, jelezheti a reá jellemző elsődleges szükségleteit)
- Családja a napirend, az óvodai értékek megismerése kapcsán reális elvárásokat támaszt vele szemben.

Napi találkozás (folyamatos kapcsolattartás)

- Lehetőség nyílik a rövid tájékoztató jellegű/ információcserélő beszélgetésre.
- A vele kapcsolatos információk birtokában a nevelésében szerepet vállaló felnőttek bánásmódja még inkább személyre szabott lehet.

Szülői/ nevelőtársi értekezlet

- Sokoldalú pedagógiai és szervezési információkat kap.
- Lehetőség van a szülőtársakkal együtt felvetni, átbeszélni javaslatokat, közös megoldási lehetőségeket az együttgondolkodás szellemében.
- A szülő pontos informáltsága a gyermek jó óvodai és otthoni közérzetének alakítója lehet.

Törekszünk a szülői értekezletek tartalmi, formai fejlesztésére: a témával kapcsolatos szülői igények felmérése, figyelembe vétele, klubjellegű, kötetlen beszélgetések stb. (a csoport óvónői megkeresik az optimális megoldást)

Fogadó óra:

(lehetőleg előzetesen egyeztetett időpont szerint)

- óvodavezető
- óvodapedagógusok
- szakmai segítséget nyújtó szakemberek (fejlesztő pedagógus, logopédus...)

- Megtapasztalják a nevelőtársi kapcsolat működését.
- Nyugodt körülmények között beszélgethetnek, érdeklődhetnek: - gyermekük egyéni fejlődéséről
- Megoszthatják a gyermekükkel kapcsolatos óvodai beilleszkedés, befogadás tapasztalatait
- Tájékozódhatnak:
 - a pedagógiai programunkról
 - a vegyes életkorú csoport sajátosságairól,
 - a nevelési területekről,
 - a differenciált képességfejlesztés gyakorlati megvalósulásáról, a fejlődésmérés menetéről, kimutathatóságáról,

Megbeszélheti

- a csoporttal, az óvodával kapcsolatos problémáikat
- Konkrét, személyre szóló nevelési tanácsot kérhetnek (lehetőségek, buktatók, sikerek)
- szülő- gyermek kapcsolat javításának segítése, egyengetése, a szülő gyermekére való figyelmének irányítása
- Realisabb otthoni elvárások a gyermekkel szemben.

- Közös értékek, viselkedésminták, az otthoni szokás-szabályrendszer kialakítása.
- Prevenciós, korrekciós jellegű fejlesztés összehangolása a családdal
- Önértékelés, önismeret fejlesztése

Családlátogatás:

(e funkció terén zavar mutatkozik, amennyiben szükséges, igyekszünk az ezt kiváltó hatékony kapcsolattartási formákat megtalálni) a szülő együttműködésével óvodába kerülés előtt minden új gyermeket meglátogatnak az óvodapedagógusok; illetve év közben bármikor meglátogathatják a családot; gyermekvédelmi felelős látogatása.

- Lehetőleg még az óvodakezdés előtt. Segíti egymás megismerését, a bizalmi kapcsolat megalapozását.
- Közös gondolkodás alapján konkrét segítséget kap- nevelési problémák, életvezetési nehézségek esetén.
- Saját „birodalmában” (biztonságos környezetben) fogadja a pedagógust.
- Segíti a gyermeket, hogy az óvodapedagógussal együtt ismerősként találkozzanak az első napon.
- Megkönnyítheti a szülőtől való elválást.
- Enyhítheti az óvodakezdés nehézségeit.

Játszódélután, barkás-délután:

- A szülő együtt játszhat gyermekével az óvodában
- esztétikus környezetben, nyugodt körülmények között.
- A gyermek együtt játszhat a szülővel, nagyszülővel, testvérével ismerős környezetben, otthonos hangulatban.
- Van idő a gyermekkel való foglalkozásra.
- Vele foglalkoznak, órá figyelnek, együtt vannak, tevékenykednek.
- Látja, hogyan játszik az óvodapedagógus, vagy a többi szülő a gyermekkel: mit mondanak, milyen szabályokat, praktikákat alkalmaznak az együttjátzás során.
- Megfigyelheti gyermeke viselkedését a társak, és felnőttek között.
- A barátai is csatlakozhatnak a közös tevékenységekhez.
- Megismeri szülőtársait (társalgási lehetőség, viselkedésminták, közös gondok, örömek, kapcsolatépítés)
- Beszélgethet a számára szimpatikus felnőttekkel, kedves játszótársa hozzátartozóival.
- Nevelési problémák észlelése, megoldási tapasztalatok szerzése (hogyan, vagy éppen hogyan ne!)
- Ötleteket kap az otthoni játéklehetőségekre, játékvásárlásra (gyermeke érdeklődésének, fejlettségének függvényében)

- Megmutathatja az óvodai “birodalmát”.
- Megmutatja, elmondja, hogy milyen játékokkal játszik szívesen (milyen játékot szeretne kapni a születésnapra, névnapom, ünnepre. ...).
- Kipróbálhatnak otthon is játszható közös játékokat (felnőttel, testvérrel...)
- Közös élmények újra átélése családi környezetben (kellemes elfoglaltság, az együttlét, egymásra figyelés öröme)

Ünnepségek:

- Segítséget kap a családi ünnepek tartalmának, és külsőségeinek kialakításához, a szervezési teendők átgondolásához, a hagyományok továbbviteléhez.
- Nő a családdal együtt tartalmasan eltöltött idő.
- A figyelem ráirányul. Lehetősége van az örömszerzésre.

Kirándulások:

A közös élményeken keresztül természet szeretetére, a szabadidő tartalmas eltöltésére ad lehetőséget, és segíti a családi programok tartalmi alakulását.

Közös programok:

(pl. kézműves délután);

Egymás megismerésén keresztül segít a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelésben, és az előítélet mentes szemléletmód beépülésére

Ötleteket ad az otthoni szülő –gyermek, gyermek- gyermek tartalmas, együtt tevékenykedésére.

Tájékoztató jellegű kiírások:

(pl. Eseménynaptár, pedagógiai jellegű cikkek stb.) ;

Pontos információk a teljes óvodai életre vonatkozóan az óvodában zajló eseményekről, pedagógiai munkáról.

A szülő tájékozottsága biztonságot jelent a gyermek számára (események, részvételi, együttműködési lehetőségek, a nevelési célok, pedagógiai elképzelések összhangja)

A családbevonás várható hatása:

- ☐ ☐ A gyermeket jobban megismeri a szülő – és a pedagógus is.
- ☐ ☐ A szülő ráérez a gyermeknevelésben saját felelőssége súlyára.
- ☐ ☐ A nevelőtársi kapcsolat megvalósulása során a szülő „fontosnak” érezheti magát.
- ☐ ☐ A szülők pedagógiai tájékozottságának bővülése önbizalmat, biztonságot, tudatosságot ad a gyermeknevelés, a családi nevelés területén.
- ☐ ☐ Észreveszi, hogy más is küzd (hasonló) problémával

☐ ☐ A nagyszülők is bekapcsolódnak az óvodai programokba, a nevelési lehetőségekbe, a hagyományápolásba.

A szülő segíti nevelőmunkánkat, ha:

- ☐ ☐ betartja az óvoda házirendjét, és a Viselkedési kódexben megfogalmazottakat;
- ☐ ☐ alkalmazkodik gyermeke csoportjának szokás-szabályrendszeréhez;
- ☐ ☐ a gyermekével kapcsolatos gondjait őszintén megbeszéli az óvónővel, törekszik az együttnevelésre;
- ☐ ☐ javaslataival, véleménye elmondásával hozzájárul nevelő-oktató munkánk hatékonyságának növeléséhez;
- ☐ ☐ aktívan részt vesz az óvodapedagógusok által kezdeményezett fórumokon(pl. a szülői értekezleteken), a közös programokon, a tárgyi feltételek javítását szolgáló közös munkákban;
- ☐ ☐ megfontolja az óvónő szakmai tanácsait.

A szülők jogait, érdekeit, véleményét az általuk választott Szülői Közösség képviseli, és munkáját a Szervezeti Működési Szabályzat szerint végzi, valamint véleményezési jogkörrel élhet.

XI. 3. Kapcsolat a társintézményekkel

Kölcsönös nyitottságra törekszünk, a tapasztalt különböző pedagógiai problémák megoldására együtt gondolkodva próbálunk minél hatékonyabb megoldást találni. Az egy-egy jól bevált módszert, tevékenységet egymástól megtanulhatjuk és alkalmazhatjuk.

Az együttműködés formái:

- Nevelőtestületi értekezletek
- Különböző szakmai megbeszélések
- Óvodalátogatások

XI. 4. Kapcsolattartás az iskolával

A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt. Óvodásaink egy része a környező iskolákba iratkozik be. Beilleszkedésüket év eleji óvodapedagógusi látogatással követjük nyomon.

A gyermekek érdekében szükséges a folyamatos, eredményes együttműködés.

Közösen kell az átmeneteket megkönnyíteni a számukra.

Az együttműködés formái:

- emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása;
- érdeklődés egymás munkája, problémái, eredményei iránt;
- segítségnyújtás, támogatás szükség szerint;
- felnőttek látogatása, tapasztalatgyűjtés;

- közös részvétel továbbképzéseken, eszmecseréken, szakmai tanácskozáson;
- szülői értekezleteken való részvétel (elsősorban az iskolák bemutatkozása a leendő első osztályos gyermekek szüleinek);
- közös ünnepek szervezése, vagy ünnepekre meghívás, műsorral készülés;
- lehetővé tesszük az iskolák számára a bemutatkozást a szülőknek készített szóróanyag közzétételével;
- megszervezzük az iskolába lépés évében óvodásaink számára az iskolai tanóra látogatást,
- igényeljük az iskolától a visszajelzést volt óvodásaink beilleszkedéséről, tanulmányi eredményeikről.

X. 5. Kapcsolataink a nevelést segítő intézményekkel

Igényeljük a *Nevelési Tanácsadó* segítségét:

A gyermekek fejlesztése, a zökkenőmentes beiskolázás biztosításának érdekében azonos célokon alapuló kapcsolatot tartunk fenn (pszichológus, gyógypedagógus, logopédus).

A kapcsolattartás formái:

- Iskolaérettségi vizsgálatra utalás - az óvodapedagógusok, a fejlesztő pedagógus javaslata alapján.
- Magatartási, lelki problémákkal küzdő gyermekek vizsgálatra küldése - a szülővel történő megbeszélés után.
- A nevelési tanácsadó pszichológusai alkalmanként megfigyeléseket végeznek az óvodai csoportokban.
- A logopédus az óvodában foglalkozik a beszédhibás gyermekekkel.

Pszichológiai ellátás

- Elsődleges célja a gyermekek személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme és a nevelő munka hatékonyságának segítése.
- Az pszichológus közvetlen segítséget nyújt a pedagógusoknak a nevelő munkához;
- A gyermekkel egyéni vagy csoportos formában tartott közvetlen foglalkozások során közreműködik a gyermekek óvodai élettel összefüggő beilleszkedési-, társas kapcsolati-, kommunikációs problémáinak, szorongásos tüneteinek javítását célzó intézkedésekben.
- Terápia vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálatokhoz vagy más ellátást nyújtó intézményekhez.
- Ha a szakértői bizottság vizsgálata alapján a gyermeknél sem beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség, sem pedig sajátos nevelési igény nem állapítható meg, de eredményes óvodai neveléséhez pszichológiai ellátásba vétele indokolt, akkor számára a megfelelő ellátást biztosítja.
- A pszichológus segíti a pszichológiai ismeretek intézményen belüli elsajátítását, alkalmazását.

- SNI gyerekek ellátása kapcsán együttműködünk a Heves Megyei Pedagógia Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottságával.

XI. 6. Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel

A kapcsolat intenzitását, rendszerességét elsősorban a törvényi szabályozások, és a fenntartói rendelkezések határozzák meg.

A kapcsolattartás elvei:

- Az óvodában a gyermekek orvoshoz, védőnőhöz fűződő viszonyát pozitív attitűd erősítésével segítjük (rendszeres találkozás, barátságos légkör, az egészségügyi problémák tapintatos kezelése);
- az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében a védőnői hálózattal és a szociális osztály munkatársaival szoros együttműködés kialakítása a hátrányos helyzetű, valamint halmozottan hátrányos helyzetű családok gyermekeinek korai (3 éves kortól) óvodáztatásáért.

A kapcsolattartás formái:

- a hátrányos helyzetű családoknál családlátogatás megszervezése (védőnő, óvónő, vagy a gyermekvédelmi felelős);
- a hátrányos helyzetű családok életminőségének folyamatos figyelemmel kísérése kölcsönös tájékoztatással (védőnő, gyermekvédelmi felelős);
- a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatáról a gyermekorvos, ill. a védőnő gondoskodik;
- látás- hallás szűrővizsgálatok az óvodában;
- gyermekfogászati prevenciós szűrés szintén az óvodában.

XI. 7. Kapcsolat a a fenntartóval, önkormányzatokkal

A fenntartóval való hatékonyabb együttműködés érdekében a kapcsolattartás formái:

- Reális tájékoztatás az intézmény helyzetéről, eredményeiről, és problémáiról.
- Rendezvényeken való tevékenykedés, aktív részvétel
- Képviselő a fenntartó által kezdeményezett értekezleteken, szakmai rendezvényeken, intézményi ünnepeken.

XII. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

Óvodáink az egészségtámogató magatartásmódok kialakulásának folyamatában a szocializáció kitüntetett színtere.

Az egészségfejlesztés egyik legfontosabb színhelyének tartjuk intézményeinket.

A jogszabályi környezet –Nemzeti Köznevelési törvény, Óvodai nevelés országos alapprogramja - és partnereink is elvárják, hogy az óvodák is vállaljon főszerepet az egészségnevelésben.

Az egészségfejlesztés és környezeti nevelés az egész óvodai nevelés folyamatában jelenlévő feladat.

Gyermekeink a személyiségfejlődésük és az értékek elsajátítása szempontjából olyan fogékony fejlődési periódusban vannak, amelynek során tartós érdemi hatást lehet elérni a későbbi értékrendjük, életvitelük kialakításában.

Egészségnevelés célkitűzései:

- az egészséges élet egyéni készségeinek erősítése,
- egészséget segítő környezeti feltételek kialakítása,
- az egészségügyi ellátás megelőzési szerepének hangsúlyozása
- segítse elő és valósítsa meg a mindennapi testmozgást a gyermekek számára

Óvodáink pedagógiai programja alapfeladatai között eredményesen valósítja meg az egészséghez nélkülözhetetlen:

- lelki egészség: érzelmi biztonság nyújtását, értelmi fejlesztést,
- pszicho-higiénés egészségvédelmet (megfelelő terhelés, problémáik meghallgatása, megszegyenítéstől tartózkodás, szükségletek intimitása),
- a szociális kapcsolatok harmonikus fejlesztéséhez optimális környezet biztosítását,
- a napi életritmus kialakítását,
- tudatos, rendszeres mozgásfejlesztését,
- a környezetvédő-óvó szokások kialakítását, fejlesztését,
- szomatikus pedagógiai feladat a testedzés megkedveltetése,
- az óvodapedagógusok és nevelőmunkát segítők elvárható modellértékű magatartását.

Tovább javítja tevékenységünk hatékonyságát, hogy az óvodai egészségügyi szolgálattal (gyermekorvos, védőnő) folyamatosan kommunikálunk, és rendszeresen együttműködünk.

Az egészségfejlesztés közösségi színterei:

- példamutató intézményi hatás (esztétikus-egészséges környezet, ösztönzés az egészséges életmód napi gyakorlataira, Egészségnapok, kirándulások...)
- egészségkultúra megalapozása (pl. világnapokhoz csatlakozás, figyelemfelkeltés...)
- az egészséges életmódra nevelés

- az egészséges életvitel igényének megalapozása: gondozás, a testápolás, étkezés
- a testi fejlődés elősegítése mindennapos testmozgással

Módszereink: játékok, vetélkedők, projektszervezés, közösségépítő programok (óvoda-család partnerek), előadások, fórumok.

Hatékony egészségnevelési tevékenységünk érdekében évente ismétlődően megszervezzük az óvodák **Egészségnap projektjét**, melynek keretében az alábbi igen fontos témákkal foglalkozunk a projekt forgatókönyve szerint:

- Gyermekkori megelőzési programok feltételeinek javítása (fogászat prevenció)
- Tárgyi feltételek biztosítása, amely biztonságossá és az egészségfejlesztés alkalmas színterévé teszik az óvodákat
- Egészségfejlesztési tartalmak közvetítése
- A családok egészséges szabadidő eltöltése támogatható formáinak, ösztönzés módjának kidolgozása
- Önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- Az egészséges testtartás, a mozgás fontosságának hangsúlyozása
- Az étkezés és táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- Betegségek, egészségkárosodások kialakulása és a gyógyulás folyamatának ismerete
- Szenvedélybetegségek elkerülése
- Óvoda-iskola átmenet segítése, tanulási környezet kialakítása
- Természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége

Környezeti nevelésünk alapelve a természeti, társadalmi és technikai környezet értékeit megbecsülő és megőrző gyermekek nevelése. Nevelésünk folyamán kialakítjuk a gyerekekben:

- az új környezettel kapcsolatos magatartási és életviteli mintákat,
- a formákat, amelynek segítségével a társadalom környezetért felelős személyiségeivé válhatnak.

Ennek céljából fontos biztosítani mindenki számára azt a lehetőséget, hogy elsajátíthassa a környezet megvédéséhez szükséges:

- tudást, készséget,
- értékrendszert: pozitív érzelmi hozzáállást, elkötelezettséget.

A környezetért felelős életvitel formálása élethosszig tartó folyamat.

Ezért az **alakuló értéktudatnak, együttműködési képességeknek, életviteli szokásoknak, a személyes és közös felelősségtudatnak** alakítása az óvodáinkban kiemelt feladat.

Célunk:

Olyan gyermekek nevelése, akik a természetes és a társadalmi környezet **szépségeire nyitottak**, ezeket tudják értékelni, majd a természettel harmonikusan tudnak együtt élni, életvitelüket tudatosan tudják vezetni a **fenntarthatóság elveit** követve.

A környezeti nevelés feladatai

- A gyermekekben hajlandóságot ébreszteni az aktív részvételre, kialakítani a tenni akarást a problémák megoldására, kifejleszteni az aktivitást és jó együttműködést.
- Érzékennyé tenni a gyerekeket a harmonikus környezet szépségeinek befogadására, élvezetére.
- Segíteni a környezeti folyamatok, összefüggések megértését, a környezettudatos életvitel kialakítását, lehetővé tenni a természet teljességének, osztatlan egységének megérzését, az ehhez kötődő pozitív emóciók megélését, a környezetérzékenység javulását.
- Megvalósítani a helyes döntések meghozatalához szükséges ismeretek átadását, a magatartások, viszonyulások, értékrend, pozitív jövőkép és környezeti etika kialakulásához nélkülözhetetlen élmény-helyzetek biztosítás
- Lehetővé tenni a problémák, jelenségek sokoldalú megközelítésének, látásmódjának kialakítását.
- Felkészíteni a gyerekeket, hogy ha lehetőségük van választani, dönteni akkor a környezetkímélő termékeket, technológiákat részesítsék előnyben.
- Kialakítani a gyerekekben a károsodásokat megelőző gondolkodást, megismertetni a gyerekekkel a takarékos és mértékletes életvitel lehetőségeit.
- Ökológiai szemlélet alakítása a természetes életközösségek sokféleségének megfigyelésével, a környezetben bekövetkező változások nyomon követésével, az élőhelyek megóvásával, megfelelő irányítással történő gyakorlati természetvédelmi tevékenységgel.
- A gyermekek környezetóvó, javító tevékenységének szervezésével bekapcsolódás a különböző természetvédelmi szervezetek munkájába, csatlakozás a környezetvédelmi akciókhoz.

A fenntarthatóság elvének értelmében a környezeti nevelésünk gyakorlati megvalósítása két területen történik:

- **környezetkultúra** (művészetek, kézművesség, mikrokörnyezet alakítása, jeles napok ünneplése)
- **környezetvédelem** (tájvédelem, növények és állatok védelme,
 - hulladékgyűjtés, energiatakarékosság, környezetbarát életmód, közlekedés...)

- A környezeti nevelés komplex alkalmazása az óvodai nevelési területekben

A környezeti nevelés színterei óvodáinkban:

- **minden gyermeket egyformán** érintő elemek (példamutató óvodai
- környezet, tevékenységekbe épített környezeti nevelés)
- **gyermeket különböző mértékben** érintő lehetőségek: pl. természetes anyagokkal foglalkozó kézműves foglalkozások

A célok eléréséhez szükséges **készségek megalapozása, fejlesztése** óvodáskorban:

- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód;
- alternatív, problémamegoldó gondolkodás;
- szintetizálás és analízis;
- problémaérzékenység, integrált megközelítés;
- kreativitás;
- vitakészség, kritikus véleményalkotás;
- kommunikáció, média használat;
- konfliktuskezelés és megoldás;
- állampolgári részvétel és cselekvés;
- értékelés és mérlegelés készsége.

A célok eléréséhez aktív, tartalmas partnerkapcsolat kiépítése szükséges társszervezetekkel, mint:

- vízügyi igazgatóságok
- múzeumok
- kézműves mesterek

XIII. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések a gyermekek értelmi, érzelmi és szociális fejlődésében jelentkező hátrányok felszámolását, a nevelés sikerességét szolgálják.

Cél: az emberi jogok és gyermekeket megillető jogok tiszteletben tartásával az egyenlő hozzáférést biztosítani számukra az óvodai nevelés minden terén és tevékenységében..

Az óvodáinkban a nevelés közvetlen célja az esélyegyenlőség biztosítása terén a szegényebb családok gyermekeinél jelentkező szociális, kognitív hátrányok mérséklése. Pedagógiai programunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő - a beiskolázhatóságot biztosító - fejlődését szolgálja.

Az óvoda csak a nevelési, szocializációs folyamatot közvetlenül akadályozó tényezők felszámolása terén bír hatékony eszközökkel.

Ennek részterületei:

- a szociális hátrányok kompenzálása
- az intézményi kapacitások fejlesztése
- a pedagógiai munka, a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítés

Az **Integrációs Óvodai Program** bevezetésével egyéni fejlesztést emeljük ki, miután ez a legnagyobb jelentőségű. Minden megsegítésre szoruló gyermek részt vesz benne, állapotfelmérés, gyógypedagógiai vizsgálat után, fejlesztő programok készülnek egyénenként, ami szerint halad a fejlesztés. Lényege az egyéni tempó megválasztása, az egyéni fejlettséghez igazítva. A fejlesztés eredményeiről tájékoztatást kapnak a csoportban dolgozó óvónők, valamint ők is információt nyújtanak a csoportban való teljesítményeikről a szakembereknek, az információáramlás így folyamatos. A szülők rendszeres tájékoztatást kapnak gyermekeikről elsősorban egyéni beszélgetés formájában, de más közösen elfogadott módon is. Az egyéni fejlesztés azért jelentős, mert a szülők térítés nélkül, helyben kapják meg, nem kell gyermekeiket máshová vinni és anélkül, hogy anyagi megterheléssel is járna.

Logopédia

Heti egy alkalommal történik, beszédhibás, megkésett beszédfejlődésű gyermekek számára szervezett.

A szülőknek térítésmentes.

XIV. AZ INTÉZMÉNY BELSŐ RENDJE

A munkafegyelem erős, a munkaidő lépcsőzetesen kezdődik és fejeződik be. Nyitástól zárásig óvónői jelenlét biztosított. Indokolatlan hiányzások nem fordulnak elő, rendkívül kevés a betegség miatti hiányzás.

A csoportban két fő óvónő látja el a nevelési feladatokat és egy fő dajka segíti a munkájukat. Pedagógus munkakörben foglalkoztatottak rendelkeznek a törvényben előírt képesítéssel. Az ismeretek gyarapítása folyamatosan történik, a továbbképzéseken rendszeresen részt veszünk, az ott tanultakat kollégáinkkal megosztjuk. A továbbképzések harmonizálnak a nevelési programunkkal, az óvónők érdeklődési körüknek megfelelően választhatnak a továbbképzési programok közül.

Az óvoda belső rendjét szabályozza az SZMSZ, a munkaköri leírás, valamint az éves munkaterv. A munkatervben szerepel az adott év ellenőrzési rendszere. A munkaterv úgy áll össze, hogy a tanévzáró értekezleten megbeszéljük a következő tanév feladatait és az ehhez kapcsolódó ellenőrzési szempontokat is. A munkaterv minden tanév kezdéskor szeptember hónapban kerül elfogadásra, a munkaterv mindenki számára bármikor hozzáférhető.

Munka-felelősség megosztás

Intézményvezető

Felel az intézmény pedagógiai munkájáért. Részletes feladat meghatározás a munkaköri leírásban található.

Óvodapedagógus

Alapvető feladat a gyermekek nevelési, testi épségük megóvása, erkölcsi védelme, személyiségük fejlesztése, az ismeretek tárgyilagos és sokoldalú közvetítése. Az egyéni képességek, szocio-kulturális háttér figyelembe vétele, hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása, gyermekvédelmi feladatokban való közreműködés, a szülők korrekt tájékoztatása a gyermekeket érintő kérdésekről, a gyermekek, szülők jogainak tiszteletben tartása. 7 évenként 120 órás továbbképzéseken való részvétel. További feladatok a munkaköri leírásban találhatók.

Dajka

Minden területen segítség az óvónők munkáját, különös tekintettel a gondozásra. Felelnek az óvoda tisztaságáért, leltári tárgyaiért, a nyílászárók napi ellenőrzéséért és zárásáért. Munkájukat az óvónők és az intézményvezető útmutatásai alapján látják el. További feladatok a munkaköri leírásban találhatók.

Belső információáramlás

Az intézményvezető feladata, hogy minden olyan információt a dolgozók tudomására hozzon, ami a törvényes működéssel, a szakszerű szakmai munkával kapcsolatos. Törvények, jogszabályok ismerete

elengedhetetlenül szükséges, valamint a helyi szabályozóké is. Szakmai ismeretek átadása szintén nagyon fontos az egységes munkavégzés, ill. egységes elvek kialakítása érdekében.

Ez folyamatos kommunikációt igényel. Továbbképzésen tanult ismereteket szintén átadjuk egymásnak.

Az intézmény légköre, szervezeti kultúrája

Az óvoda felnőtt közösségére jellemző a kiegyensúlyozottság, a jókedvvel végzett munka. Mindenki nagy a szakmai érdeklődés, fogékonyak az új ismeretek iránt. A vezetés demokratikus, mindenki véleménye számít, stratégiánkat is e szellemben választjuk meg. Mindenki birtokolja a szükséges ismereteket, információkat ahhoz, hogy munkáját szakmailag és törvényileg is helyesen végezze. Tiszteletben tartjuk egymást, egymás munkáját, észrevesszük az erőfeszítéseket, értékeljük, ha valaki eredményesebb egy-egy területen. Valljuk, hogy az óvodai nevelést nagymértékben meghatározza a felnőtt közösség légköre, ha közöttünk egyetértés, bizalom, segítségnyújtás van, akkor az kihat a gyermekekre, valamint a nevelés eredményességére is.

XV. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK JEGYZÉKE

Az óvodai nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke:

Tevékenységi formák szerint, csoportonként biztosítottak a következő eszközök.

1. Játék

Szerepjátékokhoz:

- ☐ Papás-mamás játékhoz különböző babák, babaruhák
- ☐ Babakocsi, bölcső
- ☐ Plüss állatkák, figurák
- ☐ Konyhabútorok
- ☐ Konyhai edények
- ☐ Vesszőbútor
- ☐ Ruhaszárító
- ☐ Vasaló, vasaló állvány
- ☐ Fodrászos játékokhoz kellékek (pénztárgép, mérleg, kosár, pavilon, áruk)
- ☐ Orvosos játékokhoz kellékek (telefon, orvosi táska, gyógyszeres dobozok, orvosi ruha)
- ☐ Terítők, virágok

Építő- konstrukciós játékokhoz:

- ☐ Nagyméretű építőkockák készlete
- ☐ Legó
- ☐ Barkács készlet
- ☐ Pötyi kirakó
- ☐ Tüske építő
- ☐ Kattintós építő

Mozgásos játékok, szabályjátékokhoz:

- ☐ Gólyalábak (lépegetős hengerek)
- ☐ Autók, egyéb közlekedési eszközök
- ☐ Terepasztal az utazáshoz
- ☐ Közlekedési táblák
- ☐ Falu- város játékkészlet

Bábozáshoz, dramatizáláshoz:

- ☐ Sok-sok kesztyűbáb, ujjbáb, fakanálbáb
- ☐ Fejdíszek
- ☐ Népi gyermekjátékokhoz táncruhák
- ☐ A hagyományőrző műsorokhoz kellékek (cigánytánchoz szoknya, nyaklánc, kendő, szemüveg)
- ☐ Jelmezek

2./ Mese- vers

Az anyanyelv fejlesztésének és a kommunikációs képességek fejlesztését szolgáló eszközök

- ☐ Meséskönyvek (leporellók is)
- ☐ Verses könyvek
- ☐ Népi gyermekjátékokat tartalmazó módszertani könyvek
- ☐ Udvari játékok gyűjteménye
- ☐ Mondókás könyvek
- ☐ Találós kérdések gyűjteménye
- ☐ Ünnepekre felkészítő könyvek
- ☐ Beszédészlelést, beszédmegértést segítő szakkönyvek
- ☐ Fejlesztést segítő feladatlapok

3./ Külső világ tevékeny megismerése

A természeti,- emberi,- tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok.

- ☐ Szemléltető képek
- ☐ Közlekedési eszközök (kirakó készlet)
- ☐ Színek megismerésére különböző kirakók, dominók
- ☐ Emberek, állatok növények világa c. kirakó kártyák készlete
- ☐ Minimatt készletek
- ☐ Tükrök
- ☐ A térirányok fejlesztésére nagyméretű képek
- ☐ Kirakók az évszakok megismeréséhez
- ☐ Műanyag állatkák

4./ Ének-zene, énekes játékok

- ☐ Zenei jellegű könyvek (dalok, dalos játékok gyűjteménye)
- ☐ Hangszerek

- ☐ Fejdíszek, kellékek a dalos játékokhoz
- ☐ Kazetták, lemezek
- ☐ Hallásfejlesztéshez hallást,- látást,- tapintást érzékelő játékok

5./ Rajzolás, mintázás, kézimunka

Ábrázolótevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalkotás, kézimunka) anyagok, eszközök

- ☐ Rajzlapok, írólapok, színes ceruzák
- ☐ Zsírkréták, filctollak
- ☐ Pasztellkréták
- ☐ Ecsetek, festékek, egyéb festéshez szükséges eszközök
- ☐ Gyurmák, formázó eszközök
- ☐ Ollók
- ☐ Ragasztáshoz szükséges eszközök
- ☐ Színes lapok, textíliák
- ☐ Kartonok, kézimunka papírok
- ☐ Dossziék

6./ Mozgás

A mozgáskultúrát, mozgásfejlesztést segítő mozgásigényt kielégítő eszközök.

- ☐ Tornakészlet (mászóka, csúszda, rácsok Greuswald)
- ☐ Tornaszőnyegek
- ☐ Zsámolyok
- ☐ Labdák
- ☐ Kézi eszközök (szalag, kendő, gumi)
- ☐ Gyöngyök
- ☐ Talpacskák (PVC-ből kivágva)
- ☐ Lépegető hengerek
- ☐ Torna karikák

7./ Munka

- ☐ Napos-kötények
- ☐ Locsoló kannák
- ☐ Kerti szerszámok
- ☐ Kis seprű, lapát
- ☐ Kis lavórok

- ☐ Asztaltörlő kis kendő

8./ Tanulás

Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás, képzelet) és kreativitást fejlesztő játékok, eszközök.

- ☐ Puzzle-kirakók
- ☐ Szín- forma kirakók
- ☐ Párok-ellentétek kirakó
- ☐ Kártyák
- ☐ Társas játékok
- ☐ Fűzőgetők
- ☐ Logikai készletek
- ☐ Memória játékok (kirakók)
- ☐ Betűlabirintus
- ☐ Képregények (kártyás kirakók)
- ☐ Dominók
- ☐ Feladatlapok
- ☐ Biga-csiga magazin
- ☐ Fejlesztős füzetek
- ☐ Kifestők

9./ Udvari játékok

- ☐ Billenős hinta
- ☐ Mászókák
- ☐ Homokozó készletek
- ☐ Ugráló kötelek
- ☐ Nagyméretű autók
- ☐ Babaház
- ☐ Kerti asztal

10./ Nevelőmunkát segítő egyéb

eszközök ☐ Videó

- ☐ Színes televízió
- ☐ Magnó
- ☐ Diavetítő
- ☐ Diapozitív vetítő
- ☐ Vetítő vászon

- ☐ 1 db. Speciális, gyermekeknek kifejlesztett számítógép
- ☐ 3 db. A gyermekek használatában lévő számítógép
- ☐ Mágneses táblák

BOLDOGSÁGPROGRAM ÓVODÁNKBAN (Pedagógiai Programunk kiegészítése)

Óvodánk a Hevesvezekényi Gyermeksziget Óvoda a 2018/2019-es nevelési évben pályázott a Boldog Óvoda címre.

A Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet nyílt pályázatot hirdetett magyarországi és határon túli nevelési-oktatási intézmények számára „Boldog Iskola” és „Örökös Boldog Iskola” cím elnyerésére. „A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás és iskolás korosztály számára.”

A Boldogságórák csökkentik a gyerekek szorongását, miközben erősíti önbizalmukat. Így kiegyensúlyozottabbá, magabiztosabbá válnak.

A pályázat egyik feltétele, hogy az óvoda legalább egy csoport bevonásával igazoltan tartson legalább egy Boldogságórát, és a program fenntartását a következő tanévben is vállalja.

Óvodánkban egy csoport működik,vegyes korosztállyal, ebből minden gyerek részt vesz a programban.

A sikeres pályázat másik feltétele a Boldogságprogram/ Boldog Óvoda program megjelenítése az óvoda pedagógiai programjában.

Boldogságprogram és a Pedagógiai Program

Óvodánk pedagógiai alapelvei, nevelési céljaink, a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink összezsengenek a boldogságprogramban megfogalmazott célokkal:

„A Boldogságórák célja nem az, hogy problémamentes életmodellt állítson a fiatalok elé, hanem, hogy vezérfonalat adjon a gyerekeknek, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására adjon lehetőséget.” (Boldogságprogram)

Céljaink(Pedagógiai Program):

- Tolerancia: egymás elfogadása, a közösségi lét, szolidaritás.
- Az önismereten alapuló öntudat, amely egyben a másik ember tisztelete is.
- A nyitottság, a kíváncsiság, a játék és az öröm jogának biztosítása, a szeretet.
- A problémamegoldás képességének a kifejlesztése, mert tanulni csak az élethelyzetből adódó problémák megoldásával lehet. E nélkül nem tud kifejlődni a jellem, a személyiség.
- Az egymás iránti segítőkészség, tisztelet, együttérzés élményével gazdagodás a mindennapi gyakorlatban.
- Minél szélesebb körű önkifejezési lehetőségek biztosítása.
- A saját lehetőségek értékes erőforrásként való megélése.
- Az alapvető erkölcsi értékek megismerése, felismerése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- A környezet egészére, önmagunkra irányuló helyes, pozitív irányú cselekvésre és aktivitásra készítető érzelmek kialakítása.
- Az identitásélmény (önismeret és autonóm világkép) kialakítása, illetve a mind jobb önismeret következtében az önépítés iránti igény felkeltése, fejlesztése. Kitartás, céltudatosság és elkötelezettség a célok megvalósításában.

A Boldogságórák:

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

Óvodánk havonta legalább egy boldogságórát tart, ahol feldolgozza az adott témát. Ha lehetőség van rá, a téma anyagát folyamatosan, több tevékenység során dolgozzuk fel. A témák feldolgozásánál az óvodára jellemző tanulásszervezési eljárásokat alkalmazzuk, szem előtt tartva a játék fontosságát.

A munkatervben feltüntetjük a Boldog óvoda program felelőset, a program és az ezzel kapcsolatos módszertani megbeszélések témáját, a tapasztalatokat a csoportnaplóban rögzítjük.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A program hatálya, hatályba lépése:

A Hevesvezekényi Gyermeksziget Óvoda pedagógiai programja hatálya kiterjed valamennyi munkáltatói kapcsolatban lévő közalkalmazottra.

A program tartalmi vonatkozása megvalósításáért felelősek az óvodavezető és az óvodapedagógus.

A nevelőmunkát segítő alkalmazottak is felelősek azért, hogy ismerjék a program elemeit és saját tevékenységükkel ennek megfelelően segítsék az óvodai pedagógiai munkát.

Intézményünk pedagógiai programja 2018. szeptember 1.-től lép hatályba a nevelőtestület elfogadása és az intézményvezető jóváhagyását követően.

A felülvizsgálat rendje:

A Hevesvezekényi Gyermeksziget Óvoda pedagógiai program felülvizsgálatának okai lehetnek:

Kötelező indoka:

- Törvényi változások;
- A fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges indoka:

- Sikeres innováció eredményeinek beépítése;
- Partneri javaslatok, az igények változása;
- Nevelőtestületi javaslat;
- Vezetői ciklushoz kötött felülvizsgálati eredmények (5 évente, a felülvizsgálat eredményét a nevelőtestülettel szükséges egyeztetni).

A módosítás – döntés előkészítő szintjei:

Nevelőtestület,

A programmódosítás feltétele:

A nevelőtestület kétharmados többségi szavazata az elfogadásról

A szempontokat, az eredményeket, a javaslatokat és a nevelőtestület véleményét dokumentálni kell.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatalának módja és elhelyezése

A Hevesvezekényi Gyermeksziget Óvoda pedagógiai programjának megismerésének módja, és az érintettek körének legfontosabb elemei:

- **Óvodapedagógusok**- nevelőtestületi értekezleten – a csoportban egy példány található, egy példány az óvodavezető irodájában,
- **Technikai alkalmazottak** – belső továbbképzés szakmai munkaközösség

- **Szülők (aktuálisan)** – a Szülői Munkaközösségi értekezleten, szülői értekezleten (egy-egy fejezet),
- **Szülők (folyamatosan)** –
- **Fenntartó** – tájékoztatásul

ZÁRADÉK

A pedagógiai programot a Hevesvezekényi Gyermeksziget Óvoda Nevelőtestületének tagjai elfogadják, és azzal egyetértenek.

nevelőtestület képviselője

intézményvezető

Hevesvezekény, 2018.09.01.

(jelenléti ív és jegyzőkönyv)

A pedagógiai programot a Hevesvezekényi Gyermeksziget Óvoda Szülői Szervezetének képviselői elfogadják, és azzal egyetértenek.

a Hevesvezekényi Gyermeksziget Óvoda Szülői Szervezetének képviselője

Hevesvezekény, 2018.09.01.

